

ŞAM ZİYÂRETİ
ÖZEL

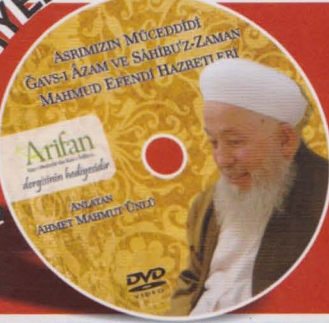
Kasr-ı Arifan

Yıl: 2 Sayı: 22 Temmuz 2009

Kasr-ı Hinduvân'dan Kasr-ı Ârifân'a...

DVD HEDİYELİ

ĞAVS-I ÂZAM VE SÂHİBU'Z- ZAMAN MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ŞÂM-I ŞERÎF ZİYÂRETLERİ

Bu ay zevkle okuyacağınızı tahmin ettiğimiz Şam özel sayısı ile karşınızdayız. Mahmud Efendi Hazretleri'mizin: "Mevlânâ Hâlid'i ziyâret etmemiz gerek" buyurması neticesinde, 2 Haziranda başlayıp beş gün süren Şâm-ı Şerîf ziyâreti gerçekleşti. Malum Şâm-ı Şerîf'de Altın Silsile'nin kolbaşlarından, Nakşî Tarikatının Hâlidîye kolunun kurucusu, yaşadığı asrın müceddidi Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî Hazretleri medfundur. Ayrıca pek çok sahâbi, ulemâ ve sulehâ da o belde medfun bulunmaktadır.

Üstadımız Şâm-ı Şerîf'de pek çok ziyaretlerde bulunmuş, halen hayatta bulunan birçok ulemâ ile de görüşmüştür. Mahmud Efendi Hazretleri'mizin Şâm-ı Şerîf'e teşriflerini haber alan Suriye'nin en büyük âlim ve velîleri, üstâdımız şerefine kurulan meclise iştihakla katılarak orada hazır olmuşlar ve yaptıkları veciz konuşmalarla Mahmud Efendi Hazretleri'mize hayranlıklarını, hürmet ve muhabbetlerini izhar etmişlerdir.

Mahmud Efendi Hazretleri'nin başta Şam'da medfun bulunan Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî Hazretleri olmak üzere yaptığı diğer ziyaretleri, Şam ve Halep ulemâsıyla yapılan görüşme ve konuşmaları detaylı bir şekilde Cübbeli Hocamızın kaleminden sizlere arz ediyoruz.

Üstâdımız nereyi ziyaret etmiş, hangi meclislerde bulunup hangi âlimlerle beraber olmuşsa, tüm bunları resimleriyle birlikte Arifan Dergimizde görecek, Cübbeli Hocamızın akıcı üslûbu ve eşsiz yorumuyla beraber haz duyarak okuyacaksınız.

Kıymetli Arifan Dergisi Okurları!

Sizlerden, bu yazıyı mutlaka okumanızı, bununla kalmayıp çevrenize de mutlaka okutmanızı özellikle istirham ediyorum. Çünkü bu vesileyle hem Mahmud Efendi Hazretleri'ne olan hasretinizi bir nebze olsun dindirecek, hem de dünya ve âhiret hepimizi ilgilendiren pek çok meselelerin cevabını bulacaksınız.

Rabbim bu ziyarete iştirak edenlerin elde ettiği mânevî paydan bizleri de hissedar eylesin, üstâdımızın feyiz ve bereketlerinden cümlemizi müstefîd eylesin. Amin!

Mahmud Efendi Hazretleri'nin Suriye seyahatindeki resimlerini bu ay ki sayımızda koymamız habesiyle, ortaya çıkacak bir takım söylentilere cevap mahiyetinde müsaadenizle birkaç kelam etmek istiyorum.

Malumunuz olduğu üzere dergimizde Mahmud Efendi Hazretleri'nin resmini ilk defa yayınladığımızda bunun sebebi hakkında buradan izahatta bulunmuştuk. Ve siz kıymetli okurlarımızdan bu konudaki memnuniyetinizi ifade eden pek çok e-mailler aldık. İhvan olup da henüz Mahmud Efendi Hazretleri'ni görmemiş olan nice kardeşlerimizin hayır duâlarına mazhar olduk. Çok arzu etmesine rağmen O'nu görme imkanı bulamamış, resmini dergide görünce de üstâdımızın o nurlu yüzüne ba-

kıp hıçkırıklarla ağlayan pek çok kardeşimizin haberlerini aldık. Tabi pek çok olumlu tepkiler yanında kimi samimi, kimisi de gayri samimi bir takım kimselerin bazı haksız ve olumsuz eleştirilerine de maruz kaldık.

Cübbeli Ahmet Mahmut Ünlü hocamızın bu konuda Mahmud Efendi Hazretleri'nden izin aldığını ve bu izne binâen üstâdımızın gerek sohbetlerini gerekse resmini dergiye koyduğumuzu sizlere açıklamıştık. Ama yinede bazı haksız ithamlara maruz kalarak bunun üstâdımızın rızâsı dışında yapıldığı, hatta bu konuda yalan söylenildiği îmâsında bile bulunuldu maalesef...

Böyle diyenleri insafla düşünmeye davet ediyorum. Avamdan bir kişinin dahi belki bazı durumlarda yalan söylese bile Efendi Hazretleri gibi bir Evliyâullah hakkında kesinlikle yalan söylemesi düşünülemezken, Mahmud Efendi Hazretleri'nin dizi dibinde büyümüş, ömrü ilmi meşguliyetle, va'zu nasihatle geçmiş bir âlimin/Cübbeli Hocaefendi'nin özellikle bu konuda yalan söyleyebileceği nasıl düşünülebilir? El-İnsaf!

Bu konuda sizlere tekrar ve altını çizerek bir açıklama yapmak istiyoruz. Allah rızası için iyi kulak verelim.

Mahmud Efendi Hazretleri 30 Mayıs Cuma günü Fatih/Çarşamba'ya teşrif ederek, Cuma namazını İsmailağa Camiinde kıldılar ve namaz sonrası Fatih'deki hane-i saadetlerine geçtiler. Orada bu mevzu açılıyor ve Efendi Hazretlerimize; "resimlerinin dergide basılmasına izin verip vermediği" konusu soruluyor. Üstâdımız şöyle buyuruyor: "**Sifte (evvelce) biz bu işleri sıkı tutuyorduk, şimdi serbest bıraktık, ne zamandayız, âhir zamandayız, garîb zamandayız, ...**"

İşte üstâdımızın bu konudaki son sözü böyledir. Bu konuda tereddüdü olan ve "bu sözün şahidi varmı?" diyen kardeşlerimiz olursa, o mecliste bulunan Selahaddin Hoacaefendi ve Mahmud Eren Hocaefendi bu sözlerin şahididirler. (Ayrıca bu konuda genişçe yapılmış olan izahati, Cübbeli Hocamızın yazısında bulacaksınız.)

Durumu bu şekilde arzettikten sonra sizlerden istirhamımız; bu meseleyi böylece bilip herkese duyurmanız, özellikle de bu konuda insanları yanlış yönlendirenleri ikaz edip uyarmanızdır.

Mevlâ Teâlâ bizleri fitneye düşmekten ve düşürülmekten muhafaza buyursun. Amin!..

Not: Mahmud Efendi Hazretleri'nin büyüklüğünün anlatıldığı DVD hediyeinizi, Arifan Derginizle birlikte almayı unutmayınız.

M. Özsimsekler

mustafaozsimekler@arifandergisi.com

Temmuz - 2009

Yıl: 2 Sayı: 22

ISSN: 1307-7902

İmtiyaz Sahibi
Barış SEZEK

Genel Yayın Yönetmeni ve Yazı İşleri
Müdürü
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

Pazarlama - Dağıtım
Hakan SELÇUK

Grafik Uygulama
Fatih ARAZ

Reklam
Hakan SELÇUK

Temsilci Sorumlusu
İlhan GÖRÜR

Abone Sorumlusu
Mustafa YARTAŞI

Yurtiçi Abonelik Bedeli (yıllık)
60 TL

Yurtdışı Abonelik Bedeli (yıllık)
65 Euro

Abonelik için Banka Hesap Noları:
Paypal: paypal@arifandergisi.com

Türkiye Finans (Yavuz Selim Şubesi)
TL Hesap No: 862459-3

USD Hesap No: 862459-103

EUR Hesap No: 862459-104

Türkiye İş Bankası (Fatih Şubesi)

TL Hesap No: 1020 1694996

USD Hesap No: 1020 0732458

EUR Hesap No: 1020 0732462

Bank Asya (Fatih Şubesi)

TL Hesap No: 22-2309780-1

USD Hesap No: 22-2309780-2

EUR Hesap No: 22-2309780-3

Adres

Yavuzsultanselim Mah.

Haliç Cad. No: 66/1

Fatih/İST.

Tel: 0212 534 00 25

Faks: 0212 534 43 75

www.arifandergisi.com

bilgi@arifandergisi.com

Yayın Türü
Yerel, Süreli, Aylık

Basım Yeri

Türmatsan 2009

* Dergimizde yayınlanan yazı,
reklamların sorumluluğu yazarına ve
reklam verenine aittir.

SAYFA

7

Ahmet Mahmut ÜNLÜ

ĞAVS-I ÂZAM VE SÂHİBU'Z- ZAMAN MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ŞÂM-I ŞERİF ZİYARETLERİ

SAYFA
21
Ahmet Mahmut ÜNLÜ

ÜSTÂDİMIZ MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİNİN ŞÂM-I ŞERİF'TE ULEMÂ VE MEŞÂYİH İLE İCTİMÂ'I

SAYFA

29

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ İLE BİRLİKTE YAPILAN ŞÂM ZİYÂRETİYLE İLGİLİ BAZI RESİMLER

SAYFA

34

MİM ŞIN'A GİRİNCE...

SAYFA
38
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

MEVLÂNÂ HÂLİD-İ BAĞDÂDÎ VE MEVNE SİRRERİ

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Mevlânâ'nın tasavvufî hayatı, eserleri ve Mevne Sırrerî'nin içeriği incelenmektedir. Yazar, Mevlânâ'nın tasavvufî yolculuğunu ve onunın Mevne Sırrerî'ni yazma sürecini detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Mevlânâ'nın tasavvufî düşüncelerini ve onunın tasavvufî hayatını da ele almaktadır.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Mevlânâ'nın tasavvufî hayatı, eserleri ve Mevne Sırrerî'nin içeriği incelenmektedir. Yazar, Mevlânâ'nın tasavvufî yolculuğunu ve onunın Mevne Sırrerî'ni yazma sürecini detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Mevlânâ'nın tasavvufî düşüncelerini ve onunın tasavvufî hayatını da ele almaktadır.

MEVLÂNÂ HÂLİD-İ BAĞDÂDÎ (KUDDİSE SİRRUHÛ)

MEVNE SİRRERİ

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Mevlânâ'nın tasavvufî hayatı, eserleri ve Mevne Sırrerî'nin içeriği incelenmektedir. Yazar, Mevlânâ'nın tasavvufî yolculuğunu ve onunın Mevne Sırrerî'ni yazma sürecini detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Mevlânâ'nın tasavvufî düşüncelerini ve onunın tasavvufî hayatını da ele almaktadır.

SAYFA
46
ARİFAN Araştırma

ŞÂM-I ŞERİF

MEVNE SİRRERİ

ARİFAN ARASTIRMA

Emevî Câmîi'nin mimari ve tarihsel özellikleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Câmîi'nin mimari detayları, tarihi önemi ve onunın Şâm-i Şerîf'teki yeri incelenmektedir. Yazar, Câmîi'nin mimari özelliklerini ve onunın Şâm-i Şerîf'teki yeri detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Câmîi'nin mimari özelliklerini ve onunın Şâm-i Şerîf'teki yeri de ele almaktadır.

SAYFA
50
ARİFAN Araştırma

EMEVÎ CÂMÎİ

MEVNE SİRRERİ

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Mevlânâ'nın tasavvufî hayatı, eserleri ve Mevne Sırrerî'nin içeriği incelenmektedir. Yazar, Mevlânâ'nın tasavvufî yolculuğunu ve onunın Mevne Sırrerî'ni yazma sürecini detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Mevlânâ'nın tasavvufî düşüncelerini ve onunın tasavvufî hayatını da ele almaktadır.

SAYFA
54
Mustafa ÖZŞİMŞEKLER

MİRÂC

MEVNE SİRRERİ

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî'nin hayatı ve eserleri hakkında detaylı bir araştırma. Bu çalışmada, Mevlânâ'nın tasavvufî hayatı, eserleri ve Mevne Sırrerî'nin içeriği incelenmektedir. Yazar, Mevlânâ'nın tasavvufî yolculuğunu ve onunın Mevne Sırrerî'ni yazma sürecini detaylı olarak anlatmaktadır. Ayrıca, Mevlânâ'nın tasavvufî düşüncelerini ve onunın tasavvufî hayatını da ele almaktadır.

Adem ŞENER

ŞABAN-I ŞERİF AYININ FAZİLETİ

Mahmud Efendi Hazretleri 'nin Şam-ı Şerif Ziyaretlerinde Ulema ve Meşayih Meclisini Teşrihi

Mahmud Efendi Hazretleri'nin Emevî Câmîine girişleri

ĞAVS-I ÂZAM VE SÂHİBU'Z- ZAMAN MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ'NİN ŞÂM-I ŞERİF ZİYARETLERİ

AHMET MAHMUT ÜNLÜ
(CÜBBELİ AHMET HOCA)

Bütün hamdler “Kulunu bir gece Mescid-i Haram’dan alıp etrafın (da bulunan Şâm diyârın) mübârek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Zât ne kadar münezzehdir” buyuran Allâh-u Te’âlâ’ya mahsustur. Nihâyetsiz salât-u selâmlar: “Şâm yer yüzünde Allâh’ın seçmiş olduğu bir topraktır ki, kullarından seçtiklerini oraya toplar” buyurmuş olan Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) in ve O’na “Sizin ardınızdan nereye yerleşelim?” diye sorduklarında Şâm-ı Şerîfi vatan edinmekle emrolunan âli ashâbının üzerine olsun.

Üstâdımız Mahmud Efendi Hazretleri'nin: “Mevlânâ Hâlid’i ziyâret etmemiz gerek” sözünün bir neticesi olarak tahakkuk eden ve 2-7 Haziran tarihleri arasında gerçekleşen Şâm-ı Şerîf ziyâreti zaman

ve zemin bakımından, ayrıca ihtivâ ettiği tebliğler açısından gerçekten de çok büyük mânâlar ifade etmiştir. Üstâdımız Hazretleri'nin talebiyle bu miskîn de bu mübârek seyâhatte bulunmuş olmam hasebiyle siz kıymetli okurlarımızı o değerli anlardan haberdâr ve hissedâr etme irâdesiyle bu yazıyı kaleme aldım. Tâ ki bu yüce velînin şerefli yolculuğunun anılarını dinleyerek, Mustafa İslamoğlu gibi bid’at ve dalâlet ehline karşı aylardır sürdürdüğümüz reddiyelerden dolayı ümmet adına taşıdığımız endişe ve üzüntülerden bir nebze olsun ferâha çıkabilelim.

Değerli okuyucularımız! Biz Üstâdımız Hazretleriyle ancak pasaport kontrolünden sonra görüşebildik, Kendisi uçağa binmeden önce oturduğu araba üzerinde namaz kılıyordu. Namazlarını edâ etmelerinin akabinde muhterem bacanağı Muhammed Keskin Hocaefendi bu fakîri kendilerine takdîm ettiği zaman: “Seyyid Mâlikî sana ‘Cübbetli alâ vezni Şerbetli’ derdi” diye şakalaştıktan sonra:

“Ne büyük yere gidiyoruz, Şâm-ı Şerîf mehbîtu’l-vahy ve müte’abbedü’l-enbiyâ (vahyin iniş yeri ve peygamberlerin ibâdetgâhı)dır” buyurdular. Bu sırada havaalanında muvazzaf olan kardeşlerimizden ve diğer yolculardan birçoğu kendisinden dualar talep ettiklerinde her birerlerinin hayırlı isteklerinin husûlü için duâcı oldular.

Uçağa bindiğimizde bu âciz tevâfuken tam arkalarına denk gelen koltuğa oturduğum için yolculuk esnâsında buyurduklarından bir çoğunu duyabildim. Bu sırada hayretimi mûcib bir çok hâdis tahakkuk ettiyse de, ben sizleri de ilgilendiren bir iki husûsu nakledeceğim.

Üstâdımız Hazretleri’nin tam karşı koltuğunda oturan Ayşe Cevahir ablamız kendisine hal hatır ettiği zaman ona kiminle geldiğini yani mahreminin kim olduğunu sordular, Ayşe abla kardeşinin oğlu Muhammed ile geldiğini söyleyince, çocuğun yaşını sordular.

On dört yaşında olduğu söylenince memnuniyetlerini arz ettiler. O arada arka koltukta oturan bir İtalyan Müslüman yerinden kalkıp Üstâdımız Hazretleri’ni ziyaret ederek, kendisini himmetleri dâiresine kabul buyurması için ricâcı oldular, Üstâdımız da kendisini kabul buyurdular ve ona duâcı oldular.

Bunun üzerine bu zât cezbeyle gelerek ağlamaya başladı ve cep telefonu ile Üstâdımız Hazretleri’nin resmini alarak yerine geri dönerken ekrandaki resmi bana göstererek: “Bu nasıl bir nur” demekten kendini alamadı.

Daha sonra yemek servisi başlayınca Üstâdımız Hazretleri yanında oturan Muhammed Hoca’ya: **“Ben kadın hostesin verdiği yemeği yemem, erkek verirse alın”** buyurdular.

O zaman ben şu gerçeği daha iyi anladım ki, Üstâdımız Hazretleri’nin, resminin çekilmesine izin vermesi gibi bazı konularda farklı tavırlar içine girmesi, kimilerinin yalan yanlış iddâlarına konu olduğu gibi, kendisinin hastalığından nâşî değilmiş, aksine evvelce uzun yıllar hoparlör ile konuşmaz iken daha sonra bu hükmü nesh ederek hoparlör ile konuşmaya başladığı gibi, resminin çekilmesine ve dergiye basılmasına müsâade etmesi de:

“Zamanların değişmesiyle bazı hükümler değişir, ama bu değişiklik hükmün aslına değil de, teferruâtına yönelik olur” şeklindeki usûlü-fıkıh kâidesine mebnî imiş, aksini düşünmemiz durumunda Üstâdımız Hazretleri’nin, kadınların yolculuğa mahremsiz çıkması, mahremin yaşı ve kadınların erkekler arasında çalışması sakıncalı olduğu için onların elinden servis alınmaması gibi diğer fer’î meselelerde de eski hassasiyetini göstermemesi söz konusu olabilirdi.

Ama biz bunun böyle olmadığını gözlerimizle görüp kulaklarımızla işitince “Efendi Hazretleri hasta olduğu için artık ona önemli konular danışılmaz, bazı vekillerine danışılır” şeklinde hezeyanlar savuran, Efendi Hazretleri’nden kendi lehlerine olan bir şey

duyduklarında onu neşreden, siyâsî, fikhî ya da ictimâî konularda hevâlarına ters düşen şeyler duyduklarında ise “Biz başkalarının nakillerine inanmayız, kendimiz duymalıyız” diyen, bizzat duyduklarında da cehâletin verdiği cesâretle “Efendi Hazretleri’nin eski sözü müteber, yeni sözlerine bakılmaz” deme küstahlığını gösterebilen bazı hacı hoca gürûhunun ne kadar yalancı ve sahtekâr olduklarını bir daha anlamış olduk.

Cübbeli Ahmet Hoca Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû’nun Huzurunda Efendi Hazretleri’nin Bir Suâlini Cevaplarken

Üstadımız Hazretleri'nin Emevî Câmîinden çıkışları

Zaten birkaç hafta önce Kendisine “Efendi Hazretleri! Biz sizin resimlerinizi dergide basmak için izin istediğimizde siz olur vermiştiniz, fakat bizim bunu sizin rızanız dışında yaptığımızı iddiâ edenler var, ayrıca bizim radyoda ve internette sohbet vermemize müsâadeniz olmadığını söyleyerek insanları sohbet dinlemekten menedenler var” diye sordüğümüzda:

“Onlar yalan söylediler, sen ne yapıyorsan benim ona rızam var, sifte biz bu işleri sıkı tutuyorduk, şimdi serbest bıraktık, ne zamandayız, âhir zamandayız, garîb zamandayız, bâtılyayanlar bizi mecbur bıraktılar, cevap vermek zorundayız” buyurmuştu ki, kendisinin bu beyânları, resminin çekilmesi gibi konulardaki müsâadesinin –hâşâ– bir gaflet eseri olmayıp, aksine tam bir ilim ve huccet üzere olduğunu, kendisinin geçmişi ve âni çok iyi değerlendirdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Aslında bütün mesele sabahlara kadar teheccüd kıılıp, tarîkat derslerini titizlikle yapan bu kişilerin: **“Ben hasta değilim, biraz yorgunum”** sözünü defaatle tekrarlayan şeyhleri hakkında “Efendi Hazretleri hastadır, artık yeni zuhurâtlar göremez ve eski görüşlerini değiştiremez” diyerek şeyhlerini yalancı çıkarmaları ve böylece anlar anlamaz kendilerini bu yüce zâtın himmet dâiresinden dışarı çıkarmış olmalarıdır.

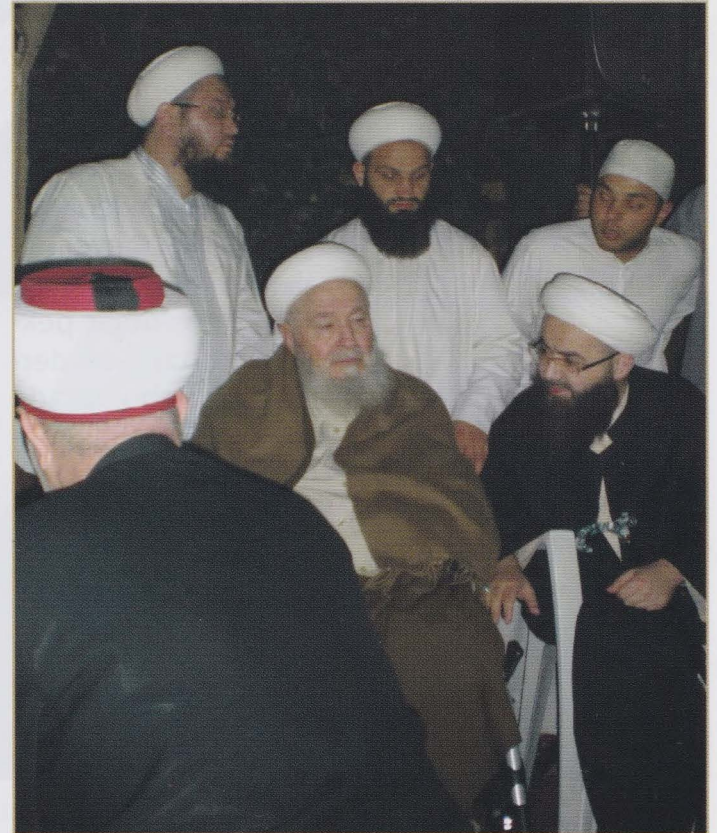
Bundan dolayı gerçekten çok müteessif durumdayız, biz de bu işlerin böyle olmasını istemedik ama elden ne gelir ki imtihanlar insanın isteğine göre belirlenmez. Yine de tevbe kapısı açıktır, bu kişiler hemen tevbe edip:

“Efendi Hazretleri kutupların kutbudur, On beşinci Asrın Müceddidi'dir ve Asrımızın Yegâne Çavısı'dır” diyerek imkân bulurlarsa huzûruna giderek, değilse râbîta yoluyla yüce rûhâniyetlerine mürâcaat ederek özür dilerlerse affolunmaları umulur, yok eğer:

“Muhammed bu gün bir şey söylüyor, yarın onu değiştiriyor” diyerek kible değişikliğine itiraz eden mürted münâfıklar gibi bu inatlarında ve inkârlarında ısrarcı olurlarsa, şunu iyi bilsinler ki tarîkat derslerini ikmâl etmiş olmaları âhirette onları asla kurtarmayacaktır.

Nitekim Üstâdımızın Üstâdı Hacı Ali Haydar Efendi Hazretleri bir mürîdi hakkında: **“Bu kişi tarîkat derslerini bitirdi ama bir kere Allâh dememiştir, çünkü beni sevmez”** buyurmuştur.

Demek ki maksat, zâhirî şartlara riâyet ederek zikretmekten öte, mürşidi sevmekmiş, sevgi lafla olacak şey değildir, sevgi kaçınılmaz olarak itâati gerektirir, sevgi sevgiliye karşı kör eder, sağır eder. Bu nasıl bir sevgidir ki kişi mürşidini sevdiğini iddia eder, sonra da ondan gelen haberlere itibar etmez, kendi duysa da te'vîl eder, ama işine geldiği zaman mürşidini methetmek suretiyle halk nezdinde îtibâr kazanmak için mürşidini istismâr eder.

Efendi Hazretleri'nin Sağ Yanında Abdürrezzak Halebî, Soldan İkinci Büyük Alim Ve Muhakkık Mustafa el-Büğâ

Efendi Hazretleri'nin, Efendi Baba'nın resmini gördüğü zaman alıp öptüğü kesin keskin sâbit iken bunlar mürşidlerinin resmini görünce istis-kâl eder ve kraldan çok kralcı geçinenler gibi o reşme bakılmamasını insanlara emrederler.

Üstâdın bu konuda değişiklik yaptığı güvenilir şâhitler tarafından kendilerine nakledilmiş iken "Bu ruhsattır, azîmeti de inkâr etmeyelim" diyerek Efendi Hazretleri'mizin ruhsatlara meylettini îmâyâ yeltenirler ki, böylece onlar pekmeze düşen sinek gibi bir ayağı kurtarayım derken daha çok helâka çekilirler. Artık bu kafada olanlar bir karar aşamasındadırlar ya mürşidlerinin bütün meleke ve tasarruflarıyla iş başında olduğunu ikrâr edecekler ya da ölmüş velîlerin kabirlerini ziyâret eder gibi farklı niyetlerle mürşidlerini ziyâret edip kalplerindeki şüphe hastalığı artarak geri dönecekler.

Risâle-i Kudsiyye ve Risâle-i Hâlidiyye gibi tarîkatımızın kaynak eserleri:

"Mürşide îtirâz eden asla iflâh olmaz" derken ve hadîs-i şerîfte **"Seçkin dostlardan biri ölünce Allâh onun yerine başkasını geçirir"** buyrulduğuna göre bu zatlar hakkında hayatları boyunca

bir azil söz konusu değilken artık îtirazcılarının bu inkârlarına asla îtibâr edilmemeli ve Sevgili Mürşidimizin zaman ve mekanı aşan irşâdının cihân şümûl oluşu daha iyi değerlendirilmelidir.

Beni en çok üzen husus Efendi Hazretlerimizin de zaman zaman ziyaret ettikleri merhum Yozgatlı Ahmet Efendi Hazretleri bazen altı ay bir kelime dahi konuşamayacak haldeyken, Seyyid Mâlikî'nin refâkatinde Efendi Hazretlerimizle birlikte Cidde'de ziyaret ettiğimiz hâlen hayatta olan Abdulkâdir Sekkaf Hazretleri on seneyi aşkın bir zamandır hiç bir kelim konuşamazken, ihvânlarının bu zatları kutup olarak kabul ettikleri için kendilerine son derece tazim ettiklerini müşâhede ederken, Efendi Hazretlerimiz gibi bir Müceddidin ve Çavs-ı Âzam'ın müridi olduklarını iddia eden bazı gafilleri, her sorduğumuza âyet ve hadîsten cevaplar vermekte olan, bütün sıkıntılarımızı gideren ve her darımıza yetişen Efendi Hazretleri gibi sıhhatli ve vefâlı bir Zâtı hastaymış gibi gösterme gayreti içerisinde görmemizdir. Efendi Hazretleri mîzan gibidir, hakkını verene tam hakkını verir, vefâsızlık edene de hadîni bildirir.

Nitekim evvelce bizzat sohbet ettiği dönemlerde Yavuz Selim Câmîinde ancak birkaç bin kişinin toplandığı bilinmekteyken şimdilerde bir Bandırma- Çanakkale seferinde dört beş bin kişinin hiçbir îlân bulunmaksızın toplandığı, bir Sapanca yolculuğunda yirmi-yirmi beş bin kişinin sevk-i İlâhî ile yolları bahçeleri doldurduğu, bir Şâm-ı Şerîf ziyâretinde bütün ulemânın ve evliyânın hâzır bulunduğu müşâhede edilmektedir ama tabî ki kalplerinde rahatsızlık olanlar bütün bu olup bitenlerden rahatsız olmaktadır.

Çünkü onlar kurdukları düzenlerinin bozulmasından ve etraflarına topladıkları dar çerçevenin genişleyerek ellerinden tamamen çıkmasından endişe duymaktadırlar.

Özetle bu kişiler Üstâdımızın tâbiri ile “Anam olsun, ağzı olmasın” diyenler gibi “Mürşidim olsun ama alışkanlıklarımızdan bir şeyi değiştirmesin” dercesine içine düştükleri tenâkuzdan bir türlü kurtulamamaktadırlar.

Allâhu Te'âlâ cümlemize Yüce Mürşidimize karşı vefalı ve sadâkatlı olmayı, karşılaştığımız imtihanları kazanmayı, âhirette de Kıymetli Üstâdımızla haşr olmayı nasip eylesin. Âmîn!

Şam havaalanında Sultan Abdülhamid'in Torunu Orhan Osmanoğlu, Efendi Hazretlerini Ziyâret Akabinde Görevli Arkadaşlara Bazı Notlar Yazdırırken

Yolculuğumuzla ilgili hâtıralarımızı aktarmaya devam edecek olursak; mübârek Şâm-ı Şerîf havaalanına indiğimizde Üstâdımız Hazretleri önce ikindi namazının kılınmasını irâde buyurdu ve fakîri imâm etti. Namaz bitiminde Sultan Abdülhamid Hân Hazretleri'nin torunu Harun Osmanoğlu'nun oğlu Orhan Osmanoğlu ile karşılaştık. O, Üstâdımız Hazretleri'ni hasretle kucakladı, ellerini öptü ve o anda kalkmak üzere olan uçağını iptal etmek pahasına Üstâdımızın refâkatinde bulunmak istedi fakat Üstâdımız onun seferini bozmamasını talep etti.

Cübbeli Ahmet Hoca Mahmud Efendi Hazretleri'nin Ulemâ Meclisine Katılan Bazı Zevat Hakkındaki Suallerini Cevaplandırırken

İşlemler bitip dışarı çıktığımızda Efendi Hazretleri'mizi orada okuyan Türk talebelerden, Türkiye'den hizmet için gelen ihvândan ve Şâm ve Haleb'ten gelen Suriye'li muhibbândan bir cemâat karşıladı. O sırada Üstâdımızın şöyle bir kerâmeti zuhûr etmiş ki sonradan biz bunu Haleb ulemâsından Muhammed Fâtih Hocaefendi'nin anlatımıyla fark edebildik. Tam bizim Şâm'a indiğimiz saatlerde üç gün süren uluslar arası bir ictimâin sonuç bildirgesi sunulacaktı. Tertîb heyetinin başkanı, Muhammed Fâtih Hoca'yı arayıp bu toplantının ehemmiyetini ve katılımcıların evsâfını anlatarak Üstâdımız Hazretleri'nin de birkaç dakikalığına da olsa iştirâkine taleb etmiş, Muhammed Fâtih Hoca bunu kalacağı yere hareket etmek üzere arabasına binen Üstâdımıza havaalanında haber etmiş, fakat Üstâdımız buna muvâfakat etmemiş, sonra heyet başkanı tekrâr arayarak bâri Üstâdımızı temsilen bu fakîrin gönderilmesini ricâ etmiş, Muhammed Fâtih Hoca bu talebi de Üstâdımız Hazretleri'ne ulaştırmış, fakat buna da muvâfık bir cevâb alamamış.

Birkaç gün sonra bu hâdiseyi fakîre anlatınca, ertesi gün benimle ilgilenen orada mukîm Yahya Demirtaş Hocaefendiye o toplantının mâhiyetini sor-

duğumda bir de ne duyayım! O ictimâ'in katılımcıları arasında birçok unvânlı Ehl-i Sünnet âlimi bulunmaktaysa da, meğer arka planında İngiltere devleti bulunmaktaymış. Vehhâbî rejimleriyle sıkı fıkı olan Avrupa'nın o rejimlerde üreyen teröristlerden başı ağrıyınca, kâfirler İslâm âleminde etkili olacak yeni bir müttefik arayışına girmişler ve buna en uygun olarak Suriye devletini görmüşler, âlimleri toplayarak da diyalog planlarını sinsice işletmeye koymuşlar.

Tabî Muhammed Fâtih Hoca'nın bu gizli desîse-den haberi olmadığı için bunu Üstâdımıza hiç çekinmeden arz edebilmiş fakat Hazret-i Mehdî hakkında vârid olan: **"O Benim izime uyacak, hiç yanılmayacak"** hadîs-i şerîfinin mazharlarından biri olan Üstâdımız Hazretleri, Allâh-u Te'âlâ'nın tesdîd ve tevfiğiyle bu toplantıya bir iki dakikalığına da olsa katılmaya râzı gelmeyerek diyalogçuların bu oyununu iptâl buyurmuş.

Bundan sonra havaalanından hareket noktamız Şâm-ı Şerîf'e yetmiş kilometre uzaklıkta bulunan, havasının temizliği ve oksijeninin bolluğu nedeniyle Körfez ülkelerinden gelen yabancı misâfirlerin akınına uğrayan Bulûdân kasabası oldu. Orada Üstâdımız için güzel bahçeli bir villa tutulmuştu,

Efendi Hazretleri Şâm'ın Bulûdân Kasabasında Kaldığı Villanın Bahçesinde

Üstâdımız Hazretleri Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû Hakkındaki Bazı Fazîletleri Beyan Ederken

O bölgeye ulaşım saatimiz geç olduğu için Üstâdımız Hazretleri yatsıyı kılip, istirahat çekildiler.

Ertesi gün sabah kahvaltısında Üstâdımız Hazretleri'nin bulunduğu evin bahçesinde arkadaşlarla bir araya geldiğimizde Üstâdımızın bacanağı Muhammed Keskin Hoca Üstâdımızın o gün ziyâretlere çıkmama kararı aldığını söyleyince Haleb'li Muhammed FâtiH Hoca: "Ne isâbetli karar!" diyerek: "**Çarşamba günü almak vermek, yola çıkmak uygun olmaz**" hadîs-i şerîfini okudu, hakîkaten de biz o gün arkadaşlarla bazı kabir ziyâretlerine gitmek istediğimizde yolda kâbil-i târif olmayan birçok sıkıntılarla karşılaştık. Akşamdan sonra geri döndüğümüzde bizi yatsı namazını kılmaya hazırlanan Üstâdımız Hazretleri'nin odasına çağırıldılar. Efendi Hazretleri o esnâda abdest alıyordu. Abdestinin ardından bana:

"Ne büyük yerdeyiz, Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) buranın halkının aleyhine konuşulmasını emrediyor, çünkü kırkların bu bölgede yaşadığını bildiriyor, onun için Sâmi Efendi (Kuddise Sirruhû) yerleşmek üzere bu beldeye hicret etti, sonra âilesi Efendi Babam'a gelerek: "O ancak Seni dinler, bir mektup yazsan da geri gelse" de-

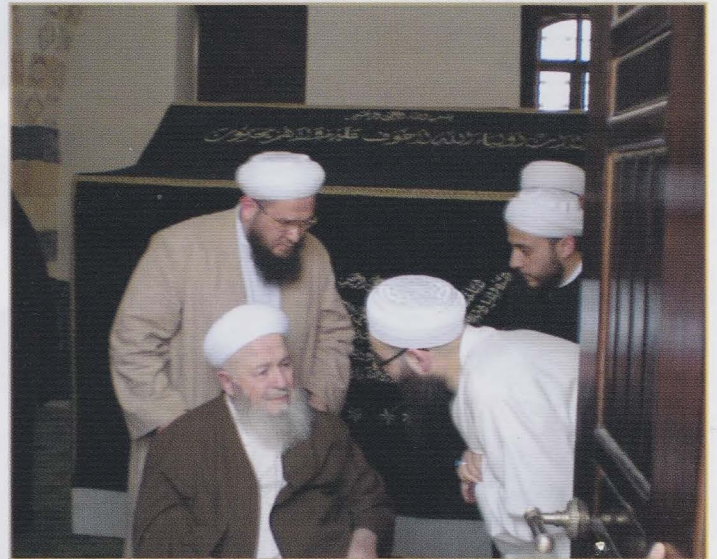
Efendi Hazretleri Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû'nun Ziyâret Yolunda

yince, Efendi Babam: "Sen gittin, Benim cenâze namazımı kim kıldıracak?" diye O'na bir mektup yolladı, O da hemen geri döndü.

Efendi Babamın cenâze namazını kıldırarak da ona nasib oldu. Efendi Babamı çok ziyârete gelirdi, O da O'nu çok severdi ve: "Sen Kendini gizle bakalım, ah şu ayaklarım bir tutsa, Ben de Seni ziyârete gelirdim" derdi.

Yarın Mevlânâ Hâlid'in ziyâretine gideceğiz, Al-lâh-u Te'âlâ bizi bu büyüklerin yolundan ayırmasın, hâtırlı adamlar, Efendi Babam derdi ki: "Yarın âhirette azap melekleri bir adamı yakalasalar, o da: "Ben Nakşî tarikatının Hâlidî kolundanım" dese, onu bırakırlar."

Gözlüklü Ahmed Efendi'nin bir eniştesi vardı ki, onun zuhûratları makbûl idi. Bir keresinde kendisini Ravza-i Mutahhara'da gördü, minâre gibi uzun boylu zatlar, muvâceheye giden ziyâretçileri kovalıyor ve: "Defolun, siz buraya lâyük değilsiniz" diye bağıyorlardı.

Efendi Hazretleri'nin Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû'nun Ziyâretinden Çıkışları

Bu zât onların yanlarına gidip: "Ben Nakşî tarîkîndenim, acaba bana ziyâret müsâadesi verilir mi?" deyince, o zatlar: "Hangi kolundansın?" diye sordular. O: "Hâlidî kolundanım" diye cevâb verince: "Sen geçebilirsin" dediler. İşte bizim kolun büyüklüğü Sâhibi'nin büyüklüğünden ileri geliyor" buyurdular.

Sonra ben biraz rahatsız olduğum için Şefik Hoca'yı imamlığa geçirirken: "Ben bunu çok seviyorum, sebebini de bilmiyorum, içimden geliyor" buyurdular.

O zaman ben: "Efendi Hazretleri! Siz kimi seviyorsanız, ben de onu seviyorum ve onu herkese yayıyorum" deyince: "Allâh senden râzî olsun" buyurdular ve böylece namaza durduk. Namazdan sonra Kendisine bir bardak süt takdîm ettiler, canı çok çekmese de: "Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) hiçbir şeyin fazlasını istemezdi, ancak süt içtiği zaman: 'Allâhım onda bize bereket ver ve ziyâdesini nasîb et' diye duâ ederdi" buyurarak, o sütü içmeye gayret ettiler, o arada sünnet olsun diye bana, Muhammed Hoca'ya ve Şefik Hoca'ya birer yudum ikrâm ettiler. O sırada bana Mevlânâ Hâlid (Kuddise Sirruhû) hakkında bir suâl tevcih edince ben: "İsmet Baba (Kuddise Sirruhû) Risâle-i Kudsiyye'de onun medhine dâir müstakil bir bâb açtı ve: 'Kemâlat şol kadar vermişti Vâhid, Ne mümkün vâsf ide bu abd-i fâkid' buyurdu" dedim.

Efendi Hazretleri Nakşî Tarîkatının Hâlidîyye Kolunun Kurucusu Büyük Müceddid Hâlid-i Bağdâdi Kuddise Sirruhû'yu Ziyaret Sonunda Fâtiha Okurlarken

Efendi Hazretleri Nakşî Tarîkatının Hâlidîyye Kolunun Kurucusu Büyük Müceddid Hâlid-i Bağdâdi Kuddise Sirruhû'nun Ziyaretinde

Efendi Hazretleri'nin Yahyâ Aleyhisselâm'ın mübarek başının makamını ziyareti (resmi Şâm-ı Şerîf Yazısında)

Bunun üzerine: **“Bu bir şey unutmaz, hadîs-i şerîfte buyurulduğu üzere: ‘İlmin âfeti unutmaktır, onu zâyî etmek ise, ehli olmayana anlatmaktır’, anlamayana ne kadar anlatsan da boşa gider, bir şeye yaramaz”** buyurdular. O zaman ben: “Efendi Hazretleri, Sizin: **‘Gözlerin tefsîre bağışlansın’** duânız bereketiyle bu kadar ağır şeker hastalığına rağmen, gözlerimden rahatsızlanmadım, duâ buyurun da tefsîr tamamlanıncaya kadar aklımdan ve gözümden mahrûm olmayayım’ deyince: **“Bu zamana kadar kayıran, bundan sonra da kayırır”** buyurdular. Böylece huzûrundan ayrılmış olduk.

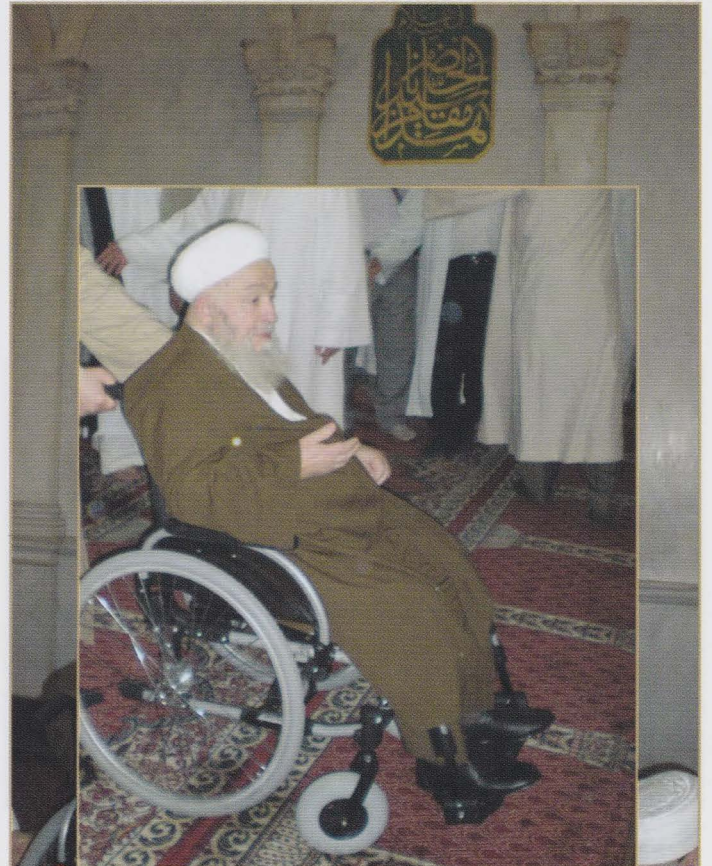
Ertesi gün öğlen namazından iki saat kadar önce Üstâdımız Hazretleri İstanbul’dan gelen Kendi arabasına binerek, diğer arkadaşlar da farklı vâsitalara yerleşerek yola çıkıldı. İlk olarak Tarîkat-i Aliyye-i Nakşibendiyye’nin Müceddiyye kolunun Hâlidîyye şûbesinin kurucusu olan Mevlânâ Muhammed Hâlid Ziyâüddîn Zülcenâheyn (Kuddise Sirruhû)yu ziyârete vardığımızda, Şâm-ı Şerîf’te okuyan talebelerin, umreden dönerek ziyârete yetişen Abdülmetin Hocaefendi ve âilesinin, Adapazarı’ndan gelen Âdem Hocaefendi ve cemâatinin, Şâm-ı Şerîf’te mukîm birçok ihvân ve muhibbânın müntazır olduklarını müşâhede ettik, ziyâret esnâsında herkes kendi içinden Yâsin-i Şerîf ve süver-i şerîfeleri okuduktan sonra, Üstâdımız Hazretleri bu fakîrin duâ yapmasını emir buyurdular. Bu iki büyük Müceddidin ruhlar âlemindeki sürekli mülâkatlarına izâ-

feten âlem-i eşbâhtaki ictimâ’larından hâsil olan tecelliyâta tahammül edemeyen bazı erbâb-ı hâl, cezbeye kapılarak vecd ile cûş-u hurûşa geldiler, hatta bir kısmı min gayr-i ihtiyâr feryâd-ü figân ederek bu hâli izhâr ettiler. Artık ziyâretten ayrılma vakti gelmişti.

Üstâdımız Hazretleri’nin zâhiri gözleri çok zayıf görmesine rağmen ve oturduğu sandalyesi sandukanın üstünü görmeye elverişli değilken: **“Sandukanın üzerinde niçin sarık yok?”** buyurdular. Çıkıştaki izdihâm telâşıyla ben türbedârı görmediysem de, orada bulunan talebelere Efendi Hazretleri’nin bu tenbihâtını tebliğ ettim. Fakat ertesi gün Üstâdımız Hazretlerinin: **“Mevlânâ Hâlid’e git, Benden selâm söyle”** buyurması üzerine tekrâr ziyârete gittiğimde, türbedârı bulup bu durumu kendisine bildirdim. O da bana: “Aylar süren tâmir neticesinde, henüz daha yeni düzene girdik, yoksa sarık mevcûd, inşaallâh mübârek başlarına yerleştireceğiz” deyince rahat ettim.

Sonra Emevî Câmii Şerîfi’nde öğle namazını edâ için hareket ettiler. Orada kendisini karşılayan büyük bir kalabalıkla birlikte Câmii Şerîf’e girmelerinin ardından öğle ezânı okunmaya başlandı.

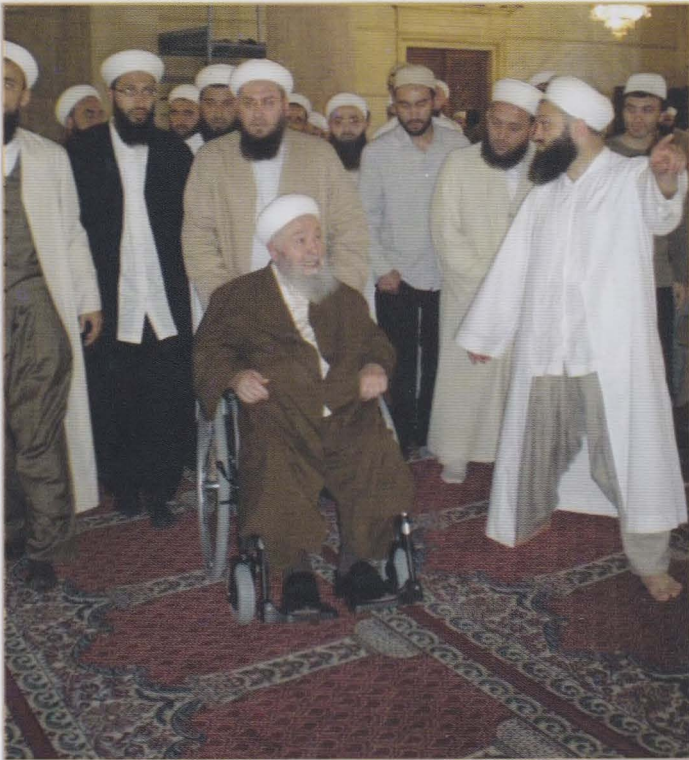
Kendileri ilk olarak Yahyâ (Aleyhisselâm)ın Kre’s-i şerîflerinin (mübârek başlarının) bulunduğu türbe-i saâdeti ziyâret ettiler, sonra Hızır (Aleyhisselâm)ın makamına yönelip kibleye müteveccihen öğlen namazının ilk sünnetine niyetlendiler.

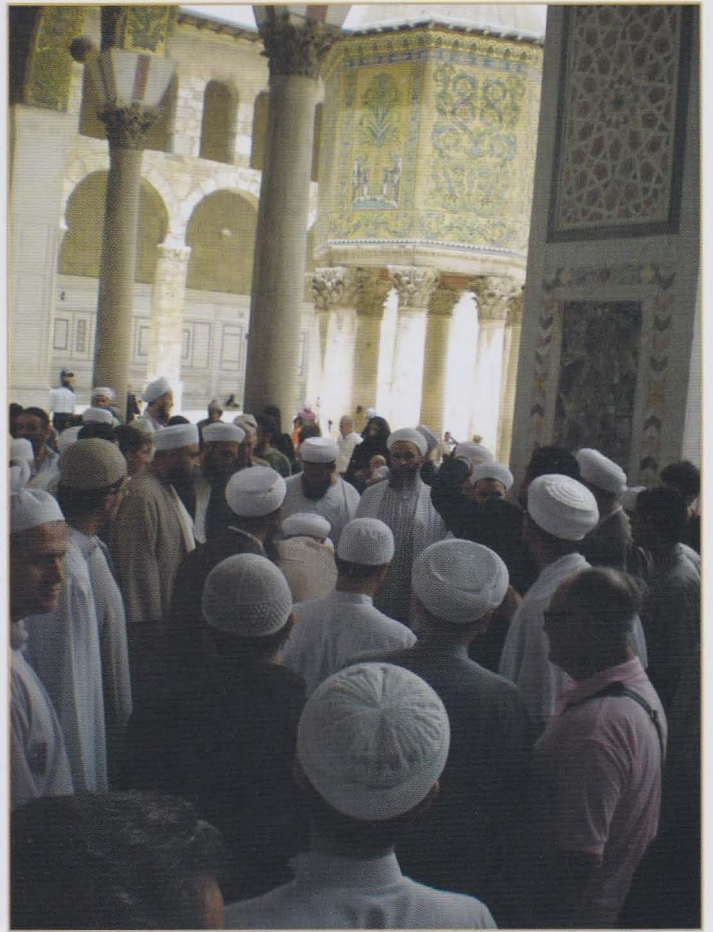
Namaz bitiminde Câmii Şerîf'in imâmı ve orada bulunan bazı kırâat âlimleri Kendisini ziyâret ettiler. Avâm nâs uzaktan ziyâretle yetinirken, ulemâ ve meşâyih mübârek elini öpmekten engellenmediler. Câmii Şerîf'ten çıkış esnâsında Yahyâ (Aleyhisselâm)'ın mübârek başlarının kesildiği kuyuyu ziyâret ederken: **"Bu Yahûdiler ne lânetli millet ki, nice peygamberler öldürdüler, onlar fâize ve zinâyâ çok mübtelâ idiler, peygamberler onlara canlarının istemediği hükümler getirince, kimini tekzîb ettiler, kimini de katlettiler"** buyurdular. Emevî Câmiiinden çıkışta İmâm Zeynelâbidîn Hazretleri'nin mihrâbını ve İmâm Hüseyin Efendimiz'in Kerbelâ'dan getirilen mübârek başının bir zaman bulunduğu makamı (bu resim, resimler bölümünde) ziyâret ederken: **"Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)in torunlarına nasıl böyle yapabildiler?"** buyurarak, bu konudaki üzüntülerini dile getirdiler.

Câmii Şerîfin avlusundan çıkarken kendisine İsâ (Aleyhisselâm)ın ineceği Beyaz Minâre gösterilince: **"Dünyâ daha neler görecek"** buyurdular. Daha sonra orada Salâhüddîn Eyyûbî zamanından kalma mancınıklar ve Emevîlerin işlemeli sütunlar üzerine oturttukları Beytü'l-mal hazînesi ile alâkalı bazı bilgiler Kendisine sunuldu.

Emevî Câmiiinden çıkıldıktan sonra, hemen sağda bulunan Salâhüddîn Eyyûbî'nin kabri şerîfine müteveccihen Fâtiha-i Şerîfe okudular. Biraz ilerde kale içindeki mescidde bulunan yüce sahâbî ve Şâm'ın ilk kadısı Ebu'd-Derdâ (Radyallâhu anh)ı ziyâret ettiler. (bütün bu resimler, resimler bölümünde görülebilir)

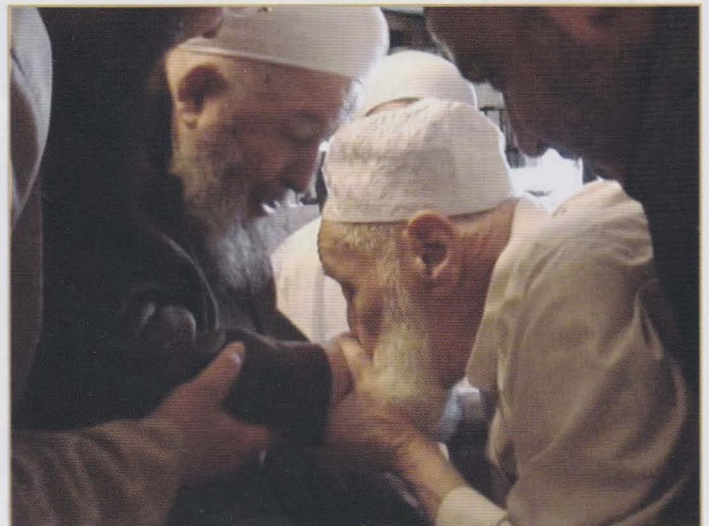
Üstadımız Hazretleri Yahyâ Aleyhisselâm'ın mübarek başının kesildiği kuyunun ziyâretinden ayrılırken

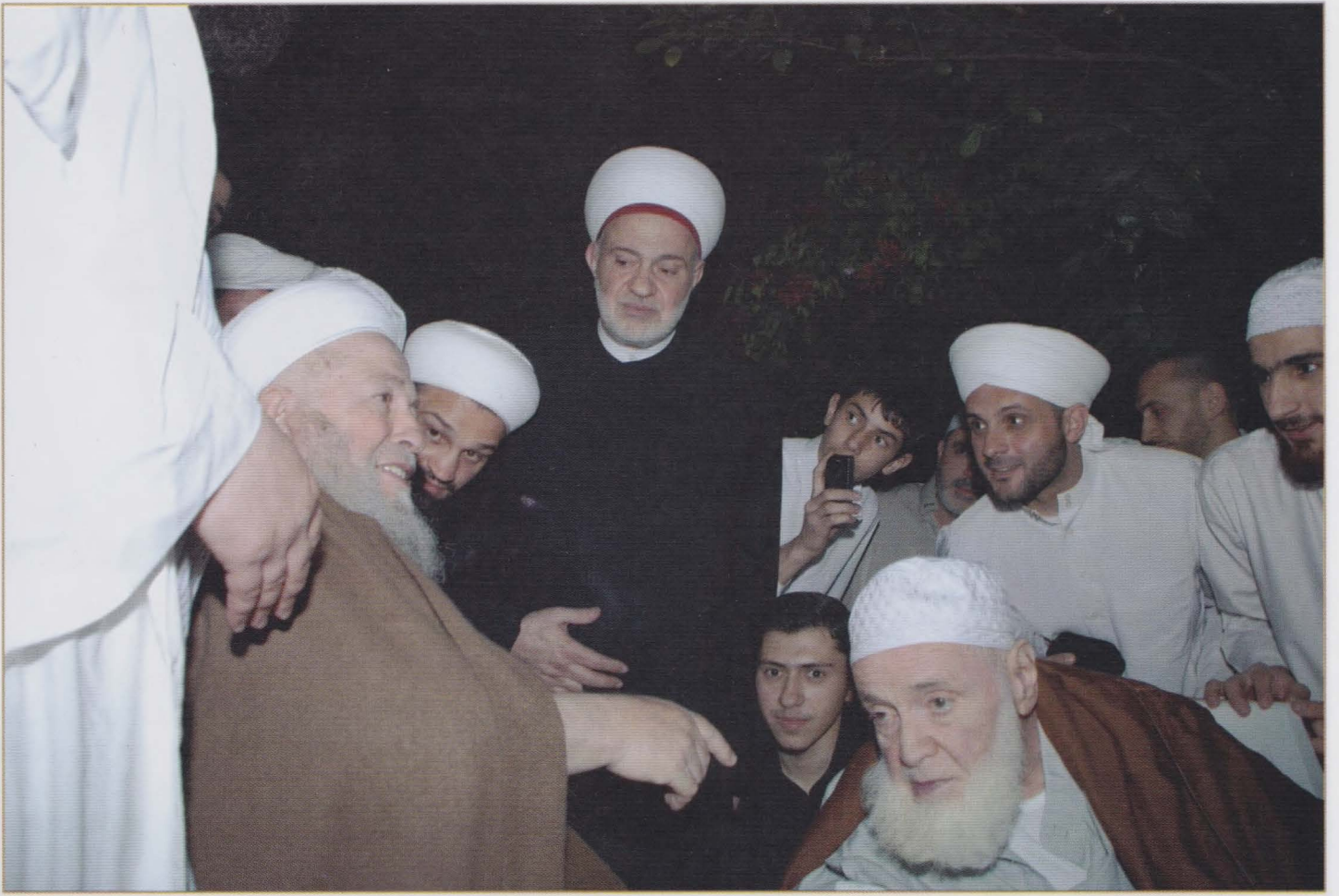
Üstadımız Hazretleri'nin Emevî Câmii Çıkışında Avluda Emevî Devletinin Beytü'lmal Hazînesinin Önünde Ziyâretçileri Kabûlü

Bunun akabinde Emevî Câmii Şerîfi'nin altmış bir senelik imâm-hatîbi, Hanefî fakîhi ve kendisine Küçük İmâm-ı E'zam denilen Abdürrezzak Halebî Hazretlerini evinde ziyâret ettiler.

Üstadımız Hazretlerini fart-ı muhabbetle seven, İstanbul'a ziyâretine gelen, Medîne-i Münevver'e de yollarını gözleyen, kırk senedir bütün talebelerine Efendi Hazretlerimizi tanıtan ve Türkiye'ye gitmek için izin isteyenlere:

Efendi Hazretleri Abdürrezzak Halebî Hazretlerini Evinde Ziyâret Ederken

Üstâdımız Hazretleri Abdurrezzâk Halebî Hazretleri'nden Övgüyle Bahs Ederken

“Orada Mahmud Efendi Hazretleri var ki, O çok büyük evliyâdandır, O’nu ziyâret etmeden dönmeyin” diye tenbîhlerde bulunan bu büyük velîyi Efendi Hazretleri’mizin elini öpmek için gayret sarfederken, Üstâdımız Hazretlerini de onun elini kaldırıp öperken bir görecek olsaydınız, elbette çok büyük bir iş görmüş olurdunuz. Hele bir de Üstâdımız Hazretlerine yanından ayrılmaması için yalvarırcasına bakarken ve kapıya kadar uğurlamak için can-hıraş bir şekilde iki büküm vaziyette gelirkenki hâlini müşâhede etmiş olsaydınız, gözyaşlarınıza hâkim olamazdınız. **“İnsanlar içinde fazîlet sâhiplerini ancak fazîlet sâhipleri tanır”** buyuran Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) ne kadar doğru buyurmuştur.

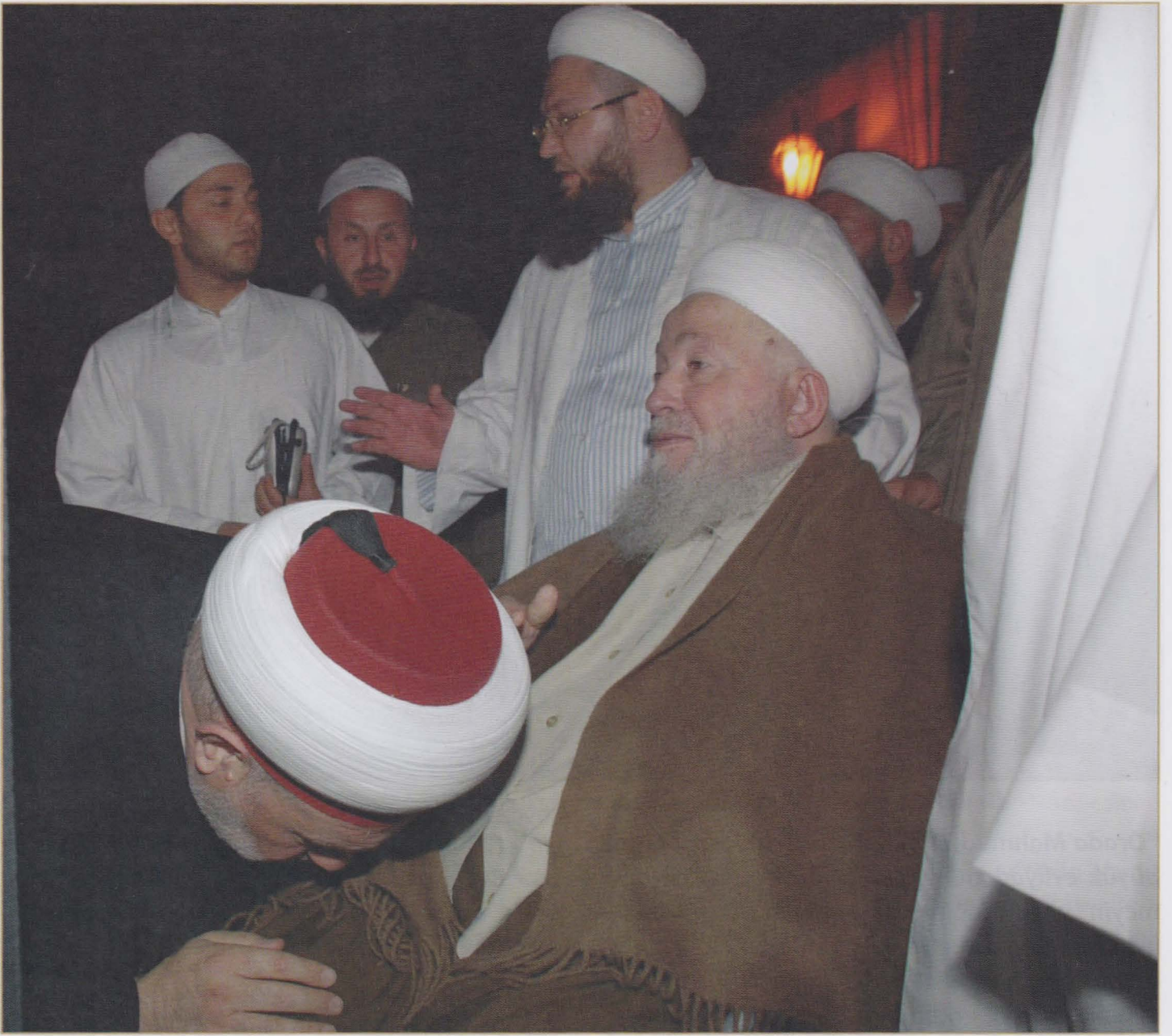
Bu ziyâretin akabinde Üstâdımız Hazretleri yol güzergâhında bulunan Süleymâniye Külliyesi’nde yatan Sultan Vahîdüddin’e ve orada medfûn bulunan diğer Âl-i Osmân’a Fâtihâ-i Şerîfeler ihdâ ettiler. Bunu müteâkıben içinde Mağaratü’-d-dem ve Kırklar Mescidi gibi mübârek mahalleri barındıran Kasyon Dağı’nın eteklerine vâsıl oldular.

Orada bir mikdar durduktan sonra öğle sıcağı göz önünde bulundurularak, çok yüksekte bulunan o mübârek mağaraya çıkmayıp, dağ eteğini ziyâretle iktifâ ettiler.

Ondan sonra bir çok sahâbînin, Ehl-i Beyt’in ve âlim, sâlih zevâtın medfûn bulunduğu Babüssağîr makberesini ziyârete müteveccih oldular. Orada yatan cemî’i ashâb-ı kirâma, Ehl-i Beyt-i ‘ızâma ve diğer ulemâ ve fukahâyâ hediyeler gönderdiler. Bu arada makberenin iki ucunda bulunan İbn-i Asâkir ve Bedrüddîn Hasenî gibi büyüklere Fâtihâ-i Şerîfeler okudular. (bu resimler, resimler bölümünde görülebilir)

İhvân-ı Kirâm Bâb-ı Sağîr Makberesi Ziyaretinde

Allâme Hüsameddin Farfûr, Efendi Hazretlerine Tâzimde Bulunurken

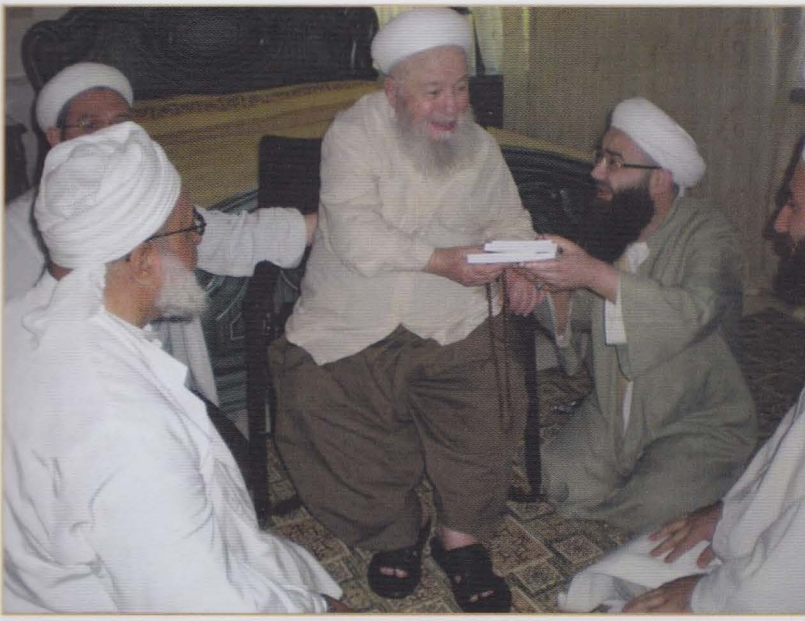
Daha sonra Bilâl-i Habeşî (*Radiyallâhu Anh*)ın Babüssağır kabristânında olan makamına değil de, İmâm-ı Nevevî'nin tesbîtiyle el-Feth Enstitüsü'nün bahçesinde mevcûd kabri şerîfine ziyârete yöneldiler.

Orada Kendisini Enstitü'nün Dekanı ve Şeyh Muhammed Sâlih Farfûr'un mahdûmu olan büyük âlim Hüsâmüddîn Farfûr ve diğer bazı öğretim üyelerinden müteşekkil ulemâ heyeti istikbâl ettiler, bu sırada Hacı Annemiz ziyâretin akabinde kabri şerîfin daha iyi bakılması için incelemelerde bulunurken, Üstâd Farfûr ve Heyeti, Efendi Hazretlerimizi Şâm-ı Şerîf'in en büyük âlimleri ve velîleriyle bir araya getireceği bir meclise davet ettiler, Üstâdımız Hazretleri de bunun günü, saati ve iştirakçilerin tesbîti noktasında bu fakîri görevlendirdiler. Böylece istişâreler netîcesinde Cuma günü akşam namazından sonra o

büyük ictimâa karar verildi. Bundan sonraki başlık altında gelecek yazımızda, ruhlarınızın ferahına ve terakkîsine vesîle olması temennîsiyle bu hafle-i mübâreke hakkında inşâallâh sizi bilgilendirmeye gayretle devâm edeceğim.

Allâme Hüsameddin Farfûr, Efendi Hazretleri'nin Bulunduğu Cemaate Akşam Namazı Kıldırırken

Şâzelî Meşâyihından Büyük Âlim Abdülhâdi Harse'nin Mahmud Efendi Hazretleri'ne Bazı Teliflerini Takdimi

Ertesi gün olduğunda Üstadımız Hazretleri'ni sakin buldukları villasında ziyarete bazı ulemâ heyetleri geldiler. Şâzelî Meşâyihından ve Humus Evliyâsından Sa'îd Kahîl Hazretleri o gün umreye gittikleri için halîfelerinden bir heyeti Efendi Hazretlerimizin ziyaretine gönderdiler.

Allâme Abdülhâdi Harse Mahmud Efendi Hazretleri'ni Ziyaret Ederken

Daha sonra Seyyide Zeyneb Câmîi imam ve hatibi, Kâdirî ve Şâzelî Meşâyihından olan, İslam âleminde Vehhâbî'lere karşı yaptığı ilmî reddiyelerle ve tasavvuf ehlini müdâfaalarıyla meşhur olan büyük Âlim Abdülhâdi Harse Hazretleri, kıymetli mahdumlarıyla ve İbn-i Âbidîn Hâşiyesi'nin tahkîk heyeti müdürlüğünü yapan, el-Feth Enstitüsü müderrislerinden Doç.Dr. Eymen Şâbânî ile beraber Efendi Hazretleri'ni ziyarete geldiler.

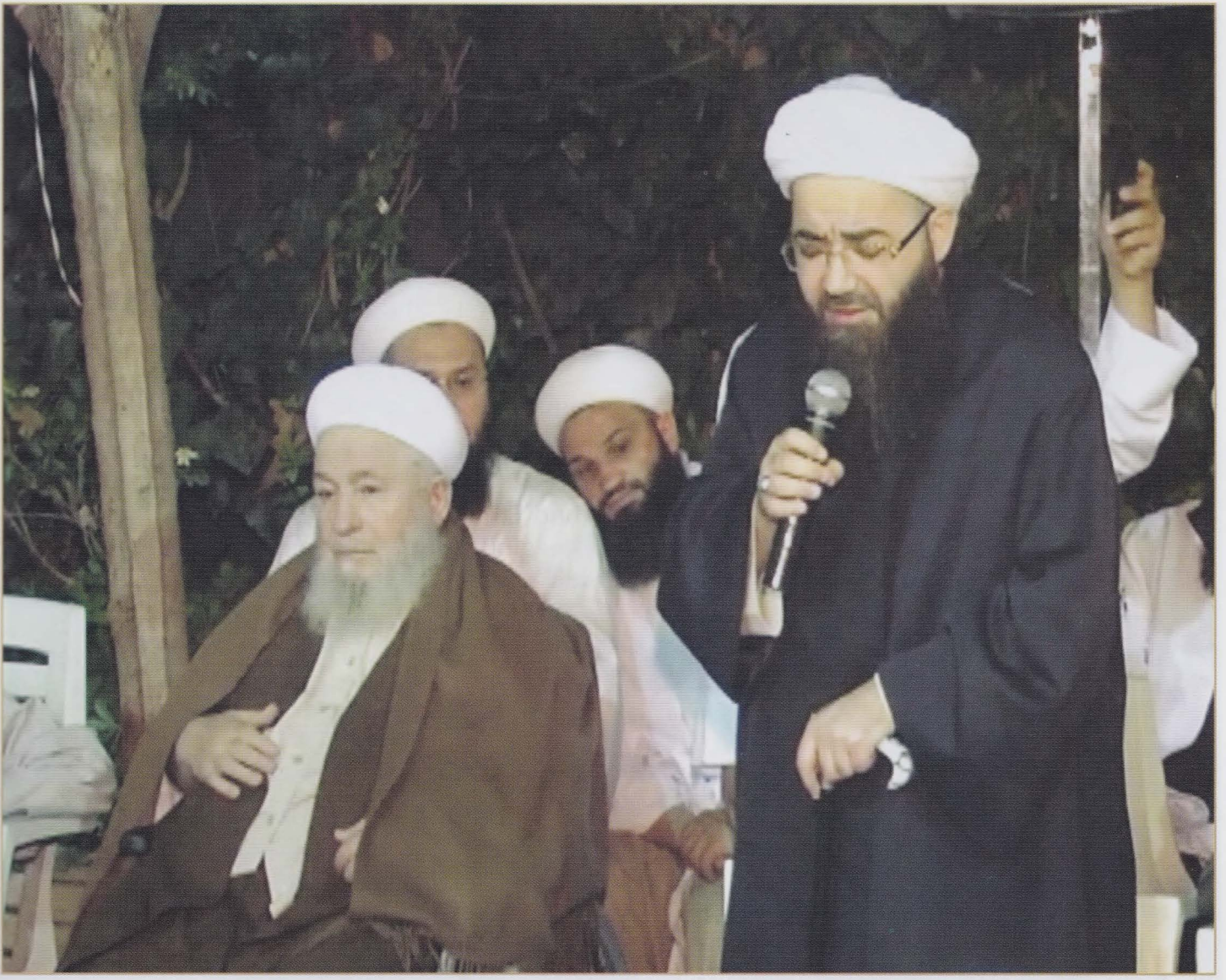
Daha önce bir kere İstanbul'a Üstadımız Hazretleri'ni ziyarete geldiğinde Efendi Hazretleri umrede olduğu için Kendisini görememiş fakat yedi sene sonra Mekke-i Mükerreme'de görüşmeleri nasîb olmuş. Bu zat, Üstadımız Hazretleri'nin Şam-ı Şerîf'de olduğunu duyunca büyük bir şevkle ziyaretine geldi ve kendi yazdığı birçok eserden bazılarını Efendi Hazretlerimize takdim etti ve hem kendisi hem de oğlu için duâlar talep etti, Üstadımız Hazretleri de kendisine ve oğluna hayırlı duâlarda bulundu.

Şâzelî Meşâyihından Abdülhâdi Harse ve el-Feth Enstitüsü Doç.Doktorlarından Eymen Şâbânî, Efendi Hazretlerini Ziyaretlerine Kabullerini Beklerken

Allâme Hüsâmeddin Farfûr, Efendî Hazretleri'nin Şerefine Tertip Edilen Meclisin Açılış Konuşmasını Yaparken

Cübbeli Ahmet Hoca Ulemâ ve Meşâyih Toplantısında Mahmud Efendi Hazretleri'nin Faziletlerini Beyan Sadedinde Konuşma Yaparken.

ÜSTÂDIMIZ MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİNİN ŞÂM-I ŞERÎF'TE ULEMÂ VE MEŞÂYİH İLE İCTİMÂ'I

Üstâdimız Hazretleri, el-Fethu'l-İslâmî Enstîtüsü Dekanı, sarf-nahiv, belağat, felsefe ve kıraat ulemâsından olan Hüsâmeddîn Farfûr Efendi'nin dâveti üzere, kıymetli babası büyük âlim ve velî Sâlih Farfûr Hazretleri'nin İbn-i Âbidîn Hâşiyesi, Şifâ-i Şerîf ve 'Aynü'l-ilm gibi çok kıymetli eserleri okuttuğu dergâhı teşrîf ettiğinde, orada kendisini büyük bir ulemâ ve meşâyih heyeti beklemekteydi. Orada kimler yoktu ki! Sanki bütün âlem oradaydı. Tabi ki bu âlimlerden bir kısmının isimlerini ve bazı mümeyyiz vasıflarını sayacak olursak bunların başında Emevî Câmiinin altmış bir yıllık imâmı, Ma'hedü'l-Feth'in müdürü, kendisine ikinci İmâm-ı E'zam denilen Hanefî fakîhi, kıraat imâmı ve Şâm Meclis-i Kurrâ âzâsı olan Abdürrezzak Halebî Hazretleri gelir ki, bu zâtın kerâmetleri Şâm ehl-i nezdinde tevâtür derecesine

ulaşmıştır. Nitekim bu yolculukta tanıştığımız Doç. Dr. Eymen Şâbânî'nin kıssası çok câlib-i dikkattir.

Abdurrezzâk Halebî Hazretleri, Efendi Hazretleri'nin Bulunduğu Ulemâ Meclisine Getirilirken

Efendi Hazretleri'nin Sol Cânibinde Şam'ın En Yaşlı Âlimi ve Velîsi M. Edîb Kellâs Hazretleri

siye eden ve Üstâdımızın evliyânın en büyüklerinden olduğunu ilân eden gerçek mürebbilerdendir. Allâh-u Te'âlâ kendisine hayırlı uzun ömürler ve âcil şifâlar ihsân eylesin. O ictimâdan bir gün önce Üstâdımız Hazretleri kendisini evinde ziyâret etmişlerdi ki, bunu bir önceki yazımızda anlatmıştık.

Bu yüce meclisin iştirakçilerinden ikinci olarak bahsetmemiz gereken en kıymetli zât, hiç şüphesiz Muhammed Edîb el-Kellâs Hazretleri'dir. Sâlih Farfûr Hazretleri'nin en büyük talebelerinden olan ve Abdürrazzak Halebî Hazretleri'nin ders arkadaşı sayılan bu zât ilm-i kelâmda ve Hanefî fihında derin ihtisâsı olan ve: **"On beş senedir okuduğum hiçbir kitapta bilmediğim bir meseleyle karşılaşmadım"** diyecek kadar ilmî seviyesi yüksek olan bir Allâmedir.

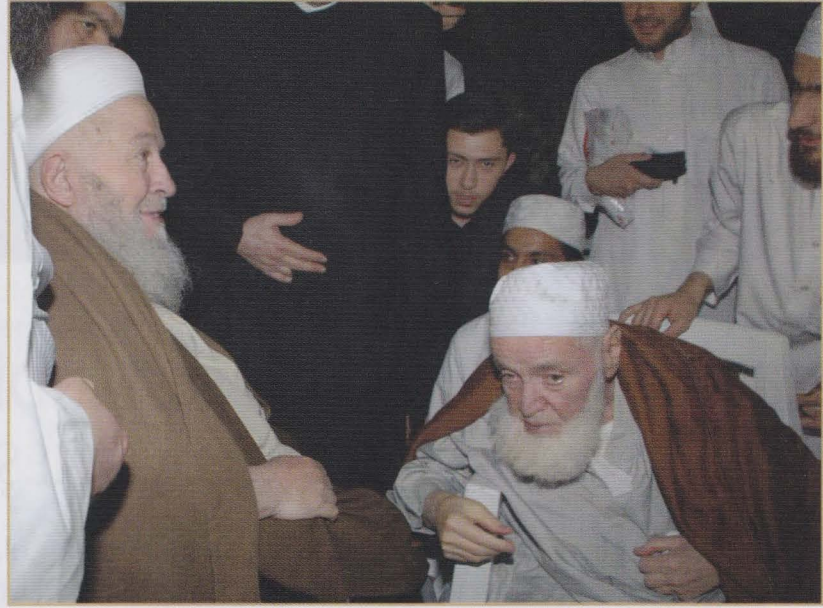

Mahmud Efendi Hazretleri Kuddise Sirruhû , Abdurrezzâk Halebî Hazretleri ile Allâme Es'ad es-Sâgîfî

Kendisi bir trafik kazası geçirmiş, ağır yaralar almış, on beş gün kadar derslere gide-memiş, sonra derse katıldığında, Abdürrazzak Efendi kendisine: "Evlâdım! Özür dilerim ziyâretine gelemedim" demiş. Bir zaman sonra Ey-men Hoca'nın içinden: "Bir kurban kessem de şükre niyet etsem ve bu hocalarımı eve dâvet etsem, yetmezse biraz da et ilâve etsem, ya da iki kurban mı kessem" diye bazı fikirler geçmeye başladığı sırada Abdürrazzak Efendi tahtaya yazı yazarken doğruca ona dönerek: "Evlâdım! Sana iki kurban gerek! Tamam, anladın?" deyince hayretler içinde "Tamam Efendim" demiş.

İşte böyle binlerce keşf-ü kerâmetin sâhibi olan büyük velî Abdürrazzak Efendi, Mahmud Efendi Hazretleri'nin o meclisi şereflendireceğini duyunca, ilerlemiş yaşına ve ağır hastalıklarına rağmen kalkıp o meclise iştirak etti.

Bu zât gerçekten Mahmud Efendi Hazretleri'ni çok seven, kırk yıldır Türkiye'ye giden herkese Efendi Hazretleri'ni ziyâreti tav-

Mahmud Efendi Hazretleri Kuddise Sirruhû , Abdurrezzâk Halebî Hazretleri ile Vedâlaşırken

Bu Zat o gece Üstâdımızın teşrîflerini duyunca yüz on yaşına yaklaşmış olmasına rağmen Hâfız-Hatîb ve mühendis olan oğlu Ahmed Kellâs ve diğer ihvânıyla beraber az bir zaman için de olsa, tekerlekli sandalye ile o füyûzat dolu meclise getirildiler.

Kendisinin gözleri görmediği için ona "Mahmud Efendi Hazretleri yanınızda" dediğimde, **"Kalbimin Sevgilisi"** anlamına gelen **"Habîb kalbî"** derken ağlamaya başladılar. O sırada yakınları göz yaşlarını siliyorlardı.

Bu mübârek meclisin en mümtâz sîmâlarından biri de dünya çapında meşhûr Allâme Muhammed Saîd Ramazan el-Bûtî idi. Kendileri Şam Külliyyetü'ş-Şerî'a (Şerî'at Üniversitesi) Profösörlerinden olan, aynı zamanda fıkıh kürsüsü başkanı ve daha sonra Şerî'at Fakültesi Dekanı olan bu zât, hâlen Emevî Câmîinde Cuma hutbelerini okumakta, ilmî kelâm ve hikmet ilimlerinde zirveyi kimseye kaptırmamakta ve Fikhü's-sîre ve Hikem-i Atâiyye Şerhi gibi birçok kıymetli te'lîfe sâhip bulunmaktadır.

Şu anda İslâm âleminde Ehl-i Sünnet kanallarının hemen hemen tamâmında dersleri yayınlanmakta ve müşkil meselelerde tüm İslâm âlemine cevaplar açıklamakta olan bu Zat'ın, Selefiyye'yi müteber bir mezhepmiş gibi göstermeye çalışan Vehhâbîlere reddiyeler sadedinde: "el-Lâ mezhebiyye kantaratü'l-lâ dîniyye (Mezhepsizlik dinsizliğin köprüsüdür)" ve "es-Selefiyye merhaletün zemeniyyetün mübârakeh, lâ mezhebün İslâmî (Selefiyye mübârek bir zaman dilimidir, yoksa İslâmî bir mezheb değildir)" gibi birçok muhteşem eseri bulunmaktadır.

Allâme Ramazan Bûtî bu mecliste yaptığı Vecîz konuşmasında:

"Benim Mahmud Efendi Hazretleri'nin huzurunda konuşmam uygun değildir, lâkin ev sahibi Hüsâm Farfûr'un emriyle konuşuyorum. Ben uzun yıllar aklî ve nazarî ilimlerle meşgul oldum, fakat şunu bir kez daha tecrübe ettim ki, feyiz, huzûr ve bereket ancak bu velîlerin, bu nurlu yüzlerin meclislerindeymiş.

Bu mecliste Kasîde-i Bürde okundu. Bu eserin sâhibi İmâm-ı Bûsîrî yıllarca krallara medhiyeler içeren şiirler yazmıştı, ben onun dîvânını okudum, onda çok büyük edebiyât ve sanat gördüm, lâkin Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in aşkına tutulduktan sonra inşâd ettiği bu kasîdede, sevgi mucizeler yaratmış ve artık kıyâmete kadar herkes onun bu mukaddes aşkını terennüm eder olmuş. Ben Bürde'yi çok kereler dinledim, ama Mahmud Efendi Hazretleri'nin iştirak ettiği bu mecliste dinlediğim kadar hiçbir zaman kalbimde aşk ateşi tutuşmadı.

Mahmud Efendi Hazretleri Şâm-ı Şerîf'de Allâme Hüsameddin Farfûr'un Kendi Adına Tertiblediği Davette Şam ve Halep Ulemâsıyla Birlikte Okunan Aşr-ı Şerîf'i Dinlerlerken

Bugün Türkiye'de İslâm nişânları ve Osmanlı'nın bereketinden bir eser kaldıysa, bütün bunlar Mahmud Efendi Hazretleri'nin ve cemaatinin bereketiyledir.

Allâh-u Te'âlâ bizi ve İslâm âlemini bu zattan mahrum eylesin" şeklinde samimi itiraf-larda bulundu.

Onun konuşmasından sonra ev sahibi olan büyük âlim Hüsameddin Farfûr, Efendi Hazretlerimize tâzîm ve tebçillerini izhâr eden bazı ifâdeler kullandı ve ağlamaklı bir ses tonuyla: "Bizi Türk Meşâyihî'nin sevgisi üzere yetiştiren Babam Sâlih Farfûr'a Allah'u Te'âlâ rahmet eylesin. Onun rûhâniyetini şu an aramızda hissediyorum, o bizi büyük ulemânın ve evliyânın sevgisi üzere büyüttü, bizim elimizden tutar, ulemânın ve velilerin ziyâretine götürür, onlardan bize himmet etmelerini talep ederdi. Elli-altmış sene önce Türkiye den gelen talebeler için:

'Bu çocukların dersleri zayıf olsa da, evrakları noksan olsa da sakın onları geri çevirmeyin, çünkü onlar dinleri hakkında imtihan olundular, İslam dilinden mahrum edildiler, onlara Arapçayı öğretin' derdi. Türk meşâyihini çok se-verdi ve: 'İslam edepleri kaybolduğu zaman on-

ları Türk meşâyihından öğrenin' derdi" diye bir konuşma yaptı. Daha sonra Üstâdimiz Hazretleri adına bir konuşma yapmak üzere bu fakiri konuşmaya takdim etti, ben Efendi Hazretleri'nin huzurunda konuşmaktan çok çekindiğim için konuşmamı kısa tuttum. İnternet sitemde bu toplantının tümünü izleyebilirsiniz. Fakir bu konuşmamda meâlen şunları söyledim:

Bütün hamdler O Allâh'a mahsustur ki: "Bir gece kulunu Mescid-i Haram'dan alıp etrafın (da bulunan Şâm diyârını) mübârek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götürmüş olan zâta tesbîh olsun, Biz bunu O'na âyetlerimizden bir kısmını gösterelim diye yaptık. Şüphesiz ki O (Allâh) ziyâde işiten de, hakkıyla gören de ancak O'dur" buyurmuştur. Salât-ü selâm: "Şâm'ı bırakmayın, çünkü Rahmân'ın melekleri kanatlarını onun üzerine germiştir" buyuran Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in ve Kendisine: "Sizden sonra nereye yerleşelim?" diye sorduklarında: "Şâm'a yerleşin" cevâbını alan Âl-i ashâbı'nın üzerine olsun."

Emmâ bâ'd! Gerçekten biz Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in: "Şâm Allâh'ın yeryüzünde seçkin kıldığı bir topraktır ki, kullarının hayırlılarını oraya toplar" buyurduğu bu mübârek diyârda bulunmaktan cidden mesrûruz.

Ayrıca biz hakîki evliyâ sayılan fazîlet ve ilim ehli Şâm ulemâsının arasında bulunduğumuz için de çok sevinçliyiz.

Nitekim İmâm-ı Nevevî (Rahimehullâh), İmâm Ebû Hanîfe (Rahimehullâh) ve İmâm-ı Şâfî'i (Rahimehullâh)ın: "Eğer âlimler gerçek mânâda velîler değilse, o zaman Allâh'ın hiçbir velisi yok demektir" buyurdıklarını nakletmiştir. Biz size çok hürmet ediyoruz ve duâlarınızı bekliyoruz. Bundan sonra! Biz, Efendimiz, Şeyhimiz ve rûhumuzun Rûhu olan Mahmud Efendi Hazretleri'nin emriyle O'nun bazı fazîletlerini tanıtma sadedinde sizlere birkaç kelime takdîm edeceğiz. Biz onu târifden âciziz, lâkin bir eksiklik yapmamız durumunda sizden bize müsâmahalı olmanızı bekliyoruz, çünkü biz Şeyhimizin huzûrunda fasîh kelâmlar konuşmaya güç yetiremiyoruz.

Şeyhimiz Mahmud Efendi Hazretleri (Kuddise sirruhû), dört mezhebin müftüsü olan, Osmanlı Devleti'nin son dönemindeki dört padişâhın huzûr hocası olan, Mecelle'nin büyü' bahsini hazırlayan, Ömer Nasûhî Bilmen gibi âlimler kendisinin kâtipleri olan, Kutbu'l-aktab ve Ğavsül Evtâd Alî Hayder Ahishavî (Kuddise sirruhû) Hazretleri'nin halîfesidir. O, Büyük Velî Alî Rızâ Bezzâz (Kuddise sirruhû) Hazretle-

ri'nin halîfesidir, O, Büyük Kutub Halîl Nûrullâh ez-Zağrevî (Kuddise sirruhû) Hazretleri'nin halîfesidir. O, Şeyh Muhammed Mustafâ İsmet Ğarîbullâh (Kuddise sirruhû) Hazretleri'nin halîfesidir, O da Büyük Ğavs Abdullâh el-Mekkî el-Erzincânî (Kuddise sirruhû) Hazretleri'nin halîfesidir ki, Mevlânâ Hâlid (Kuddise sirruhû) bir sene hacca gittiğinde kendisine hitâben: "Ey Abdullâh! Bu sene Ben Hacca gelmedim, sırf Seni ziyârete geldim" demiştir.

Zâten Hâlidî Tarîkatımızın sahibi olan Mevlânâ Hâlid en-Nakşibendî Hazretleri sizin yanınızda medfûndur ki (vebâ salgını olduğunda Kendisine Şâm'dan çıkması teklîf edildiği zaman bunu kabul etmeyerek) "Biz bu mübârek Şâm diyârına ancak burada defn olunmak için geldik" demiştir.

İşte Efendimiz ve Şeyhimiz Mahmûd el-Ûfî Hazretleri bu yüz senenin başında bu Hâlidî kolunun Müceddidi'dir. Kendisi altmış sene kadar önce İstanbul'a teşrîflerinde sakallı erkekler ve çarşafly kadınlar şehirde pek nâdir görülebiliyordu. Hattâ Kendisi eşiyile birlikte cübbe, sarık, şalvâr ve çarşaf gibi mübârek kıyâfetlerle sokakta dolaşırken bakkâllar, kasaplar dükkânlarını, esnâf işlerini bırakıp dışarı çıkarak. "Bu Zât Mekke'den mi geldi yoksa Pâkistân'dan mı?" diye şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

Cübbeli Ahmet Hoca Ulemâ ve Meşayih Toplantısında Mahmud Efendi Hazretleri'nin Bazı Fazîletlerini Beyan Konuşması Yaparken

Allâme Hüsameddin Farfûr, Mahmud Efendi Hazretleri Şerefine Cem Ettiği Meclisin Bidayetinde Okunan Aşr-ı Şerîf'i Dinlerken

“(Rasûlüllâh (Şallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in dört bin sünneti vardır.) **Benim Rasûlüllâh (Şallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Sünnetlerinden dördünü terk ettiğimi görürseniz Beni terk edin**” sözü yeterlidir.

İşte böylece yüce Şeyhimiz sünnetleri, şerî’atı, ilmi, medreseleri ihyâ etmiş, hattâ bereketleri ve feyizleri bütün Avrupa’ya, Rusya’ya, hatta Rusya’nın en ücrâ köşelerine hulûl etmiştir ki, oralarda bile faaliyetleri etkisini göstermektedir. Allâh-u Te’âlâ Şeyhimizi muhâfaza buyursun, bizleri O’nun uzun ömrüyle, bereketleriyle ve feyizleriyle faydalandırsın.

Son söz olarak; bu mübârek haflede Sulemâ ve meşâyihı toplayan Şeyh Hüsameddin Farfûr Efendi’ye şükranlarımızı arz ederim, Allâh-u Te’âlâ onu korusun ve muhâfaza etsin. Sâlih bir âlim olan babası Sâlih Farfûr Hazretlerine de Yüce Mevlâ’dan yüksek dereceler temennî ederim. Esselâmu aleykum ve rahmetullâhi ve berakâtüh.

Allâme Hüsameddin Farfûr, Mahmud Efendi Hazretleri’ne Hürmetlerini Arz Eden Bir Konuşma Yaparken

Lâkin şu ân elhamdülillâh onun bereketleri ve kerâmetleriyle Kendi mıntıkası olan Sultân Fâtih, İstanbul, Türkiye ve yurt dışları sarık saran erkeklerle ve çarşaf giyen kadınlarla dolup taşmıştır.

Bu yüce Şeyh öyle bir zâttır ki, ilmin neşrini ve medreseler açmayı O başlatmıştır. Şu anda yüz binlerce ilim tâlibi kadın-erkek O’nun mânevî hıfz-ı bereketi ve riâyeti sâyesinde İslâmî ilimleri öğrenmekte, ilmi ihyâ etmekte ve sünnete ittibâ etmektedirler.

Şeyh Mahmud Efendi Hazretleri’nin birçok fazîlet ve kerâmetleri bulunmaktadır ki, kıymetli şahsı bunların neşrini istemez, zâten Kendisi: “En büyük kerâmet istikâmettir, istikâmet kerâmetin tâ kendisidir” demektedir. Onun istikâmetine şâhid olarak;

Cübbeli Ahmet Hoca Ulemâ Toplantısında Mahmud Efendi Hazretleri’nin Bereketlerini Anlatırken

Benim bu konuşmamın ardından mikrofonu eline alan Allâme Hüsameddin Farfûr: “Gerçekten faydalı ve güzel bir konuşma yaptınız ve gerçekten bizi büyük Mürşid ve Âlim-i Rabbânî olan Mahmud Efendi Hazretleri’nin fazîletlerinin fazlaca bir kısmından haberdar ettiniz. Allâh-u Te’âlâ kendisini muhâfaza buyursun. O’ndan niyaz ederim ki bizi bu büyük Velî ile faydalandırsın ve bereketlerini üzerimizde dâim kılsın. Ama ben bütün bu tariflerden daha güzel bir tercüme yapmak istiyorum. Lütfen Şeyhlerimizin yüzlerine bir bakınız, bundan büyük bir tercüme nasıl yapılabilir?!”

İşte Peygamberlik nuru, İman nuru Kurân nuru ve ilim nuru bu büyüklerin yüzlerinde parıldamaktadır. İşte bu büyükler Mustafa (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)in Halîfeleridir, bizler Allah'ı onlar sayesinde tanıdık. Ya Rabbi bize onların rızalarını nasip et, bizi onların kalplerinde tut, Şeyhlerimizi ilim ve fazilet ehlini başımızda daim kıl, ve bizi onların hizmetçilerinden yap.“ mânâlarını ihtivâ eden veciz ve müfid bir konuşma yaptı.

Diğer katılımcıların isim ve vasıflarını kısaca zikredecek olursak: Abdurrazzak Halebî Hazretleri'nin gelişinden sonra Üstâdımızın sağ yanında Büyük Şeyh, Hanefî fakîhi, Hanefî fikhını delilleriyle açıklayan "el-Fikhü'l-Hanefî ve edilletühü" kitabının müellifi Es'ad Sâğircî oturdular.

Yine böylece Buhârî, Müslim gibi bir çok hadis kaynaklarının tahkikçisi ve Külliyyetü'ş-Şerî'a Profösörü, Büyük Allâme ve Muhaddis Mustafa Dîb el-Buğâ, onun oğlu Şam Üniversitesi Dekanı Hasan el-Buğâ, Külliyyetü'ş-Şerî'a ve Ma'hedü'l-Feth müderrislerinden İslâm hukûku Profösörü Allâme Abdurrahman es-Sâbûnî de mecliste hâzır bulundular. Şam Müftüsü Abdulfettâh Bizm Londra'da bulunduğu için telefonla iştirak edip Efendi Hazretlerimize selâm verdiler ve ulemâdan olan oğlu Vâil el-Bizm'i vekâleten gönderdiğini açıkladılar.

Şam Diyânet Reisi merhûm Ahmed Küftârü'nün Şkurmuş olduğu Ebunnûr Üniversitesi Rektörü Şeyh Salâhuddin Küftârü ve Ahmed Küftârü'nün kıymetli talebesi Muhammed Ali el-Mulla, Şam Müftüsü Abdulfettah Bizim'in muâvini Molla Muvaffak Mürâbî de mecliste bulunanlar arasındaydı.

Şam'ın en büyük üç medresesinden birine sahip olan ve Büyük Kutub Seyyid Ahmed er-Rifâ'î'nin torunlarından olan Büyük Şeyh Abdülkerim er-Rifâ'î'nin oğlu ve Zeyd ibn-i Sâbit Câmii ve merkez-i ilmîsinin müdürü Sâriye er-Rifâ'î Hazretleri de Üstâdımız Hazretleri'nin şerefine kurulan bu mübârek meclise iştirak etti.

Kıymetli abisi Büyük Âlim ve Şeyh Üsâme er-Rifâ'î Hazretleri hastanede kalp ameliyatı geçirdiği için meclise katılamadı, ancak selâm hürmet ve terhîblerini yolladı.

Hâzırûndan, Şeyh Abdulhak el-Bâsıt'ın dâ-mâdı ve halîfesi Rifâ'î Şeyhi Mahmud ed-Dürre, evliyâullâha fedâ-i cân etmenin bile çok az olacağını, Allâh-u Te'âlâ'nın bu velîlerin yüzlerine kudsiyet nurlarını giydirdiğini ve daha nice hikemî mânâları ifâde eden, İmam-ı Revvâs(Kud-dise Sirruhü)ya ait ebyâtı, Üstâdımız Hazretleri'nin şerefine inşâd etti. Efendi Hazretlerimiz kasîdenin ihtivâ ettiği mânâları huşû içinde dinledi.

Allâme Hüsameddin Farfûr'un Davetinde Mahmud Efendi Hazretleri Şerefine Toplanan Ulemâ Ve Meşayih Hazarâtı

Şâzelî meşâyihından İbrahim Yâkûbî (Rahimehullâh)ın oğlu olan, Avrupa da ve dünyada binlerce kâfirin Müslüman olmasına vesîle olan Büyük Dâiye, Âlim ve Fâzıl Şeyh Ebü'l-Hüdâ el-Yâkûbî eş-Şâzelî de Üstâdımız Hazretleri'nin teşriflerini duyunca büyük bir aşkla huzûra geldiler.

Hanefî fıkhnın en büyük eserlerinden olan Hâşiyet-ü ibn-i Âbidîn sâhibi olan, Mevlânâ Hâlid'in halîfesi ve cenâzesini yıkayıp namazını kıldırın İbn-i Âbidîn Hazretleri'nin torunu Şam Müftüsü Âllâme Ebü'l-Yüsr Âbidîn'in torunu Âlim, Şeyh Üsâme Kûlî de meclisin iştirakçileri arasındaydı.

Şam Evkaf Müdürü Doç. Dr. Âlim Ahmet Sâmir el-Kabbânî de mukaddes meclise iştirak etti ve Üstâd Hüsâm Farfûr'un takdîmleri üzere huzura gelip Efendi Hazretlerimizin elini ve dizini öptü.

Efendi Hazretlerimizin âşıklarından olan ve İbn-i Âbidîn Hâşiyesi'nin tahkik heyeti müdürlüğünü yapan Doç.Dr. Eymen Şâbânî de büyük bir tâzîmle Üstâdımız Hazretleri'nin ellerinden öptüler ve : "Bunca meşâyih gördüm, fakat böyle bir nûr kimse de görmedim, bütün insanları bir araya toplasınız, bu zâtın, hepsinden daha nurlu ve çok farklı olduğunu kolayca fark edebilirsiniz" demekten kendini alamadı.

Şeyh Erslan Câmîî İmâmı ve Seyyid Muhammed Alevî Mâlikî gibi bir çok meşâyihdan mûcâz Seyyid Muahmmmed Adnan el-Hasenî de muhaddis olan mahdûmu Sa'îd Mecdî Hasenî ile birlikte mecliste hâzır bulundu.

Fethul İslâm üniversitesi müderrislerinden Şeyh Muhammed Beyrî, yine aynı üniversitenin müderrislerinden olan Şeyh Hamza el-Hamza ve aynı enstitünün müderrislerinden Şeyh Şihâbeddin Farfûr gibi daha birçok âlim ve müderris de bu kutlu meclisin berekâtından müstefîd olanlar zımındaydılar.

Şeyh Nâzım el-Kıbrısî'nin halîfelerinden Abdül-Hafîz Efendi de o meclisin füyûzâtından istifâde edenler arasındaydı.

İşte bu kutlu ihtifâlin ardından Efendi Hazretlerimiz Allâme Hüsameddin Farfûr'un, kendisi onuruna hazırladığı ikramlardan tattılar, daha sonra Adurrezzak Halebî Hazretleri ve diğer bazı Ulemâ ile görüşmeler yaptılar, bütün Ulemâ heyeti kendisi ile birlikte resim çektirerek o anı ebedileştirmek istediklerinde buna muvâfakat gösterdiler, kendisinden duâ talep eden birçok zevâtın hayırlı muradlarına nâil olmaları için dualarda bulundular.

Bunun ardından Hüsameddin Farfûr Efendi'nin babası Büyük Âlim ve Şeyh Salih Farfûr Hazretleri'nin tekkesi olan o toplantı mekânının yanında bulunan Sâdât Câmîî nin hazîresinde medfun bulunan ve fitne olaylarında şehit edilen Adıyy ibn-i Hicr el-Kindî'yi ve beraberinde yatan altı Şehit Sahâbiyi ziyaret ettiler. Daha sonra istirahat buyuracakları villasının bulunduğu Bulûdan kasabasına doğru hareket ettiler.

Bulûdan kasabasına doğru hareket ettiler.

Ertesi gün hanelerinden çıkmadılar, fakat uzak vilâyetlerden kendilerini ziyarete gelen ziyaretçileri ve âlimleri kabul ettiler.

Cumartesi akşamı gece saat bir sularında Bulûdan'dan Şam havaalanına hareket eden Üstâdımız Hazretleri saat iki gibi havaalanına geldiler orada kendisini uğurlamaya gelen Türk ve Arap ziyaretçilerle vedâlaştılar, duâ isteyenlere hayırlı duâlarda bulundular. Bir ara ben yanına yaklaşıp:"Efendim! Mâşâallah, gecenin bu saatinde herkesten daha dinçsiniz" deyince kendileri: **"Bu yolculuğun bereketi! Rasûlullâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) : 'Seferere çıkın, sıhhat bulun.' buyurdular"** dediler.

İstanbul'a indiğimizde herkes uykulu bir halde yorgunluktan dökülürken kendileri ayık, dinç ve güleç bir yüzle yanından geçenleri selamliyordu.

Allâh-u Te'âlâ kalplerimizin Kiblesi ve ruhlarımızın Rûhu olan Efendi Hazretlerimizi daha nice yıllar hayırlı uzun ömürlerle, sıhhat-ü âfiyetlerle başımızda daim eylesin ve cümlemizi dünyâda himmetlerinden, âhirette şefâatlerinden mahrum eylesin. Âmîn!

Efendi Hazretleri Şâm-ı Şerîf'den Ayrılmak Üzere Havaalanına Girerlerken

MAHMUD EFENDİ HAZRETLERİ İLE BİRLİKTE YAPILAN ŞÂM ZİYÂRETİYLE İLGİLİ BAZI RESİMLER

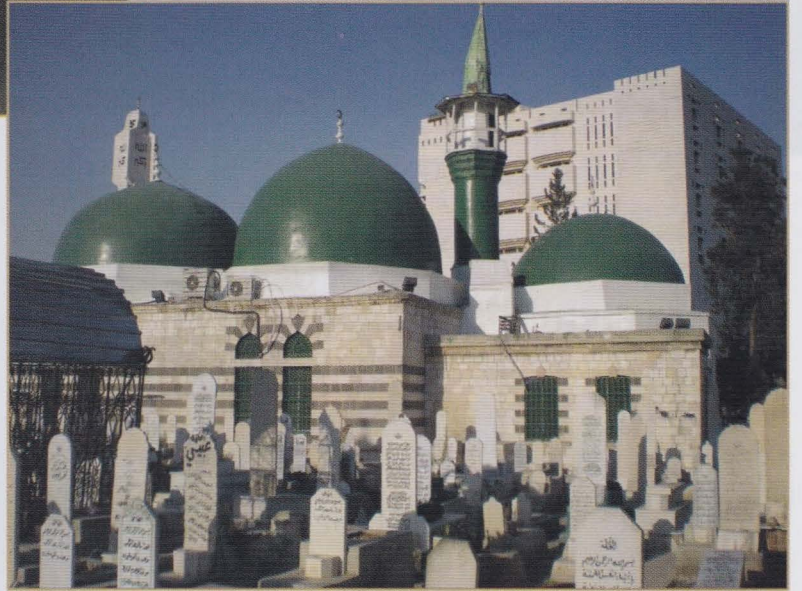
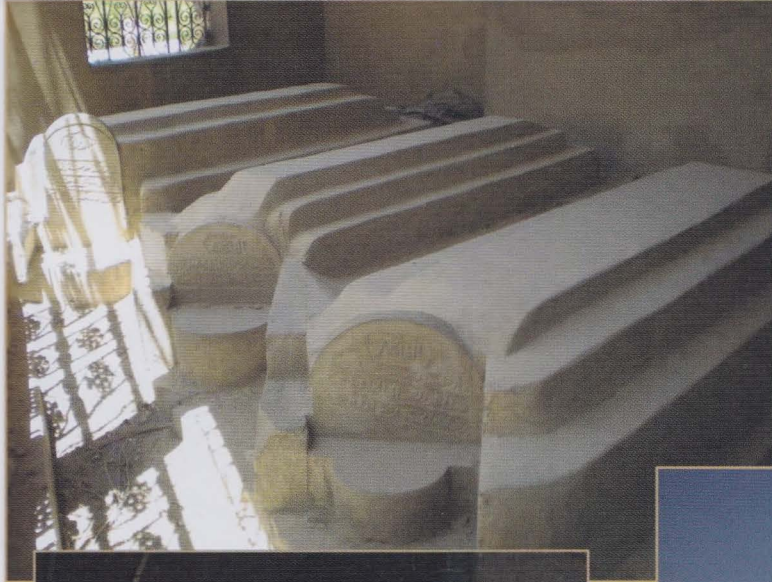

İhvân-ı Kirâm Emevî Camii Civarındaki Kale İçinde Yüce Sahâbî ve Şâm'ın İlk Kadısı Ebu'd-Derdâ Hazretleri'nin ve Beraberinde Medfûn Bulunan Onaltı Sahâbî'nin Kabr-i Şerîflerini Ziyâret Ederlerken

Bâb-ı Sağır Makberesinde Hazreti Muâviye ve yanında Yatan Üç Sahabi'nin Kabr-i Şerîfleri Şii'lerin Taşlamasından Korunmak İçin Demir Muhafazayla Çevrilmiş Vaziyette

Sahâbe-i Kirâmdan Sâbit ibni Sa'ad, Bilâl İbn-i Hamame ve Ebû Sa'lebe el-Huşenî Radiyallâhu Anhum Hazarâtının, Ebû Müslim el-Havlânî Hazretleri'nin Kabr-i Şerîfinin Ardında Bulunan Kabr-i Şerîfleri

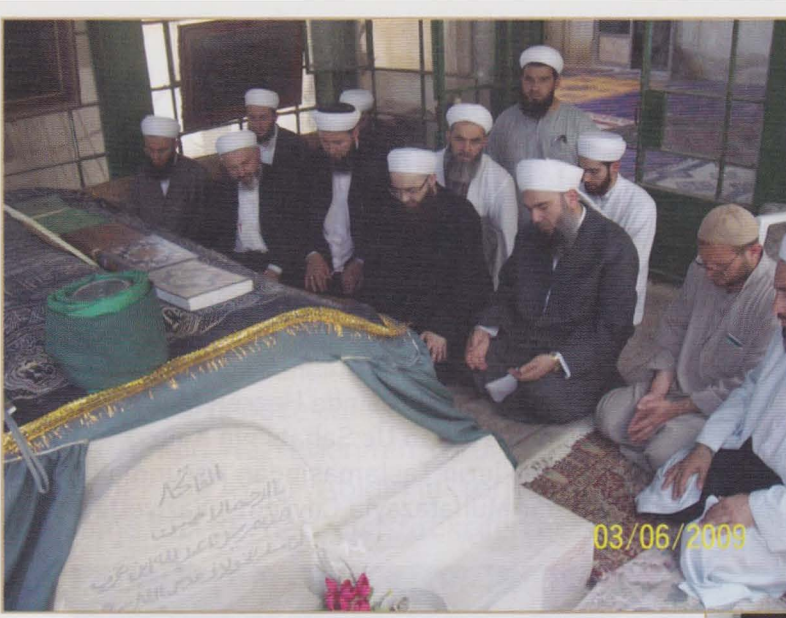

Bâb-ı Sağır Makberesinde Ehl-i Beyt Kubbeleri

Bâb-ı Sağır Makberesinde Rasûlullâh (*Sallallâhü Aleyhi ve Sellem*)'in Cârîyesi Fizza Validemizin Kabr-i Şerîfleri

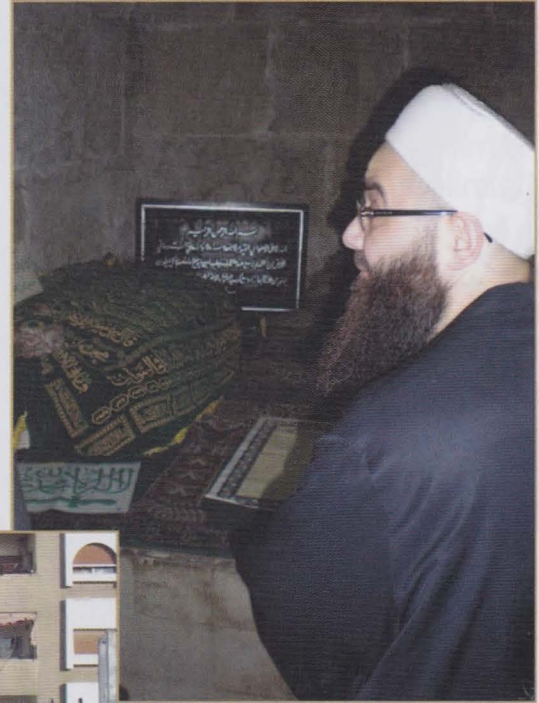
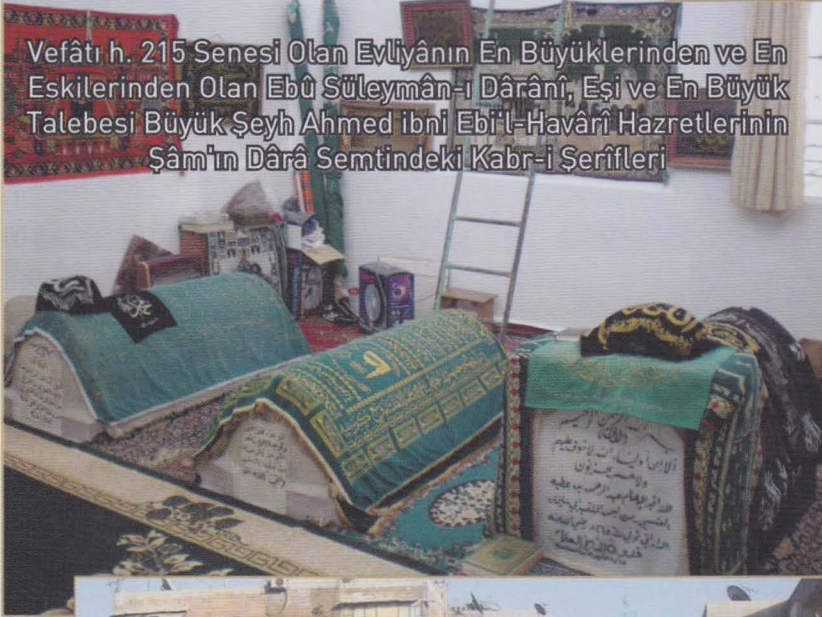
İhvân-ı Kirâm Ebû Müslim el-Havlânî Hazretlerinin
Torunu ile Birlikte

Müseylemetül Kezzab Kendisini Ateşe Attığı Zaman Yanmayan ve Kendisi Hakkında Hazreti Ömer'in: "Allah'a Hamd Olsun ki Bu Ümmet İçerisinde İbrahim Aleyhisselâm Gibi Ateşin İşlemediği Bir Kimseyi Bana Göstermeden canımı Almadı" buyurduğu Ebû Müslim el-Havlânî Hazretleri'nin Şâm'ın Dârâ Semtindeki Kabr-i Şerîfleri

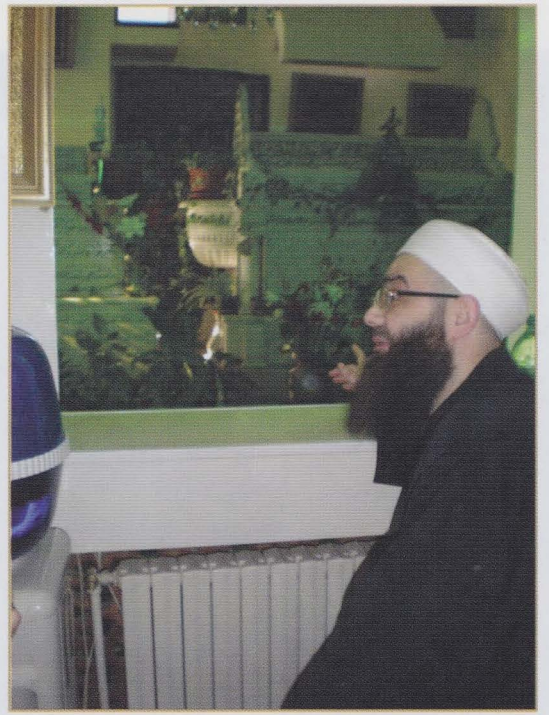
Vefâtı h. 215 Senesi Olan Evliyânın En Büyüklerinden ve En Eskilerinden Olan Ebû Süleymân-ı Dârânî, Eşi ve En Büyük Talebesi Büyük Şeyh Ahmed ibni Ebi'l-Havârî Hazretlerinin Şâm'ın Dârâ Semtindeki Kabr-i Şerîfleri

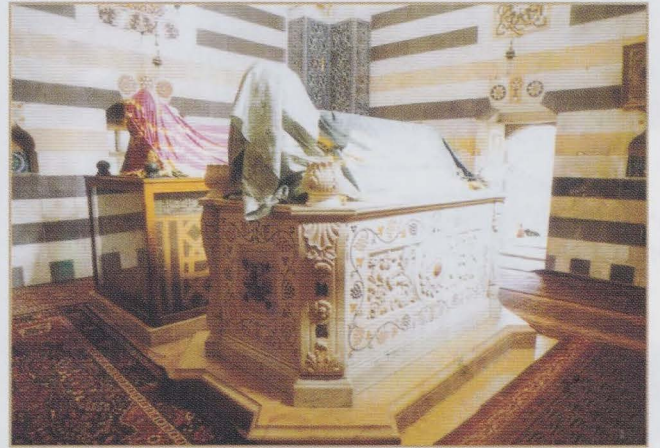
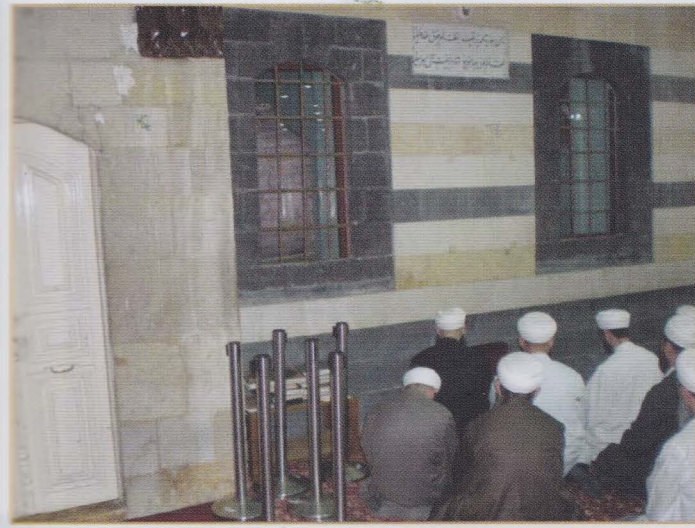
Ebu'd-Derdâ Hazretleri'nin Yanında Medfun Bulunan el-Muğnî İsimli Meşhur Hanbeli Fıkhının Sahibi İbn-i Kudâme Hazretleri'nin Kabr-i Şerîfi

İhvân-ı Kirâm Seksen Ciltlik Şam Tarihini Yazan Büyük Muhaddis İbn-i Asâkir Hazretlerinin Kabr-i Şerîflerinin Ziyaretinde

Bâb-ı Sağır Makberesinin Bir Ucunda Bulunan Ve Fransızlara Karşı Bağımsızlık Mücadelesi Başlatan Büyük Muhaddis Ve Mücahid Bedreddin el-Hasenî Hazretleri

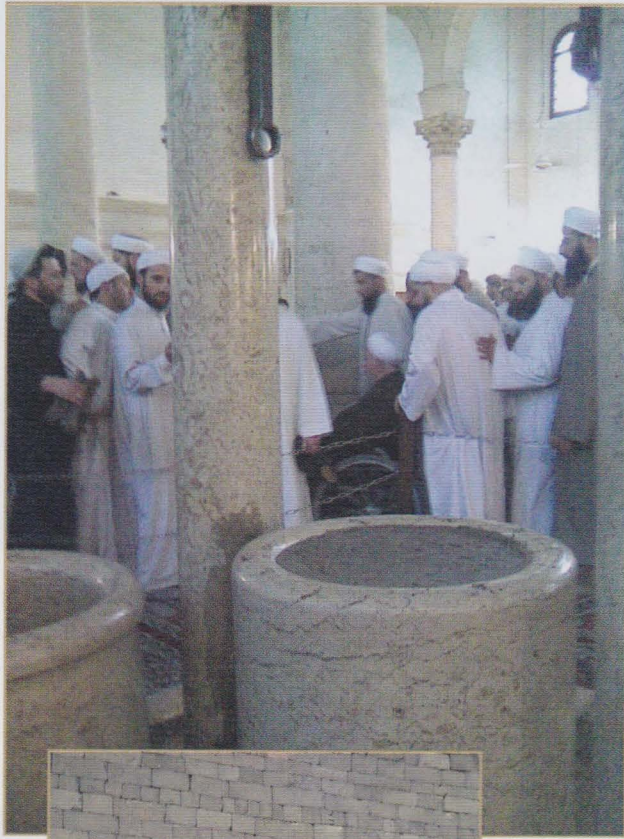

İhvân-ı Kirâm Hanefî İmamlarından ve Nakşî Meşâyihından Abdulğani en-Nablûsî Hazretlerinin Kabr-i Şerîflerinin Ziyaretlerinde

Büyük Mücâhid ve Yenilmez Kahraman Kudüs Fatihi Salâhaddîn-i Eyyûbî Hazretleri'nin Emevî Camii Yanındaki Kabr-i Şerîfleri. Diğer Sanduka Salâhaddîn-i Eyyûbî'nin Kahramanlığına Hayran Olan Avrupa Kralları Tarafından Makâma Hediye Edilmiştir

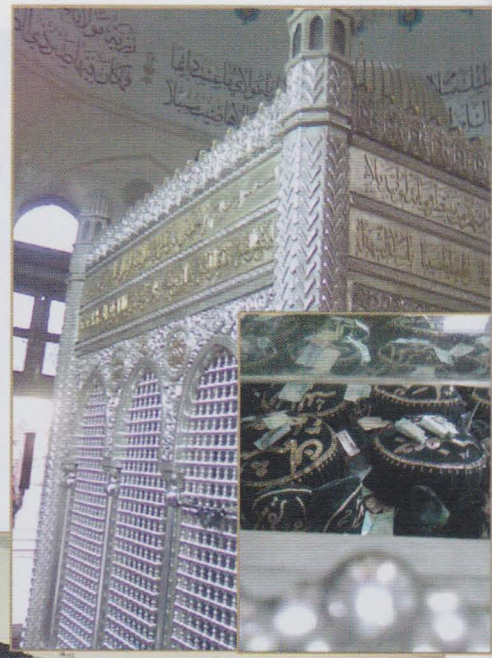

Sultan Vahîdüddîn'in ve Diğer Bazı Hânedan Mensuplarının Haziresinde Medfun Bulunduğu Süleymâniye Camii ve Tekkesi

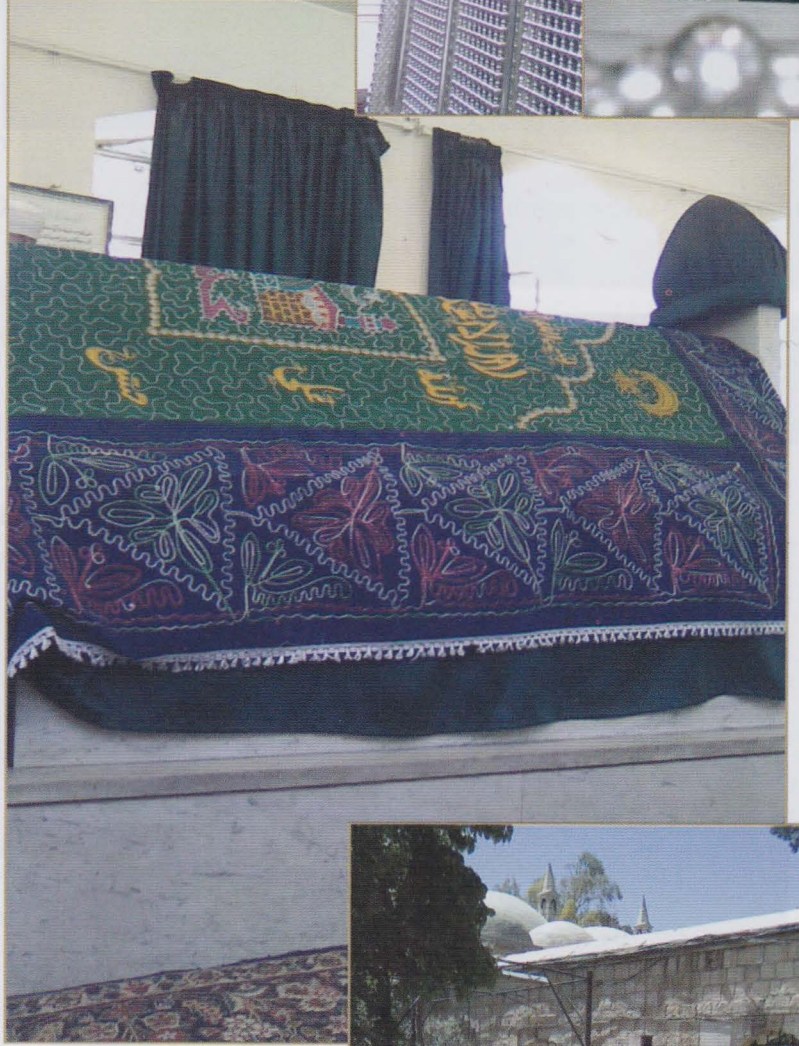
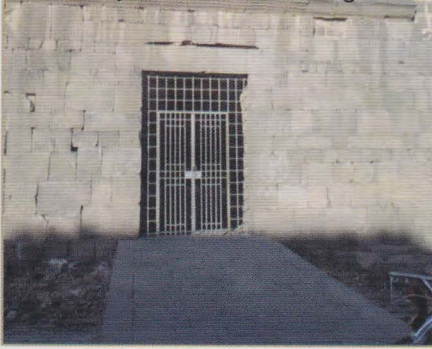

Mahmud Efendi
hazretleri Emevî
Camiindeki Kuyunun
Ziyaretinden Ayrılırken

Kerbela Şehitleri'nin
Mubarek Başlarının
Bulunduğu Makam

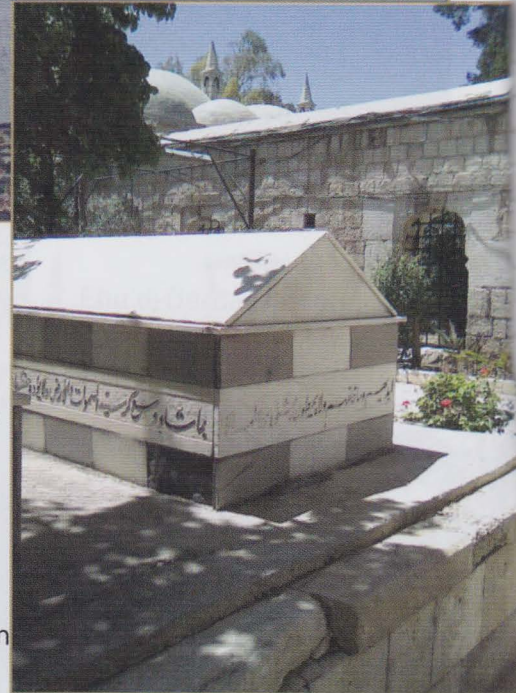

Busra'da Râhib Bahîra'nın
Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve
Sellem)'in Hatirına Onunla Birlikte
Olan Kafileye Yemek Verdiği Makam

Mekke'de Cibril
(Aleyhisselâm)'in Kendisinin
Sûretine Girerek Rasûlüllâh
(Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)'e
Göründüğü Yüce Sahâbî
Dihyetü'l-Kelbi (Radiyallâhu
anh)'in Kabr-i Şerîfi

Emevî Camii Haziresinde
Hazreti Hüseyin Efendimiz'in
Mubarek Başının Bir
Süreliğine Bulunduğu Makam

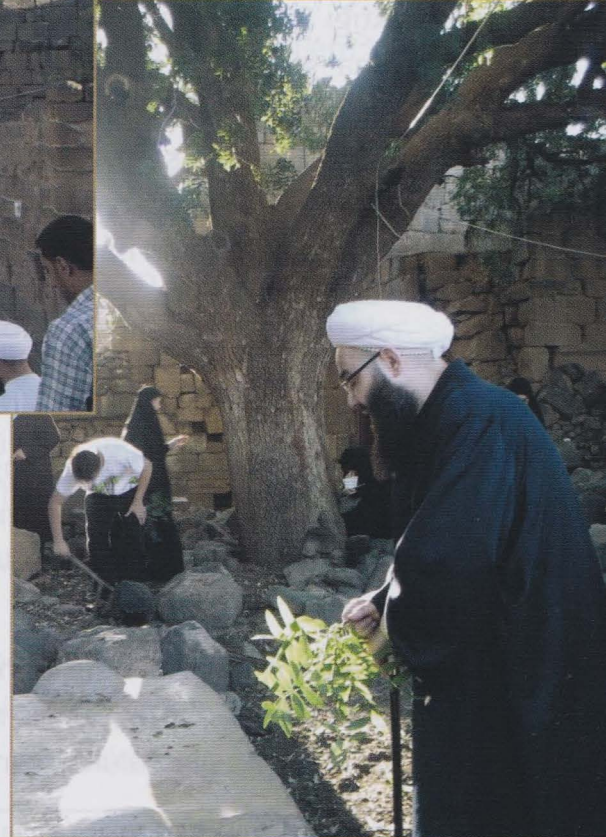
Sultan Vahîdüddin'in Mezarı

Bab-ı Sağır Kabristanında İbni Abidîn Hazretleri'nin
Kabr-i Şerîfi

İhvân-ı Kirâm Neva'da İmam-ı Nevevi
Hazretleri'nin Kabri Şeriflerini Ziyaret
Ederlerken.

Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in Altında
Sâkin Bulunduğu Mubârek ağacın Yanındaki Hızır
(Aleyhisselâm) Mescidi

Efendimizin (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) 'in Busra'da Altında
Bulunduğu ve Râhib Bahîra'nın:" Bu Ağacın Altına Ancak bir
Peygamber Oturmuştur" Diyerek O Zaman Henüz Oniki Yaşında
Olan Rasûlüllâh (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in Peygamberliğini
Farkettiği Mübârek Ağacın Makamı

Eda BÜYÜKÇAPAR

“Muhyiddin-i Arabi Hazretlerinin Sin, Şin'a girdiğinde Muhyiddin'in kabri meydana çıkar” sözü ile kendisinin mezarının keşfedilip İslam halifesi Yavuz Sultan Selim tarafından temiz bir imar edilmişle yeniden düzeltilmesi gibi şu an İslam halifesi olan Şeyhimiz Mahmud Efendi Hazretlerinin'de Şam'a girmesinin hikmetinden sual olunmayan Yüce Mevla'nın nice gizli hikmetleriyle dolu olduğunu inşallah zamanı geldiğinde öğreneceğiz diye düşünüyorum.

Sır kapılarının muhafızlarından yağın esintilerle bu seyahatin Mehdi Resul (*Aleyhisselâm*) hakkında bir ilimin bizlere ulaşacak örtülü bilgisine şayan olduğunu acizane hissediyorum. Her şeyin doğrusunu yine Allah bilir.

Şam'da Efendi Hazretlerimiz Salihîye tepesinde bulunan Mevlana Halidi Bağdadi (*Kud-dise Sirruhû*) hazretlerinin Kabri Şeriflerini ziyaret ettiler.

O Evliyaullah ki silsile-i zehebin 30. meşayih bizlere bıraktığı Risale i Halidiyye ile gönüllerin terbiye yoluna girmesine vesile olan hikmetli sözleriyle sülük ettiren hikayeleriyle edeb timsali o manevi önder ki kayıtsız şartsız teslimiyetin yol göstericisi “Mütü gable en temütü” Ölmeden önce ölünüz Hadis-i Şerifinin hayatta iken ikame ettiricisi...

Tıpkı şu cümlede anlatılmak istenilen mananın işaret ettiği anlam gibi,

“Kabirde herkes bir olur. Orada zengini de fakiri de; kapitalisti de komünisti de; mü'mini de kafiri de müslüman olur: hepsi artık Allah'a teslim olmuştur.”¹

Kuşkusuz önemli olansa nefislerin İlahi Telâdan çık emrini almadan evvel bir meşayihin manevi gözetiminde seyri süluk yoluna girerek

terbiye edilmesinin gerekliliğidir.

Oradan İstikamet-gâh olarak Emevi Camiisine geçildi. Burası kilise olarak kullanılmakta iken Şam'ın Müslümanlar tarafından fet-

hedilmesinden sonra, 705 yılında Emevi Halifesi Velid bin Abdülmelik tarafından bir kısmı camiye çevrilmiştir. Daha sonraları yapılan tadilatlarla genişletilerek bugünkü halini almış ve tamamı cami olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Avluda bulunan 8 sütun üzerine yükselen hazine kubbesi, kamu hazinesini korumak amacıyla Abbasiler döneminde yapılmıştır. Caminin ilginç yönlerinden birisi de, dört farklı mezhebi temsilen dört ayrı mihrap yapılmış olmasıdır.

Ünlü İslam alimi İmam-ı Gazali Hazretleri meşhur eseri İhya-u Ulumid-din'i bu camide kaleme almıştır.”²

Ve bir diğer ilginç tarafı ise, bu camiide ezanın birden fazla müezzin tarafından, ki önce bir müezzin okuyor sonra bir kaç tanesi tarafından tekrar edilmesi suretiyle haftanın her günü başka bir makamdan okunuyor olmasıdır. Önceleri bunun gayesi civarda bulunan köylere sesin ulaştırılması iken sonraları bu adet halini almıştır.

Emevi Camiisinde iki kubbe var. Bunlardan ilki kıyamete yakın İsa (*Aleyhisselâm*)'ın üzerine ineceği rivayet edilen Kubbe i Beyza yani Ak Kubbe,

1- Muhyiddin Şekûr su Üstüne Yazı Yazmak

2- Mehmed Aşkın

diğeri ise Kubbeyi Arus bu ise gelin kubbesi demek. Hikaye edilene göre bir gelin tarafından inşa ettirilmiş olması ya da gelinin düğün yerinde tam ortada durmasını simgelemesindedir. Çünkü Emevi Camii, Şam'ın tam ortasında, kuzeydeki bu minare de, diğer iki köşedeki minarelere nazaran orta yerde bulunmaktadır. ³

Sonra Efendi Hazretleri Emevi camiinin içerisinde bulunan Yahya (Aleyhisselâm)'ın kabri şerifini ziyaret etti.

Yeri gelmişken babası Zekeriyya (Aleyhisselâm)'ın duâsının neticesi olan Hz.Yahya (Aleyhisselâm) hakkındaki Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in, bir hadisi şerifine değinip geçelim.

“Adem oğlundan hiç kimse yoktur ki, ya hata yapmış veya tasarlamış olmasın. Yalnız Zekeriyya (Aleyhisselâm)'ın oğlu Yahya (Aleyhisselâm)'dan hata sadır olmamıştır.” (Hazreti Muaz Radiyallâhu anh) ⁴

Şeyhimiz vakit namazını burada eda ettikten sonra camiinin avlusunun sol tarafında bulunan Hz. İmamı Hüseyin (Radiyallâhu anh)'nin Kerbela'da yezidin adamaları tarafından kesilerek şehit edilen ve Şam'a getirilen mübarek başlarının bulunduğu kabri şerifi de ziyaret etti.

Camilerde yine dikkati celb eden bir özellik ise, Suriye'de çöl iklimi hakim olduğu için insanı susatan bir sıcaklığın bulunması, buna bağlı olarak mecsidlerin hayrat içme sularını barındırıyor olmasıdır ve her çeşmenin başında ise şu ayeti kerimenin yazıyor,

“Muhakkak ki biz Sana Kevser'i verdik. Öyleyse Rabbin için namaz kıl ve kurbanlar kes.

Asıl soyu kesik (ebter) olan sana buğz eden kimsedir.”

Şam halkının bu yüce gönüllü davranışlarının ise anlayana ne dersler içeriyor olmasındadır...

Efendi Hazretlerimiz, en son ise Hz. Bilal (Radiyallâhu anh) yı ziyaret etti. Hazreti Bilal (Radiyallâhu

anh)'nın mezar serpuşunda imam-ı Nevevi'den aktarıldığına göre burası Müeezzinü Rasulullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'ın kabridir yazıyordu. Nasıl berrak bir feyiz yağıyordu anlatamam Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)' in namaz vakti geldiğinde ezan okumasını emrederek **“Erihniy Ya Bilal”** (Ey Bilal beni ferahlat) buyurması gibi ziyaret edilen makam dahi Asr-ı Saadet'ten yankılanan muhayyel bir ezan sesi ile ziyaretçileri ferahlandırmaya devam ediyordu... Tâ ki müezzinlerin ezan okuyarak dirilecekleri güne değin süreceğe benziyordu.

Şeyhimiz başka bir günün gecesinde ise, Alimler toplantısına iştirak etti. Orası manevi bir alem gibiydi. Bir yeşil ki alimler evliyalardan gönüller feyizler birbirine giryan bir meclis ki ehli hep melek vasfına bürünmüş ruhanî nuranîlerle okunan Kasidei Bürdeler eşliğinde belki de Peygamberi Azimü Şan Feyizin yeşil konfetiler halinde aktığı alimler toplantısında ise Şeyhimiz o kadar emsalsiz bir ışığı yansıtıyordu ki tıpkı kendisinin vekili olduğu Nebiye mukarreb melekler tarafından Ravzayı Mutahhara'da gece gündüz okunan Dürr-u Mekkûnda geçtiği gibi

Vallahü Ya Yasiiiiin Mislüke Lem Yekün Fil alemiye Ve Hakkı Men Nebbake.

“Vallahi! Alemler içinde yoktur senin mislin Seni Peygamber edenin hakkı için ey Yasin!”

Kuşkusuz insanın Şeyhi hakkında da affedilmek ümidiyle buna benzer dizeler söyleyesi geliyordu

Vallahü Ya Mahmud mislüke lem yekün Fil alemiye ve hakkı men naibike

“Vallahi alemler içinde yoktur senin mislin. Seni naib olarak gönderenin hakkı için ey Mahmud Efendi (Kuddise Sirruhü) Cümle Şeyhler içerisinde senin halin bir başka ey pürnur. Seni ahir zamanda müceddid olarak gönderenin hakkı için...”

3- Eyüp çoşkun

4- Ramûz El-Ehadis

DER BEYÂNİ KEMÂLÂT-I MEVLÂNÂ KUTBU'L-İRŞÂD VE ĞAVSÜ'L-EVTÂD HAZRET-İ MUHAMMED
HÂLİD ZİYÂÜDDİN (KUDDİSE SİRruhÜ)NUN KEMÂLÂTININ BEYÂNİ HAKKINDADIR
sh:76-78

Sonunda geldi gerçi Şeyh Hâlid Veli efdal mücâhid ol Mücâhid
Kemâlât şol kadar vermişdi Vâhid Ne mümkün vasf ide bu Abd-i Fâkid
Bu Zâta bende ol Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Bu Zâtı bin ikiyüz yılda Müceddid Olup kıldı tarikleri Bu tecdid
Ki hattâ bazı zât keşf itti Hâlid Müceddid gayri yok Mehdi müceddid
Bu Mehdi'ye uyup Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Cihâm feyze gark itti kemâli Ânâ ihlâs eden buldu visâli
Ânı inkâr eden buldu zevâli Ânı mir'ât eden gördü cemâli
Bu Zâtı Ğavs bilip Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Fesâd vaktinde geldi oldu efdal Vasat ümmetden anla oldu ekmel
Hakâyıkda sülûk gösterdi ecmel Pes oldu sâlikin sülûku eshel
Bu Ğavsı vir gönül Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Eğer ihlâs ile rabt olsa tâlib Gönül virse olur bil nefse gâlib
Ânı andan alırlar Hakk'a râğib Olur feyzi dahi mi'râca câzib
Dilin rabt et azîz Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Çün oldur Kutb-u irşâd bahr-i rahmet Hem oldur Ğavs-i E'zam sırr-ı izzet
Üveysîdir tarikat anla hâlet Bulursun in'ikâsla Hakk'a vuslet
Azîz sen bende ol Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

İdîbdur sünneti ihyâ O Mansûr İdîb bid'atleri bi'l-cümle makhûr
Şu denli feyz-i nisbet oldu meşhûr İderdi bir nazarla sâlikj nûr
Bu envârdan bulup Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Bu Ğavs'dır Zülcenâheyn şöyle sayyâd Ânâ teslim olanlar oldu irşâd
Ki bin yıldan beri hiç böyle üstâd Cihâna gelmemişdir didi evtâd
Hemân teslim olup Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Zamânında demistir ehl-i irfân Bunun ilminde yokdur şimdi insân
Halife çok yere gönderdi ol ân Cihâni nûra Ğark etmekte el-ân
Bu nûrdan bul Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

Bu zatlar her biri deryây-ı envâr Gönül veren bulur bunlara esrâr
Uyandı bunca insân buldu dildâr Halâs oldu sivâdan gitti ekdâr
Bu zatlardan bulup Hakk'a gidelim Cemâl-i bâ kemâle seyr idelim

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

www.mustafaozsimssekler.com

Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri, Şâh-ı Nakşibend ve İmâm-ı Rabbânî hazretleri gibi, Altın Silsile'nin kol başlarından. İsmi "Hâlid" lakabı ise "Ziyâüddin"dir. Babasının ismi ise Ahmed'dir. "Mevlânâ" ünvanıyla anılan Hâlidî Bağdâdî hazretleri, İslâm dünyasında Mevlânâ Celaleddin Rûmî'den sonra «Mevlânâ» (Efendimiz, büyüğümüz) lakabıyla anılan ve bu sıfatla meşhur olan ikinci zâttır.

Hicrî 1193 (1779) yılında, o zamanlar Osmanlı Devleti'nin bir vilâyeti olan Musul'a bağlı Şehrezûr kasabasında doğmuştur. Ömrünün büyük bir kısmı Bağdat'da geçtiğinden ve orada meşhur olduğundan "Bağdâdî" nisbesiyle anılır. Kıymetli nesepleri, baba tarafından Hz. Osman-ı Zinnureyn'e varır. Annesi ise Hz. Ali'nin soyundandır.

Nakşibendi Tarikatının bir kolu olan "Hâlidîye", Mevlânâ Hâlid'e nisbet edilir. O, Hâlidîye kolunun kurucusu ve tesis edicisidir. Hâlidîye kolu, Nakşibendî Tarikatının öteden beri devam eden geleneksel uygulamaları yanında, şeriata bağlılığı ve cehrî zikirden kaçınmaya önem vermesi ile tema-

yüz eder. Mevlânâ Hâlid'den sonra, Nakşîlik neredeyse "Hâlidîlik" olmuş ve bu kol Osmanlı ülkesinin en yaygın tarikatı haline gelmiştir. Mevlânâ Hâlid'in yetiştirdiği yüzlerce kamil halifesi aracılığıyla altın silsilenin bu kolu, geniş bir alana yayılmış ve dünyanın pek çok yerine ulaşmıştır.

Asrının müceddidi ve zamanın allâme-i cihanı olan Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri; uzun boylu, iri cüsseli bir zat idi. Teni kırmızıya mâil beyaz, gözleri iri ve siyah, kirpikleri uzuncaydı. Burunlarının ortası çıkıntılı, dişleri seyrektili. Yüzü güzel, sakalı siyah ve büyük, omuzları geniş, kollarıysa uzundu. Vakarı ve mehabeti meşhur olup beşâsetli idi. Güzel ve temiz giyinirdi. Heybeti ve ağırbaşlı duruşuyla, mânevi havasıyla kendisine bakanlarda bir ürperti ve saygı duygusu uyandırdı. Eli son derece açık, cömert bir zat idi. Etrafındakilere bol bol ikram ve bahşişlerde bulunur, muhtaçları kesinlikle boş çevirmezdi.

Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri gençliğinde ilme çok hevesli idi. Küçük yaşlarından itibaren ilim tahsiline başladı. son derece keskin zekâsı, güçlü hafızası ve fevkalâde gayreti ile gerek aklî, gerekse naklî ilimlerde hızla yükseldi. İlk tahsilini

önce babasından aldı. Daha sonra Süleymaniye medreselerinde ilim tahsil etti. Seyyid Abdülkerim Berzenci, Seyyid Molla İbrahim gibi zamanın büyük âlimlerinden ders okudu. Sarf, Nahiv, Beyan, Me'âni, Tefsir, Hadis, Fıkıh, Lügat, Usül, Mantık, Mutavvel, Kelâm gibi pek çok dersler aldı. Daha sonra Bağdat'a gitti. Bağdat'da da bir müddet ilim tahsiliyle meşgûl olduktan sonra tekrar Süleymaniye'ye döndü.

O devrin meşhur olan pek çok âlimlerinden ilim öğrenip icâzet alan Mevlânâ Hâlid, ilme karşı öylesine bir aşk ve şevki vardı ki, bir türlü ilim tahsiline doymuyordu. Din ilimlerinden sonra, fen ilimlerini de merak sardı ve o devrin Ali Kuşçu'su

kabul edilen Muhammed Kuseym'den ve bu ilimlerin mütehasası kabul edilen hocalardan hesab, hendese, riyâziye usturlâb, astronomi gibi diğer zâhiri ilimleri de tahsil etti. Böylece belde belde dolaşım ilim tahsil etmiş, zâhirî ve bâtinî ilimleri şahsında meczmişti. Öylesine gayretli ve başarılıydı ki, o müthiş çalışma azmi neticesinde, öğrendiği bütün ilimlerde din ve fen adamlarına hocalık yapacak derecede üstün bir bilgiye sâhip oldu. Hangi ilimden ve hangi fenden olursa olsun, hangi kitaptan sorulursa sorulsun her suale kolaylıkla ve en uygun cevabı verirdi. İlimiyle, irfaniyle, zekasıyla herkesi hayretler içinde ve kendisine hayran bırakırdı. Din ve fen ilimlerindeki üstünlüğü ve derin bilgisi sebebiyle zamânının bütün âlimlerinin takdirlerini kazandı. Engin ilmi ve yüksek kabiliyeti sayesinde ilgi odağı oldu, adeta bir cazibe merkezi haline geldi. İsmi işiten her âlim O'nun üstünlüğünü kabul eder, hürmetlerini ve saygılarını ifade ederlerdi. Ulemâ arasında sözü senet hükmündeydi.

Devrin devlet adamları, böylesine bir ilim hazinesinden istifade etmek istediler. Onu, arzu ettiği herhangi bir medreseye müderris tayin etmek için ısrar ettiler. Fakat o, "henüz bu işe ehil olmadığını" beyan ederek, kendisini mâzur görmelerini rica etti. Fakat veba salgınında hocası Seyyid Abdülkerim Berzencî vefat edince, talebeler ilimsiz kalmasın diye bu teklifi kabul etmek zorunda kaldı. Her taraftan âlimler onun ders alâkasına koştu. Böylece yirmili yaşlarda talebeye ve ulemâyâ üstâd olup, orada yedi sene ders okuttu.

Mahmud Efendi Hazretleri Mevlânâ Halid'in Ziyâreti Sonrası Türbedar İle Görüşürken

Fakat yinede içinde bir boşluk vardı. Bu boşluğu doldurmak, mânevî teselliye mazhar olmak ve ledünnî ilme nail olmak arzusundaydı. Yedi yıl süreyle sürdürdüğü tedris hizmetinden sonra içinde hissettiği boşluğu doldurmak ve mânevî bir teselliye nail olmak amacıyla hacca gitmeye karar verdi.

Ve hac farızasını edâ etmek için Hicrî 1220 (1805) senesinde Hicaz'a gitmek üzere yola çıktı. Bu yolculukta tasavvufa olan ilgisinin artmasına sebep olacak bazı olaylar yaşadı, mânevî lütüflara ve tasavvufî irşadlara mazhar oldu.

Medine'de bulunduğu bir sırada hüsn-ü hâl sahibi Yemenli bir zâta rastladı. O'ndan nasihat isteyince o zât dedi ki:

- Ey Hâlid! Mekke-i Mükerrreme'ye vardığın zaman, şeriata zâhiren muhalif gibi görünen bâzi şeyleri kınamak hususunda aceleci olma!

Hâlidî Bağdâdî hazretleri, Medine'deki ziyaretlerini tamamladıktan sonra Mekke'ye geçti. Bir Cuma sabahı Kâbe'in karşısında oturmuş Delâil-i Hayrat okuyordu. Bu sırada bir zât yüzü kendisine, sırtı da Kâbe'ye dönük vaziyette oturmuştu. Hâlidî Bağdâdî hazretleri onun bu tavrını Kâbe'ye saygısızlık olarak telakki ederek içinden kınadı. Bu esnada o zât seslendi:

-Allah indinde mümin bir kulun kıymetinin, Kâbe'nin kıymetinden daha yüksek ve değerli olduğunu bilmiyor musun? Hem Medine'deki zâtın nasihatini ne çabuk unuttun!?

Hâlidî Bağdâdî hazretleri buna hayret etti ve onun büyük bir velî olduğunu anladı. Kendisini talebeliğe kabul edip irşad etmesi için ricada bulundu. O zât eliyle Hindistan tarafını işaret ederek dedi ki:

-Senin irşâdın orada tamam olacaktır. Şeyhin Seni Hindistan'da bekliyor, oraya yönel!

Hâlidî Bağdâdî hazretleri hac vazifesini yerine getirdikten sonra tekrar Süleymaniye'nin yolunu tuttu ve medresesinin başına geri döndü. Fakat o mübarek zâtın "Şeyhin Seni Hindistan'da bekliyor, oraya yönel." sözünü hiç unutmadı. Aklının bir köşesinde hep Hindistan vardı.

Derken bir gün Hindistan'daki arifler sultanı Abdullah Dehlevî hazretlerinin gezginci dervişlerinden Mirza Muhammed Abdürrahîm Azîmâbâdî, Süleymaniye'ye geldi ve Abdullah Dehlevî hazretlerinin Ona: «Mevlânâ Hâlid'e selâmımızı söyle bu tarafa gelsin!» buyurduğunu bildirdi. Mevlânâ Hâlid ile Mirza Azîmâbadî, uzun bir süre baş başa görüştüler, sohbet ve halvette bulunup bir müddet inzivaya çekildiler. Mevlânâ Hâlid artık însanlarla görüşmez, medresedeki talebelerine ders vermeye gelmez oldu.

Mirza Azîmâbadî, O'na şeyhi Abdullah Dehlevî hazretlerini anlattı. Onun mânevî hallerinden, feyiz ve bereketlerinden, yüksek faziletlerinden bahsedip, hizmet ve sohbetlerinde bulunmasını hararetle tavsiye etti. Hâlidî Bağdâdî'nin akli zâten oradaydı. Kabe'deki zât da kendisine Hindistan tarafını işaret etmişti. Böylece içine düşen bu ateş, şimdi içini yakmaya başlamıştı.

Evet, zâhirî ilimlerde eline su dökecek bir âllâme, herhangi bir babayığit yoktu ama tek kanatla da uçulmuyordu ki... Böylesine engin bir ilme sahip olmasına rağmen, mânen bir türlü tatmin olamıyordu.

Artık kesin kararını vermiş, ne olursa olsun mânen kendisini yetiştirecek olan bir gönül sultanına tam manasıyla teslim olacaktı. Böylece eksik olan diğer kanatta tamamlanıp, "Zülcenâhain" (çift kanat sahibi) olacaktı. Ve dünyevî bütün meşguliyetlerini bırakarak Hindistan'a gitmek üzere Mirza Azîmâbadî ile yola çıktı.

Hiç kimsenin ummadığı bir zamanda, medreseyi ve talebeleri aniden bırakarak sebepsiz bir şekilde oradan ayrılması, şehrin tüm halkını ve özellikle talebelerini çok üzdü. Onu bu karardan vazgeçirmek için çok yalvardılar ve ısrar ettilerse de fâyda vermedi. Çünkü Onun içine aşk ateşi düşmüştü bir kere, gülün kokusunu almış bülbül misali kimseyi dinlemez olmuştu. Umulmadık bir zamanda gerçekleşen bu hüznünlü ayrılış, valileri, kumandanları, âlimleri, sâlihleri, garibleri, fakirleri, talebeleri, erkeğiyle-kadınıyla, genciyle-yaşlısıyla herkesi hüzne boğuldu. Tüm halk o büyük üstada bağlılıklarını izhar edip mu-

Efendi Hazretleri Mevlânâ Halid Hazretlerinin Ziyaretlerine Giriş Esnasında

habbetlerini ilan ederek yolcu ettiler. Uğurlarken de gözyaşlarıyla:

-Bizleri hüznü ve eleme gark ettiniz. İnşallah yine beldemize teşrif buyurursunuzda, tekrar huzurunuzla şerefleniriz dediler.

Bu yolculuk esnasında yol güzergahında bulunan her bölgedeki ulemâ ve meşâyihin kabirlerini ziyaret etti. Pek çok şeyh ve ilim ehli zevât ile görüştü. Uğradığı şehirlerde âlimler, vâliler, kumandanlar ve halk ona hayran oluyor, o beldeden ayrılırken de saatlerce kendisine refakat edip uğurluyorlardı. Geçtiği yerlerde derin izler ve güzel etkiler bırakarak yoluna devam etti.

Bu şekilde dolu dolu geçen ve bir sene süren uzun bir yolculuktan sonra nihayet Delhi'ye geldi ve buraya gelmenin sevinciyle, seferdeyken yanında bulunan eşyaların hepsini fakirlere dağıttı. Sonra tâbileriyle beraber Hindistan'ın en büyük velîsi ve büyük İslâm âlimi, Şâh Abdullah Dehlevî hazretleri'nin Hankâhına girdiler. Şeyh Efendiye

haber gönderip geldiklerini bildirdiler ve kendilerini tanıttılar:

- Süleymaniye, Bağdat ve Şam âlimlerinden, El-Hâc Mevlânâ Hâlid Ziyâuddîn, refikleriyle birlikte yüce Hazreti ziyarete geldiler.

Abdullah Dehlevî hazretleri durumu mânen bilmekle beraber Hankâh'ın avlusundakilere haber gönderdi:

- Hâlid kalsın! Refikleri eşyalarıyla birlikte memleketlerine dönsünler!

Ve ikinci emir:

- Hâlid hankâhın abdesthanelerini temizleme hizmetine başlasın!..

Abdullah Dehlevî hazretleri onu talebeliğe kabûl etmiş ve nefis terbiyesi için dergâhın helalarını temizleme vazifesini vermişti. Mevlânâ Hâlid'de en ufak bir teessür ve kırgınlık emaresi yoktu. Vazifesini aşk ve şevkle benimsedi. Büyük bir âlim olmasına rağmen hiç itirâz etmeden, elinde süpürge ve su kovası, yüzünde derin ve tatlı bir tebessümle hizmete başladı.

Günler, haftalar, aylar geçti ve böylece hizmete devam etti. Yine bir gün yorgunluk içinde hizmetini yaparken nefsi onu zayıf bulup vesvese vermeye çalıştı:

- Ey Bağdat ve Şam diyarının büyük âlimi, eğniyâ ikliminin Mevlânâ Hâlidî, deli mi, veli mi olduğun belirsiz bir kişinin sözüne kanarak buralara geldin. Burada sana devamlı pislik temizlettiriyorlar. Ledünnî ilim, seyri sülûk bunun neresinde?

Nefsi ona böyle vesvese verince dedi ki:

-Ey Nefis! Fazla konuşma, gerekirse yerleri süpürgeyle değil sakalımla süpürürüm!

Ve aynı ihlâs ve samimiyetle işine devam etti. Bir gün Hâlidî Bağdâdî hazretleri iki elinde iki su kabı çeşmeden abdesthaneye su taşıyorken, Şeyh Abdullah Dehlevî hazretleri odasının penceresinden avluya bakarken gördü ki; Mevlânâ Hâlid'in omuzları üzerinden Arş'a doğru muazzam bir nûr yükseliyordu, elindeki su kaplarını taşıyan da Mevlânâ Hâlid değil, meleklerdi!..

Gelmesi için haber gönderdi. O'da pür edep huzura geldi. Şeyh Efendi Ona:

- Oğlum Hâlid! İlmî cihânı tutmuş, bilgin dünyaya kâfi. Tek noksanın, bundan mütevellid nefsinin gurur ve kibriydi. Onu da ayaklar altına alınca işini melekler görür oldu. Evlâdım! Mensup olduğumuz silsile; şeriat, tarikat ve marifetle, hakikate erenlerin silsilesidir. Bu zamanda müceddid

olarak sen onların son halkasıydın! Şimdi git ve bütün iklimleri irşâd et!..

Hâlidî Bağdâdî Hazretleri böylece Şeyhinin mânevî terbiyesi altında, benliğindeki azgın dalgaları durultmuş, seyri sülûk mertebelerini kısa zamanda süratle katetmiş ve irşad icazetini alarak, yıllarca bu yolda sülûk eden nice müridâna nasib olmayan şeyhinin birçok övgülerine mazhar olmuştu. Daha sonra Abdullah Dehlevî, Mevlânâ Hâlid'e yazdığı bir mektubunda, O'nun kıymet ve üstünlüğünü şöyle ifâde etmiştir:

“..... Allâh-ü Teâlâ'ya sonsuz hamd-ü senâlar olsun ki! Hâce Muhammed Bâki'nin, İmâm-ı Rabbânî gibi, O'nun da nasıl ki İmâm-ı Mâsum, Seyyid Âdem Bennûri gibi talebeleri varsa, Mevlânâ Hâlid'de benim iftihar vesilemdir. Allâh-u Teâlâ beğendiği bu yolda sizlere ve bu kuluna istikâmet ihsan eylesin! Amin!..”

Sonra bütün hulefası ve yakın ashabıyla beraber dört millik mesafeye kadar Mevlânâ Hâlid'i uğurlayıp, «Hâlid bürd: Hâlid her şeyi aldı götürdü.» buyurdu.

O, yedi iklimi irşâd etmek üzere ufka doğru atını sürerken, Abdullah Dehlevî hazretleri ardından birkaç damla gözyaşı dökerek duâ etti:

- Aleyke avnullâh! Fî Emânillâh!

Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri memleketi Süleymaniye'ye geldi. Bütün ulemâ, fudelâ, tulâb, huffaz, şehrin ileri gelenleri ve halk, sevinç ve neşeyle O'nu karşılamaya çıktılar. O gün Süleymaniye'de adeta bir bayram havası yaşandı.

Efendi Hazretleri Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû'nun Ziyâretinden Ayrılırken

Bir müddet burada kaldıktan sonra, şeyhinden gelen manevi bir işaretle Bağdat'a gitti ve orada irşad faaliyetlerine devam etti. Hâk ve hakikatı anlatarak, insanların mânevî susuzluklarını giderdi.

Kısa bir zaman sonra yine mânevî işaret almış, zuhurâta tabi olarak tekrar Süleymaniye'ye gitmek üzere yola revan olmuştu.

Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri zâhirî ve bâtinî ilimlerde görülmedik bir vukûfa sahipti irşad ve teveccühü tesirliydi. Zamanın müceddidi olarak Şeriat'a ve tarikata muazzam bir Asr-ı Saadet neşvesi veriyordu. Nâmı gündün güne yayılıp, bağluları çoğalıyordu. Yetiştirdiği yüzlerce halifesini başka memleketlere gönderdi. Onlar da gittikleri beldelede yaptıkları irşad faaliyetleri neticesinde, Hâlidî Bağdâdî hazretlerini neredeyse bilmeyen kalmamıştı.

Tabi her devirde olduğu gibi bazı hasedçi ve münkir kimseler de boş durmayıp gerek sözle, gerekse yazıyla onu kötüleyip iftiralar etmeye başladılar. Onların bu yersiz kıskançlık ve hasedleri zamanla kin ve nefrete dönüştü ve öyle bir seviyeye geldi ki, Berzencilerden iki yüz kişi silahlanıp Mevlânâ Hâlidî'yi öldürmeye karar verdiler. Cumâ günü, silâhlı olarak mescidin dış kapısında beklemeye başladılar. Cumâ namazı kılındıktan sonra, bütün halk câmiden dışarı çıktı. Hâlidî Bağdâdî hazretleri, adeti olduğu üzere her zaman câmiden en son çıkardı. Dışarı çıkanlar bu silâhlı kişilerin Mevlânâ Hâlidî hazretlerine

kötülük yapmak niyetinde olduklarını anladılar, "ne yapalım, ne eldim" diye bir hal çaresi düşünürken Mevlânâ Hâlidî hazretleri mescidin kapısından görüldü. Şeyh Abdullah Hayderi bu olayı şöyle anlatır:

-Namazdan sonra camiden çıktık. Hazreti Şeyhimize sûikast etmek isteyen silâhlı kişilerin beklediklerini gördük. O güneşlerin güneşi biricik şeyhimiz caminin kapısından çıktı ve silâhlanmış kişilere göz ucuyla şöyle celâl nazarıyla baktı. O anda silâhlı kişiler kalplerine düşen korkuyla fer-yâd-ü figan ettiler. Bazısı korkudan yüzleri üstüne düştü, bazıları da naralar atarak dört bir yana kaçtılar. Üstadımızın heybetli nazarlarından her biri perişan oldular.

Bundan sonra Mevlânâ Hâlidî hazretleri bütün halife ve müridleri ile hiçbir şey olmamış gibi, Cennet misâli olan hânkâha gittiler. Kaçan bu düşmanlar sonradan şöyle demişlerdir: «Mevlânâ câmiden çıkınca, onun iki omzunda heybetli iki aslan ağzını açmış, kükre-yerek üzerimize atlamak üzere olduğunu gördük. O anda aklımız

başımızdan gitti, kaçacak yer bulamadık.»

Hâlidî Bağdâdî hazretleri bir zaman sonra mânevî bir işaretle Şam'a gitmek üzere hazırlandı. Talebeleri ve sevenlerinden büyük bir cemaatle Şam topraklarına doğru yola çıktı. Nihayet sağ sâlim Şam'a gelen Mevlânâ Hâlidî Bağdâdî hazretleri halk tarafından coşkuyla karşılandı. Ümeye Camii'ndeki Beni Gazze büyüklerinin halvethâ-

Efendi Hazretleri Mevlânâ Hâlidî Kudde Sırruhû'nun Ziyâretindeyken

nesine yerleşti ve oradan irşad nurlarıyla etrafi aydınlatmaya devam etti. Birçok insanın hidâyetine vesile, birçoklarının da kemâl mertebelerine ulaşmasına sebep oldu. Nice halifeler yetiştirdi. Nice tanınmış âlimler, müellifler ve devlet ricâli, onun şerefli hizmetlerine koşup feyz ve nurlarından istifâde ettiler. Meşhur Hanefî Fâkihi İbn-i Âbidîn ile Rûhu'l Meânî Tefsirinin müellifi Âlûsî de O'nun kıymetli talebeleri arasındaydı.

Nakşî Tarikatının Halidiyye kolunun, halk ve devlet adamları ile ehli ilim arasında kısa zamanda ve süratle yayılmasının sebebi; Hâlid-i Bağdâdî Hazretlerinin Şeriat-ı Ğarrâ'ya sıkı sıkıya bağlı âlim olmasının yanında, halifelerini de genellikle ilim ehlerinden seçmiş olmasıdır. Ve onları mânevî yönden de bizzat yetiştirip muhtelif memleketlere göndermesiyle geniş bir coğrafya da tanınmasına sebep olmuş, böylece "Hâlidîlik" XIX. Asrın en büyük ve en yaygın tarikatı haline gelmiştir.

Hâlid-i Bağdâdî hazretleri 1241/1825 yılında tekrar hacca gitti. Hacca gidişinde berâberinde halîfelerinden ve müridlerinden pek çok kimseler de bulundular. Hac vazîfesini yerine getirdikten sonra Medîne-i Münevvere'ye giderek sevgili Peygamberimiz (Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem)in kabri şerîfini ziyâret etti. Gerek Mekke'de gerekse Medine'de bulunduğu sırada pek çok ulemâ ve evliyâ ile karşılaşmış sohbet etti. Daha sonra tekrar Şam'a döndü.

Hacdan döndükten sonra Şam civarında veba salgını baş göstermişti. Hâlid-i Bağdâdî hazretleri'nin, Muhammed Bahâüddîn isimli beş yaşındaki oğlu veba hastalığına tutulup vefât etti. Âhirete göç eden bu temiz yavrunun Kâsiyûn Dağındaki bir tepeye defnolunmasını emretti. Bu yere bundan evvel kimse defnedilmemişti.

Hâlid-i Bağdâdî hazretleri'nin diğer oğlu Abdürrahmân da aynı sene içinde vebadan vefât etti. Cenazesinde çok kalabalık bir cemâat hazır bulundu. Defin işlemleri bitirildikten sonra oda kardeşi Behâüddîn'in mezârının kuzey tarafına defnedildi.

Kendisinin de yakında vefat edeceğini mânen haber almış olan Hâlid-i Bağdâdî hazretleri oğlunun defni için gittiğinde, kendi kabrinin de kazılmasını istemiş ve buyurmuştu ki:

-Kabrimi bu günden kazın, olur ki bir taşta rastlarsınız. Vefat günümde o kayayı kırma zahmetiyle vakit kaybedip defin işi gecikmesin.

Gerçektende Hâlid-i Bağdâdî hazretleri'nin kabrini iki arşın kazdıklarında, büyükçe bir taşta

rastladılar ve bir hayli uğraştılar.

Hanefî Mezhebi'nin büyük fıkıh âlimlerinden İbn-i Âbidîn, üstadını özel odasında ziyaret etti ve çeşitli meseleler hakkında sorular sordu. Mevlânâ Hâlid hazretleri, Onun tüm sorularına tek tek cevap verdi. Kaynaklarını belirtip kitaptan yerlerini gösterdi. Bu soru cevap faslından sonra İbn-i Âbidîn dün gece gördüğü rüyasını anlattı:

- Sevgili Efendim! Rüyamda Hz. Osman (Radiyallâhü Anh)ın vefât etmiş olduğunu gördüm. Çok büyük bir kalabalık cenâzesinde hazırды. Ve cenâze namazını ben kıldırдыm."

Hâlid-i Bağdâdî hazretleri rüyayı tevil etti:

-Yakında ben vefat ederim. Sen de kalabalık bir cemaatle cenâze namazımı kıldırırđın.

Hz. Osman (Radiyallâhü Anh)ın vefat ettiğini gören benim vefâtıma delâlet eder, çünkü ben Onun evladındanım, buyurdu.

İbn-i Âbidîn bunu duyunca çok üzüldü ve rüyasını anlattığına pişman oldu.

Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî hazretleri daha sonra sevenlerine ve etrafındakilere bazı vasiyet ve nasihatlerde bulundu. Kütüphanesine giderek emanet aldığı kitapları sahiplerine gönderdi. Çoluk çocuğuna teker teker nasihat ederek veda-laştıktan sonra: "Biz bu Cuma gidiyoruz" buyurdu. Artık kendisini meşgul etmemelerini rica etti. Mevlâ ile meşguliyetten alıkonmak istemiyordu. Buyurdu ki:

-Şu andan itibaren hiç kimseyle sohbet etmek istemiyorum. Rabbimle meşgul olmak istiyorum, yanımda hiç kimse bulunmasın.

Böyle dedikten sonra sağ yanı üzerine yattı, göz uçları ile kibleye yönelmiş vaziyette murakabe ile meşgul olmaya başladı. Hastalığı da epeyce şiddetlenmiş olmasına rağmen, hiç sızlanmıyordu. Ağzından "Fecr" süresinin son âyetleri dökülüyordu. Meâlen: "**Ey itmi'nâna eren nefis! O senden, sende O'ndan râzı olarak Rabbine dön!**" âyet-i kerimesini okuduktan sonra mübarek ruhlarını teslim edip Rabbisine kavuştu.

Kapısında bekleyen müridânı, sevenleri vefâtlarını işitince çok müteessir olup, üzüntüden kendilerinden geçtiler. Talebelerinden İsmâil Efendi oradakileri teselli mahiyetinde: «Evliyânın vefâtı, bir evden öteki eve gidişi gibidir.» sözünü nakletti. Halifelerinin önde gelenlerinden bir kaçı, beraberce Mevlânâ Hâlid hazretlerinin vefât ettiği odasına girdiler, mübârek ayaklarından öpüp göz yaşları döktiler. Şeyh İsmâil Efendi o anı şöyle anlatır:

-Odasına girdiğimizde gördüm ki, Mevlânâ Hâlid Efendimizin mübarek yüzü, gözleri kamaştıracak derecede nûrluydu. Mübarek ellerini öptüğüm zaman, mübârek terlerinin misk gibi koktuğuna şâhid oldum, böyle hoş koku şimdiye kadar koklamış değildim. O güzel kokuyu yüzüme ve gözüme sürdüm. Gönlüm, şeker lezzeti bularak hayat buldu.

Hâlidî Bağdâdî hazretleri H. 1242 (1826) yılında Şam'da vefat etti. İleri gelen müridleri, Onun mübarek naşını hürmet ve tazimle medresede hazırladıkları tenişir tahtasına koydular, yıkayıp kefenlediler. Sonra mescidde yüksek bir yere koyuldu, sevenleri ziyaret edip etrafında halka oldular ve sabaha kadar Kur'an'lar okundu, salât-ü selamlar, kelime-i tevhidler getirildi.

Ve sabah namazı kılındıktan sonra çok kalabalık bir cemaat nezaretinde, sevenlerinin omuzlarında Emevi Camiine götürüldü. Mevlânâ Hâlid'in cenaze namazını kılmak için her taraftan in-

sanlar oraya akın etmişti, bütün sokaklar cadde-ler insan kaynıyordu. Görülmemiş bir kalabalığın iştirakiyle cenaze namazı kılındı. Cenâze namazını da Hanefi mezhebinin büyük fıkıh âlimlerinden, İbn-i Âbidîn hazretleri kıldırdı. Ve gözyaşları içinde Müslümanların adeta parmak uçlarında Kasiyun dağı eteklerindeki ebedi istirahatgâhına tevdi edildi.

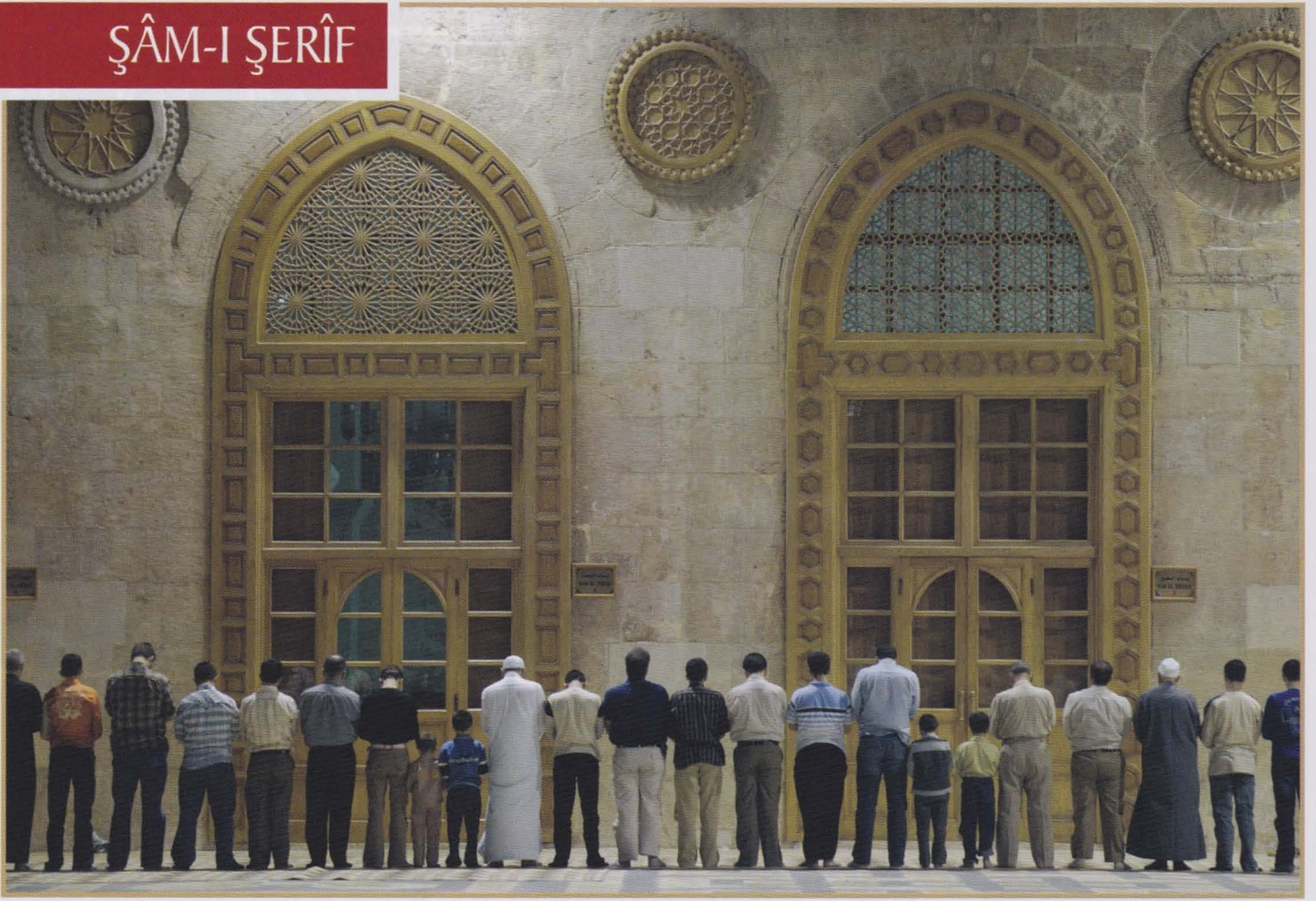
Kabrine konarken mübarek Nâşlarından çıkan çok güzel bir koku her tarafa yayıldı ve orada bulunan herkes istisnasız bu kokuyu aldı. Şu anda bile kabri şerifini ziyaret edenler, bu güzel kokuyu hissedeceklerdir.

Kabri Şerîfi, Şam'ın kuzeyindeki Salihîye kasabasında, Şam'ı kuşbakışı gören Cebel-i Kasiyun'un eteğindedir. Halifelerinden Muhammed el-Firâkî hazretlerinin delâletiyle, kabrinin üzerine I. Abdülmecit Han tarafından kubbe yaptırılmıştır.

Kabri ziyaretgâhtır. El'ân feyzî câri, himmeti âlîdir.

Efendi Hazretleri Mevlânâ Hâlid Kuddise Sirruhû'nun Ziyâretine Giderken

ARIFAN ARAŞTIRMA

Suriye'nin başkenti olan Şam, yeryüzünün en eski yerleşim merkezlerinden ve Arap dünyasının en kalabalık ve her bir köşesi tarih kokan şehirlerinden birisidir. Coğrafi olarak Ortadoğu'ya oldukça hakim bir noktadadır. Beyrut'un 110 km. güneydoğusunda, Amman'ın 210 km. kuzeyinde, Bağdat'ın 600 km. batısındadır.

Şam'ın tarihi insanlık tarihiyle başlar. Âdem (Aleyhisselâm)ın oğullarından Hâbil ile Kâbil arasında cereyan eden hâdisenin burada yaşandığı, Kâbil'in, kardeşi Hâbil'i Kasiyun Dağı'nda şehid ettiği rivayetler arasındadır.

Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Şam, bir çok önemli olaylara sahne olmuş, bunun yanında da önemli şahsiyetleri toprakları üzerinde ağırlamıştır.

Şam, Müslümanlar için özel bir öneme sahip mübarek şehirlerden biridir. Bu belde İslâm'ın ilk yıllarında Müslümanların ilgi odağı olmuş ve sahâbileri adeta kendine çekmiş ve İslâm tarihine damgasını vurmuş önemli bir şehirdir. Müslü-

manlar tarafından mübarek kabul edilen ve fazilet ifade eden sıfatlarla anılan üç kıymetli şehir vardı ki, bunlar Mekke-i Mükerrreme, Medine-i Münevvere, üçüncüsü de Şâm-ı Şerîf'dir. Orayı ziyaret edenler göreceklerdir ki, bu beldeye boşuna Şâm-ı Şerîf denmemiştir. Orada o kadar çok sahâbe, evliyâ, ulemâ hatta peygamber kabri vardır ki ziyaret etmekle bitmez. Bu şehrin hemen her köşesi peygamberlerin, sahâbelerin ayak izlerini taşımaktadır. İslâm tarihi kaynaklarına baktığımızda, Saadet Asrı'nın bânileri ve temsilcileri olan on bin sahâbenin bu beldeye geldiğini görürüz ve bunlardan dokuz bini yine buralarda medfun bulunmaktadır. Yani bu tarihi belde sahabe-nin gözdesi olmuş ve ikâmet etmek için Mekke ve Medine'den sonra Şam'ı seçmişlerdir. Ama Şâm-ı Şerîf asıl mânâsını, insanlığın iftihar tablosu Hz. Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)in iki defa bu beldeyi şerefleştirmesinden alır.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Şam'a ilk seyahatlerini on iki, ikincisini ise yirmi beş yaşındayken gerçekleştirmiştir. Peygamber Efendimiz 12 yaşında Şam yolculuğu sırasında Busra'ya kadar gelmişti. Rahip Bahiranın, beklenen son Peygamber olacağını bir takım işaretlerden an-

laması sebebiyle Ebu Talibe Efendimizi geri döndürmesini, eğer Şam'a giderse Yahudilerin yeğenine zarar vereceğini söylemesi üzerine geri dönmüş, 25 yaşında Hatice annemizin kervanı başında Şam'a teşrif etmiş ve böylece bu beldeyi şereflendirmiştir.

Zeyd b. Sâbit (Radiyallâhü Anh) anlatıyor: "Biz bir gün Rasûlullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in yanındaydık. Rasulullah (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem):

- Şam'a ne mutlu, buyurdular. Ben:

- Ey Allah'ın Resulü, bu mutluluğun nedeni nereden geliyor? diye sordum, buyurdular ki:

- Çünkü (Rahmanın melekleri) onun üzerine kanatlarını geriyorlar. (Tirmizi, Menakip)

Şam'ın bir adı da Dimeşk'tir. Dimeşk denilmesinin sebebiyle alâkalı olarak bâzı rivâyetler vardır, denilir ki; "Dimeşk" bileşik bir kelimedir. Dem ve Eşk kelimelerinden oluşur. "Dem" kan, "Eşk" yani şukka ise kardeş demektir. Bu durumda manası, kardeş kanı oluyor. Dolayısıyla ilk kardeş kanı bu topraklarda akıtıldığı için Şam'a, Dimeşk denilmiştir. Zira yukarıda da ifade ettiğimiz gibi Kabil, kardeşi Habil'i Şam'daki Cebel-i Kasiyun'da katlettiği ve dünya üzerinde ilk cinâyetin gerçekleştiği yerin burası olduğu rivâyet edilmektedir. Bu olay, dünya tarihinde hak ve bâtilin, iyi ve kötünün ilk defa saflara ayrıldığı önemli bir milattır. Dolayısıyla Şam bu miladın başladığı yerdir.

Bir rivâyete göre de Dimeşk; Dem ve Aşk kelimelerinden oluşur. Dem; kan demektir. Bu topraklarda çok kan döküldüğü için böyle denmiş veya "Dım" gözyaşı demektir. Bu topraklarda

tarih boyunca nice savaşlar olup pek çok kan aktığından, kadınlar dul, çocuklar yetim kaldığı için ölenlerin ardından gözyaşları sel olup akması sebebiyle "Dım" denmiştir. "Aşk" denmesi ise, her gelen bu beldeye hayran olup aşık olduğu içinmiş. Gerçekten de topraklarından birçok devletin geçtiği, bir çok medeniyetin de beşiği olmuş Bilâdü'ş-Şam'ı görüp de hayran olmayan ve üzerine söz söylemeyen hemen hemen yok gibidir. Bu güzel şehrin esrarengiz havasından etkilenenlerden biri Şam hakkında: "Dimeşk (Şam) şarkın cenneti ve şark nurunun doğduğu yerdir. Güzellik ve zarafet bakımından bütün hoş kokulu nebatatın gülleriyle süslenmiş ve sündûsî elbiseler giyinmiş bostanlarla donanmıştır." demiştir.

Arap şairleri Şam-ı Şerîfi: «Yeryüzünün güzellik timsali, cennetin tavus gerdanlığı...» diye tasvir ederler.

Dolayısıyla Dem ve Aşk kelimeleri birleştirilip Dimeşk denilmiştir, şeklinde rivâyet edilir.

Önemli şahsiyetlerin kabirleri dışında Şam'da gezilip görülmesi, ziyaret edilmesi gereken o kadar çok türbe, külliye, câmi, medrese, kale ve çarşıları vardır ki... Cadde ve sokakları buram buram tarih ve medeniyet kokar. Şehrin en büyük, en eski ve görkemli câmisi olan Emevî Câmiî, Mimar Sinan tarafından yapılan Süleymâniye Külliyesi, Abdülhamid Han tarafından yaptırılan Hamidiye Kapalıçarşısı, Hicaz Tren İstasyonu başlıca gezilip görülmesi gereken yerlerdir. Şam'da yüz yirmi civarında Osmanlı eseri bulunduğu söylenmektedir. O şanlı ecdadımız her gittiği yere kültürünü, sanatını götürmüş ve eserleriyle o beldelere damgasını vurmuşlar.

Şam ayrıca Ortadoğu'nun en büyük kütüphanesine sahiptir. Bir zamanlar Emevîlerin devlet merkezi olması itibarıyla sadece el yazma dört yüz binden fazla eseri barındıran Ortadoğu'nun en büyük kütüphanesi olan Esed Kütüphanesi Şam'dadır

Tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Şam'ı, birde akşam karanlığı bastıktan sonra Kasiyun Dağına çıkıp oradan kuşbakışı seyretmeniz gerekiyor. Şehrin o ışıltılı manzarası, her tarafa yayılmış câmiler, yeşil ışıklarla aydınlatılmış minareler ayrı bir güzellik katıyor Şam'a...

Şam'da Umeyye Camiinde, Yahya (Aleyhisselâm)'ın Münbarek Başının

Bulunduğu Makam

ARİFAN ARAŞTIRMA

Emevîler devrinde yapılmış olan Emevî Camiî şehrin merkezinde bulunan Şam Kale-si'nin yanında yükselen, İslâm dünyası açısın-dan da çok önemli bir yeri olan görkemli bir camidir. Dünyanın en büyük ve en eski camilerinden olup mîmârî özellikleri, mozaik ve vitray süslemeleri ile muhteşem bir ihtişama sahiptir. Taşdığı mânevî değerlerden dolayı dünyanın en seçkin birkaç camisinden biri olan Emevî Camiî, Şam şehrinin sembolü ve en çok ziyaret edilen yeridir. Şam'a nereden gelerseniz gelin sizi bu mâbed karşılar, Emevî Camiî ile Şam birbiri ile adeta özdeşleşmiştir.

Güzelliği, ihtişamı, sanatsal ve tarihi değeriyle eşi ve benzeri bulunmayan Emevî Camiî'nin geçmiş milattan önceye kadar dayanır. Hristiyanlık öncesi Roma'da üçüncü yüzyılda Jüpiter tapınağı inşa edilir. Roma, Hristiyanlık dinini kabul ettikten sonra tapınak dördüncü yüzyılda John The Baptist (Vaftizci John) adına kiliseye çevrilir. Daha sonra Şam'ı fetheden Müslümanlar Ebu Ubeyde b. Cerrah (Radıyallâhü anh)ın gözetimi altında 635 yılında burayı camiye çevirir. Bu tarih-

ten sonra binanın doğu tarafı cami olarak Müslümanlara hizmet eder, batı tarafı ise kilise olarak Hristiyanların mabedi olmaya devam eder. Yetmiş yıl boyunca aynı yapı hem kilise, hem de cami olarak iki dinin ibâdethanesi olur. Müslüman nüfusun zaman içinde artması sonucu cami olarak kullanılan bölüm yetersiz kaldığından, Emevî Halifesi Velid b. Abdulmelik tarafından, Hristiyanlar da razı edilerek bu yer alınmış ve binanın tamamı camiye çevrilmiştir. Karşılık olarak Hristiyanların şehrin muhtelif yerlerinde kiliseler yapmasına izin verilerek onların da hakkı gözetilmiştir.

Binanın tamamını Camiî'ye çevirme çalışmaları 705 yılında başlamış ve 714 yılında tamamlanmıştır.

Emevî Camiî, Roma mâbediyle onun harabeleri yanında bulunan Aziz Yohannes (Hz. Yahya -Aleyhisselâm-) Kilisesi'nin yerine inşa edilmiş olması sebebiyle Hristiyanlar için de çok önemlidir.

Bu tarihi yapı Müslümanlar tarafından restore edilirken avlusunda bulunan Hristiyanlara ait gözalcı mozaik işlemlere, sanatsal ve tarihi değeri olduğu için dokunulmamıştır. Mâbedin dışı figürlerle, camları da birbirinden güzel renklerle bezenip küp şeklindeki taşlarla süslenmiş, caminin avlusunda bulunan sütun ve kapılar

üzerine sanatsal bir incelik içinde işlemler nakşedilmiştir. Bu işlemlerin bir kısmı zamanla doğal olarak tahribata uğramış olsa da, bazı örnekleri günümüze kadar ulaşmıştır.

Asırlar içinde birçok yangına ve tahribata maruz kalan Emevî Camiî, çeşitli onarım, tamirat ve değişiklikler geçirmiş, fakat buna rağmen mimârî özelliklerini bir ölçüde koruyabilmiş olmakla birlikte, özellikle mozaiklerdeki ihtişamını olduğu gibi muhafaza etmiştir.

Emevî Camiî, Emevîler döneminde siyasi hayatta önemli bir rol oynamıştır. Mesela Hz. Muaviye, Hz. Ali'ye muhalefetini bu caminin minberinde ilan etmiş ve Emevî halifeleri bu camide hutbe okumuşlardır. Başlangıçtan beri devletin ileri gelenleri düzenli bir şekilde Emevî Camiî'nde namaz kılmaya özen göstermişlerdir. Halk, idarecilerle burada karşılaşarak derdini anlatmaya fırsat bulmuş, haksızlıklara, ağır vergilere ve hayat pahalılığına karşı protestosunu genellikle bu camide dile getirmişlerdir. Savaş sırasında kadınlar ve çocuklar yine buraya sığınmışlardır.

Abbâsiler döneminde Bağdat başşehir olunca Emevî Camiî siyasi önemini nisbeten kaybettiyse de Selçuklular, Zengîler ve Eyyûbîler devrinde, Şam'ın zaman zaman idare merkezi olması sonucu Emevî Camiî tekrar önem kazanmış ve

daha sonraki dönemlerde sosyal, dini ve ilmî hayatın merkezi olmaya devam etmiştir.

Şehrin en büyük ve merkezi camisi olması ve ihtiyaca da cevap vermesi sebebiyle, cuma namazları şehrin sur içi kesiminde uzun müddet sadece burada kılınmıştır. Fıkıh mezheplerinin ortaya çıkmasından sonra ise farklı mezheb mensupları, burada kendi imamlarının arkasında ayrı ayrı cemaatler halinde namaz kılmışlardır. Nitekim Emevî Camiî'nin özelliklerinden birisi de, Osmanlı mimârîsiyle yapılmış olan ve birbirinden eşit uzaklıkta dört tane mihrabının olmasıdır. Her bir mihrab farklı bir mezheb için ayrılmış ve namazlar her mezhebin kendi mihrabının önünde kılınmış. Günümüzde Emevî Camiî'nde her ne kadar tek bir mihrab kullanılsa da, diğer mihrapların da aynı şekilde muhafaza edilmesi; sadece farklı kültürlere değil İslâm'ın farklı görüşlerine de eşit uzaklıkta ve saygılı bir devlet yapısının geçmişten gelen bir alışkanlığına delâlet etmektedir.

Camide ayrıca ön tarafta Hızır (Aleyhisselâm) ve Hud (Aleyhisselâm)ın makamı bulunmaktadır. Yine Camiî içinde, Yahudileri hak dine davet ettiğinde onların zulmüne uğrayarak şehid edilen Yahya (Aleyhisselâm)ın mübarek başının olduğu türbesi vardı ki, burası pek çok ecnebî turistinin de ziyaret ettiği bir yerdir.

Yaşadığı asrın imamı ve müceddidi olan büyük İslâm âlimi Huc-cetu'l-İslâm İmam Gazali, başta İhyâ-u Ulumiddîn olmak üzere, kıymetli eserlerinden bazılarını burada kaleme almıştır.

Ayrıca Said Nursî ünlü Şam Hutbesi'ni (Hutbe-i Şamiye) 1911 yılında mahşeri bir kalabalığa bu camide irad etmiştir.

Ana ibâdet mekanı olan caminin iç kısmı, dikey neften üç kemerli büyük bir kapıyla caminin büyük avlusuna açılmaktadır. Bu kocaman avlu arkadan yirmi dört, yanlarından dokuzar kemerli revaklarla çevrilmiştir. Ortasında bir şadırvanın yer aldığı avluda, sekiz sütun üzerine yükselen Hazine Kubbesi (Beytu'l-mal) mevcuttur. Kamu mallarına sahiplik etmek, hacca gidenlerin emanetlerine göz kulak olmak, bir rivayete göre de camiye ait vakıf gelirlerinin muhafaza edilmesi için Abbâsiler döneminde inşa edilmiştir. Sekiz anahtarlı bu yapının anahtarlarından biri Şeyh-ül İslâm'da, diğerleri ise Sultan ve yardımcılarında durmuş. Bu Kubbe Hazine'si, halkın emanetine gösterilen sadâkatin bir sembolü olarak Emevî Camii'nin o büyük avlusunda durmaktadır.

Caminin üç minaresi vardır. Bunlardan en meşhur olanı, doğu tarafında burç üzerinde yükselen beyaz mermerlerden yapılmış olan Beyaz Minaredir ki, Ehli Sünnet itikadına göre kıyamete yakın yeryüzüne teşrif edecek olan İsa (Aleyhisselâm) bu minareye inecektir. Nitekim Osmanlı Devleti oralara hakim iken 400 sene müddetle, İsa (Aleyhisselâm) yeryüzüne teşrif ettiğinde refâkat etsin diye minarenin altında nöbetçi bir asker görevlendirmiştir.

Kuzey tarafında kalan "Gelin Minaresi"ni ise, efsaneye göre zengin bir adam kızını evlendirirken yaptırmıştır. Bu minareye Gelin Minaresi denilmesinin bir diğer sebebi ise gelinin, düğün yerinin tam ortada durması gibi bu minarenin de, diğer iki köşedeki minarelere nazaran avlunun ortasında bulunmasıdır. Batıdaki üçüncü minare ise ötekilerden daha gösterişlidir.

Avlunun diğer bölümünde Peygamber Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)in torunu Hz. Hüseyin (Radiyallâhü anh)ın Kerbelâ'da kesilen ve Şam'a getirilen mübarek başının defnedildiği bölüm bulunmaktadır. Yeşil camcanlı küçük bir türbe içinde muhafaza edilen Hz. Hüseyin (Radiyallâhü anh)ın mübarek başı, ziyaretçilerini beklemektedir.

Emevî Camii'nin kapladığı 7000 m² 'lik alanda ayrıca Hz. Hüseyin (Radiyallâhü anh)ın kızı Seyyide Rukiye annemizin ihtişamlı kabri şerifi, hem Doğu hem de Batının hayran olduğu büyük efsânevi komutan Selahaddin Eyyûbî'nin türbesi, onun hemen yanı başında ise 1914 yılında Filistin'de uçakları düşen ilk hava şehitlerimiz Fethi Bey, Sadık Bey ve Nuri Bey'in mezarlarının olduğu Türk Şehitliği bulunmaktadır.

Anlaşılabileceği üzere Emevî Camii başlı başına bir tarihtir ve her köşesinden tarih fışkırmaktadır. Hakkında sayfalar dolusu kitap yazılacak kadar zengin bir kültürel geçmişe sahip olan Emevî Camii'nin, tarihin dokunmadığı boş bir köşesi yoktur. Mânevî değeri ve faziletleri hakkında pek çok rivayetler nakledilen bu büyük mâbedi ziyaret ettiğinizde, kısa bir süre de olsa tarihin derinliklerine dalar, asırlar öncesine yolculuk yaparsınız.

Emevî Câmii, Kiblenin Solundaki Minâre İsa (Aleyhisselâm)'ın İnceği Beyaz Minâre, Kiblenin Sağ Alt Köşesindeki KubbeSalâhuddîn-i Eyyûbî Türbesi

MUSTAFA ÖZŞİMŞEKLER

www.mustafaozsimssekler.com

Mirâc olayı hicretten bir buçuk yıl önce Hüzün Senesi'nde olmuştur. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) o sene en büyük destekçisi olan amcası Ebu Talibi kaybetti. Yine o sene ilk iman eden kadın olan, en zor günlerde Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'in hep yanı başında maddî mânevî her zaman Ona destek olup teselli veren, çeyrek asır süresince evinin tek kadını, Efendimiz'in hem hayat, hem de dava arkadaşı olan çok sevdiği eşi Hatice anemimiz de vefat etti. Dolayısıyla bu seneye Hüzün Senesi denildi. Hem Peygamber Efendimiz'in teselli olması hem de nice âyetlerin gösterilmesi için Receb ayının 27. gecesi Sevgili Peygamberimiz Mirâc davetiyle müşerref oldu.

Hiç kimseye nasip olmamış bu özel randevu da Mevlâ Teâlâ, Habibini Mescidi Haram'dan alıp evvela Mescidi Aksaya götürdü. Oradan da göklere yükseltip yarattığı mükevvenâtı, melekût alemini, esrar ve ceberrut alemini ve bütün semavâtı gezdirdi. Cenneti cehennemi gösterip, arşı kürsüyü ve daha nice âyetlerini temaşa etti-

rip bilinmeyen makamlara çıkardı. Şekilden, mekandan münezze, keyfiyetten ârî olarak o yüce makamda Habibiyle görüştü. Bu öyle bir makam ki oraya hiç kimse, hatta hiçbir peygamber dahi çıkmamış ve hiçbir melek orada ne olduğunu bilmiyor. Cebrâil (Aleyhisselâm) bile Sidreden öteye geçememişken bu yüce devlet, bu büyük bahtiyarlık ancak Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)'e nasip oldu.

Mirâc mucizesi hakkında rivâyet olunur ki:

Sevgili Peygamberimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Receb ayının 27. gecesi, Ümmühan'ın evinde yatmıştı. (Ümmühan, Efendimizin amcası Ebu Talibin kızıdır, arada sırada ona misafir olurdu.) O gece uyku ile uyanıklık arası bir vaziyette iken evin tavanı yarıldı ve Cebrâil (Aleyhisselâm) geldi, kanadıyla sırtını sıvazlayıp uyardı. Dedi ki:

- Ya Muhammed! Allâh-u Teâlâ Sana selam eyledi ve Mirâc davetiyle müşerref kıldı.

Seni buradan alıp ulvî makamlara götürmem için bana emir buyurdu. Hak Teâlâ murad etti ki; Seni bir nice ihsan ve ikram ile taltif eyleye. Bu öyle bir davet, öyle bir ihsan ve ikram ki, Senden evvel ve Senden sonra onunla hiçbir kimse mükerrem kılınmamıştır.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) se-

vinçle kalktı, hemen abdest alıp iki rekat namaz kıldı ve Cebrâil (Aleyhisselâm) ile beraber evden çıkıp Haremi şerife geldiler. Önce Kabeyi tavaf etti, sonra Kabe'nin "Hatim" (Hicr-i İsmail) denilen yerinde bir miktar istirahat etti.

Mikail ve İsrail (Aleyhimesse-lâm) da teşrif buyurmuşlardı. Her birinin hizmetinde 70 bin melek olup saf tutmuşlar ve Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)i Mi'râc davetiyle müjdeliyorlardı. İşte orada Efendimiz bir kalp ameliyatı geçirdi, tabi bu mânevî bir ameliyat... Ameliyatı yapan başhekim Cebrâil (Aleyhisselâm) yardımcı hekimler de Mikail ve İsrail (Aleyhimesse-lâm) içi hikmet ve marifetle dolu altından bir kap getirildi. Mikail (Aleyhisselâm) da zümrütten üç tas getirdi. Ondaki zezem suyu ile Efendimiz'in sîne-i latifini ve damarlarını yıkadılar. Kalbinde eziyet verecek ne varsa temizleyip çıkardılar ve içini iman ve hikmetle doldurup sekinet koydular. Sonra kalbi şerifi yerine iade edilerek bu mânevî operasyon bitirildi ve şerefli göğsünü kapattılar.

Bu ameliyat neştersiz olarak, aletsiz ve edevatsız, kansız, yarasız olarak gerçekleştirildi. Efendimiz bundan acı da duymadı. Çünkü bu adet dışı olaylar, mucizenin zuhurundandır.

Niçin yapıldı bu ameliyat? Efendimiz öyle makamlara çıkacak, öyle mânevî âlemlere gidecek ve öyle şeyler görecek ki, beşeriyet icabı tahammül edemeyip takat getiremeyebilir.

Sonra Cibril-i Emin bembeyaz Burak isminde bir binekle geldi. İsmi niye Burak? "Berk" şimşek demektir, dolayısıyla Burakın'da rengi çok parlak olduğu ve şimşek gibi göz aldığı için ya da onun gidişi şimşek gibi hızlı olduğu için Burak denmiştir. Öylesine hızlı ki gözünün gördüğü yere ayağını koyabiliyor. Burak; merkepten büyük, kattan küçük, yüzü insan yüzü gibi uzun ve beyaz idi. Yanağı insan yanağı, ayakları deve ayağı, yelesi at yelesi gibiydi. Üzerinde beyaz inciden egeri, yeşil zebercedden üzengisi ve kırmızı yakuttan dizgini vardı, nur saçıyordu.

Münteka sahibi derki: "At şekli üzere olmayıp da katır şekli üzere olmasındaki hikmet, bu binişin korku ve harp içinde değil, selâmet ve emniyet içinde olduğuna işarettir."

Ruhu'l-Meâni Tefsiri'nde Âlûsî'nin naklettiğine göre; Efendimiz'in İsra gecesini biniti beş tane idi. Birincisi Beytü'l-Makdis'e kadar **Burak**. İkincisi dünya göğüne kadar **Mi'râc**. Üçüncüsü, yedinci göğe kadar **meleklerin kanatları**. Dördüncüsü, Sidre-i Münteha'ya kadar **Cibril'in kanadı**. Beşincisi ise Kâbe Kavseyne'e (iki yay arası Allah'a yaklaşmasına) kadar **Refref**.

Aslında Allah'ın kudretine göre bu vasıtalara gerek yoktur. Yüce Rabbimizin dilediğini bir anda herhangi bir yere ulaştırmaya gücü yeter. Fakat bütün bunlar âyetlerini göstermek ve ikramını ortaya koymak cümlesinden sayılır. Zira âyette: "**Ona âyetlerimizden bazısını göstereyim.**" buyurulmuştur.

Ve Mi'râc yolculuğu başladı. Bir müddet gidince Cebrâil (Aleyhisselâm) Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)e; "burada inip namaz kıl" dedi. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) orada inip namaz kıldı. Cebrâil (Aleyhisselâm): "Nerede namaz kıldın biliyor musun? burası Medinde'dir, buraya hicret edeceksin." dedi.

Bir müddet daha gittiler tekrar; "burada da inip namaz kıl" dedi. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) orada da namaz kıldı. "Burası da Tûru Sinadır. Mevlâ Teâlâ'nın Musa (Aleyhisselâm) ile tekellüm buyurduğu yerdir." dedi.

Bir müddet gidince sağından bir ses işitti. O ses; "acele etme bana bak." diyordu ama Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) iltifat etmedi yoluna devam etti. Sonra solundan bir ses işitti, ona da iltifat etmedi. Sonra bir kadın gördü, bütün zinetleri üzerinde, karşısındakini cezbetmek için ne kadar takısı varsa takmış takıştırmış vaziyette "Biraz dur sana söyleyeceklerim var!" diye seslendi. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) aynı şekilde onda da hiç iltifat etmeden yoluna devam etti.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Cebrâil (Aleyhisselâm)a:

- Bunlar kimlerdir, diye sordu. Cebrâil (Aleyhisselâm) dedi ki:

- Önce seslenen Yahudi idi. Eğer iltifat etseydin ümmetin hep yahudi olurdu. İkinci seslenen Hıristiyan idi, eğer ona yönelseydin ümmetin hep Nasara olurdu. O gördüğün kadın ise dünya idi, şâyet ona yönelseydin bütün ümmetin dünyayı ahirete tercih ederlerdi.

Ve nihâyet Beyti Makdis'e geldiler. Cebrâil (Aleyhisselâm) bir taşı eliyle delip Burak'ı oraya bağladı. Burağın bağlandığı yer, bu gün Yahudilerin ağlama duvarı dediği yerdir.

Ve Efendimiz Mescidi Aksa'ya girdi. Etrafı mübarek diye vasıflanan Mescide...

Bütün Peygamberlerin ruhları orada toplanmışlar, Efendimizi karşıladılar. Cebrâil (Aleyhisselâm) Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)i ileri sürdü ve orada Onlara imam olup iki rekat namaz kıldırdı. Sonra birinde şarap, diğerinde süt olan iki kap getirildi. Bunlardan birisini al denildi. Efendimize içinde süt olan kabı tercih edince "Fitratı seçtin" denildi.

Sonra baktı ki Kubbetüsahra denilen kaya parçasının üzerinden, göğe doğru bir Mi'râc merdiveni yükseltilmiş. Tabanı sahrada, tavanı semada... Merdiveni gümüşten yapılmış, direkleri yakut ve inciyle bezenmiş, öyle güzel ki tarifi mümkün değil. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) "Hüsn-ü Cemalde onun gibisini görmedim" buyuruyor. İmanla ruh teslim edenler ölüm anında gözlerini ona diker ve onun güzelliğini temaşa ederken ölümün acısını duymazlar. Rabbim son nefesimizde bize de görmek nasip eylesin.

İşte o Mi'râc asansörüyle birinci kat semâya yükseldiler. Gök kapılarında "**Ve onu her kovulmuş şeytandan koruduk.**" (Hicr: 17) buyurulan "Bâbü'l-Hafaza" kapısına geldiler. Burası göğün muhafızlarının beklediği dünya göğü kapısıdır. Dünya semasına varınca Cebrâil (Aleyhisselâm) gök kapısını çaldı. Yalnız olsaydı çalmasına gerek yoktu ama yanında Efendimiz var, O bir beşer olduğu için, bedeni, cismi olduğundan geçebilmesi için kapının açılması lazım. İçerden soruldu:

- Gelen Kim?
- Ben Cebrâil!
- Beraberinde kim var?
- Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)!
- Ona Mi'râc daveti gönderildi mi?
- Evet

Kapı açıldı. "Hoş geldin safalar getirdin" deyip sevinçle karşıladılar. Burada göğü koruyan İsmail isminde bir melek gördüler. Bu melek o güne kadar yeryüzüne hiç inmemişti, sadece bir kere gelecek o da Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)in cenazesini kılmak için... Emrinde yetmiş bin melek var, her birinin emrinde de yüz bin melek var. Allah'ın orduları saf saf olmuş, tesbihler tehliller getiriyorlar ve: "Bütün hayırlar Sende ve ümmetinde toplanmış" diye Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)i müjdelediler.

Orada Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) bir takım melekler gördü ki hepsi kıyamda huzu ve huşu içinde Mevlâ Teâlâ'ya kıyam ediyorlar. "Sübbühün Kuddûsün, Rabbül-melâiketi ver-rûh" zikriyle meşguller. Cebrâil (Aleyhisselâm) dedi ki:

- Bunlar yaratılalı beri kıyam ediyorlar ve kıyamete kadar da kıyam etmeye devam edecekler. Efendimizin hoşuna gitti. Bu ibadeti ümmetine de ihsan etmesi için dua etti.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) orada mübarek bir zat ile karşılaştı ki, sağına baktıkça gülüyor, soluna baktıkça ağlıyor.

- Ya Cibril bu zat kimdir?

- Bu baban Adem'dir. Sağına bakınca gülüp soluna bakınca ağlamasına gelince, Allâh-u Teâlâ zürriyetinden evlatlarının ruhlarını Ona arz eder. Mümin ruhları görünce şâd olur, Ona mağfiret ve rahmetle dua eder. Sonra imanla ölen evladının ruhunu Onun önünden Â'lâyı 'İllyine çıkarırlar. Evlatlarından imansız ölenlerin ruhlarını görünce de üzülür ve ağlar, zira o ruhlara birinci katın sema kapıları açılmaz.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Adem (Aleyhisselâm) ile selâmlaştı, görüşüp konuştular, birbirlerine övgülerde bulundular.

Sonra ikinci kat semâya yükseldiler. Yine Cebrâil (Aleyhisselâm) kapıyı çaldı, aynı şekilde sorular soruldu, cevaplar verildi ve kapı açıldı. Efendimiz orada da bir takım melekler gördü, Onlarda rükûdalar, kendilerine mahsus olan tesbihle meşguller. Onlarda yaratılalı beri devamlı rükûdalar, kıyamete kadar da rükûda kalacaklar. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) yine: "Ümmetime nasip et!" diye duâ buyurdu.

Orada iki teyze oğlu, İsa ve Yahya (Aleyhisselâm)ı gördü. Efendimiz onlarla da selâmlaştı musâfahalaştı, görüştüler konuştular.

Ve üçüncü kat semâya çıktılar. Aynı sual ve cevaplardan sonra kapı açıldı. Oradaki meleklerin hepsi secdeyediler. Bunlarda yaratıldıklarından beri Mevlâ Teâlâ'ya secde ediyorlar. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) gelince hepsi "Allâhüekber" diye secdeden kalktılar, Efendimiz'i selâmladılar ve tekrar "Allâhüekber" deyip secdeye gittiler. Kıyamete kadar da böyle kalacaklar. (Namaz kılariken secdeleri iki defa yapıyoruz ya, bir sebebi de işte budur.) Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) burada da: "Ümmetime bu ibadeti de nasip et" diye dua buyurdu. Efendimiz orada dünyalar güzeli Yusuf (Aleyhisselâm) ile karşılaştı. Onunla da selâmlaştı görüştüler konuştular.

Ve dördüncü kat semâya yükseldiler. Efendimiz orada da bir çok melekler gördü hepsi tahiyat üzere oturmuşlar, ibadetteler. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): "Bunu da ümmetime nasip et diye dua etti ve kabul olundu. İşte Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Mi'râc'dan dönerken bize hediye olarak getirdiği namazda kıyam var, rükû var secde ve tahiyatte var. Namaz kıldığımız zaman semâdaki meleklerin tüm ibadetini cem ediyoruz elhamdülillah. Orada da İdris (Aleyhisselâm) ile karşılaştılar, merhabalaştılar görüşüp konuştular.

Sonra beşinci kat semâya yükseldiler. Burada oturan bir zat vardı, etrafında bulunan topluluğa bir şeyler anlatıyordu.

- Ey Cebrâil! Bunlar kimlerdir?

- Bu zat kavmi tarafından çok sevilen Harun (Aleyhisselâm)'dır. Çevresinde bulunanlar ise zamanında Kendilerine iman eden İsrailoğullarıdır.

Efendimiz yaklaştı selam verdi, musafahalaşıp konuştu. Harun (Aleyhisselâm)'ın sakalının yarısı bembeyaz, yarısı siyah idi. Sakalı öyle uzundu ki neredeyse göbeğine kadardı. Tabi evvelki ümmetlerde böyle sakal uzatma vardı ama şimdi sünnet olan sakal bir tutamdır.

Sonra altıncı kat semaya yükseldiler. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) orada da Musa (Aleyhisselâm) ile karşılaştı. Onunla selamlaştı musafahalaştı. Musa (Aleyhisselâm) uzun boylu, esmer tenli, kulaklarına kadar uzanan düz saçlı hafif etli bir zat idi. Efendimiz: "Sanki Şenûa kabilesi erkeklerindendi" diye ashâbına Onu tarif ediyor. Çok heybetli, celalli bir zat idi. Çok kıllıydı, tüyleri dikildiğinde gömleğinden çıkardı. Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Kendisini geçince ağladı. Ona:

- Niçin ağlıyorsun? diye sordular, buyurdu ki:

- Nasıl ağlamayayım, benim Adem (Aleyhisselâm)'ın en kıymetli evladı olduğumu söylediler. Ama bu genç (Efendimizi kastediyor) Benden sonra geldi ama fazilet olarak Beni geçti. Ben o kadar arzu etmeme rağmen Mevlâ'nın cemâlini

göremedim. Oysa Allâh-u Teâlâ bizzat Kendisi Onu davet etti. Ayrıca Onun ümmetinden cennete girenler, Benim ümmetinden cennete girenlerden daha fazla olacak.

Sonra yedinci kat semâya yükseldiler. Göğün kapısı açılıp içeri girince, İbrahim (Aleyhisselâm) ile karşılaştılar ve selamlaştılar. Kendisi çok yaşlı ulu ve heybetli bir zat idi. İbrahim (Aleyhisselâm)'a soyundan gelen çocuklarından simaca en çok benzeyeni de Peygamber Efendimiz idi. İbrahim (Aleyhisselâm) yedinci kat semada Beyti Mamur'un kapısı önündeki bir kürsü üzerinde oturuyordu. Sırtını Beyt-i Mamura dayamıştı.

Peki Beyt-i Mamur nedir? Kısaca bahsedecek olursak: Beyt-i Mamur yedinci kat semâda bulunan bir Mesciddir. Şekli ve şemâli aynı yeryüzündeki Kâbe gibidir. Onun boyunda, onun eninde, şeklinde şemâlinde aynıısının tıpkısıdır. Ve Kâbe'nin tam hizasındadır. Yani Beyt-i Mamur faraza düşecek olsa tam Beytullah'ın üzerine düşer. Yeryüzünde Kâbe nasıl şerefliyse ve herkes orayı tavaf ediyorsa, gökyüzünde de Beyt-i Mamur öyle kıymetlidir ve semâ ehli o beyti tavaf ederler. Orayı her gün yetmiş bin melek girip tavaf eder. Bir kere tavaf edene de kıyamete kadar bir daha sıra gelmez.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): "Baktım İbrahim (Aleyhisselâm)'ın etrafında bir sürü

Mescid-i Aksa

çocuk var. Bunlar kimlerdir dedim ‘Bunlar buluğ çağına ermeden ölen çocuklar.’ dedi.” Demek ki kimin küçük yaşta ölen çocuğu varsa, yedinci kat semâda bekliyor. Mahşer günü herkesin susuzluktan ciğerleri kavrulurken, onlar ana babasını sulayacaklar inşaallah.

Sonra yedinci kat semâyı da geçip Allah’tan başkasınca bilinmeyen makamlara çıktılar. Yükseldiler ve öyle bir yere geldiler ki, kaza ve kaderi yazan kalemin cızırtılarını işittiler. Sidretü’l-Münteha’ya kadar yükseldiler. Münteha; son nokta, nihai hedef manasınadır. Buraya Sidretü’l-Münteha denmesinin sebebi, mahlukâtın ilmi burada son bulduğu içindir. Makbul ameliler oraya kadar yükselir. Yukarıdan gelen o yere gelir aşağı inmez, aşağıdan çıkan oradan yukarıya gitmez. Meleklerin ilmi dahi orada son bulur. Oradan öteye bir adım geçemezler. O hudut ağacıdır. Efendimiz bu makam da meleklerle vitir namazı kıldırdı. Ve Efendimiz Sidretü’l-Münteha’dan cennete ulaştı. Cennete oradan gidiliyor. **“Cennet’ül Me’va da Onun** (Sidre-i Münteha’nın) **yanındadır.”** (Necm 15) Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem): Cennette gördüm ki, inciden kubbeler, toprağı miskü amber, meyveleri kova gibi kocaman, kuşları deve gibi iri. Kevser ırmağına vardım altından gümüştan taslar oradan içtim. Sütten beyaz, baldan tatlı, hoş kokulu. Envâi çeşit meyveler var. Muhammedin canını Kudret elinde tutan Allah’a yemin ederim ki, bir meyveyi koparıp ağızıma götürmeden Mevlâ daha iyisini yerine bitiriyor” buyuruyor.

Nihâyet Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Rabbisiyle olan bu özel randevu için yola devam etmek isteyince bakıyor ki, Cebrâil (Aleyhisselâm) Kendisiyle yolculuğa devam etmiyor.

- Ey Cibril! Niçin gelmiyorsun?

- Ya Resülellâh! Bir adım atsam yanar kül olurum, oradan öteye Cebrâil (Aleyhisselâm) dahil hiçbir melek bir adım gidemiyor. Tabi Efendimiz:

- Ben 53 senedir bu anı bekliyorum. Allah aşkıyla yansam da kül olmaya geldim, buyuruyor, Arş’a sığıyor ve yoluna devam ediyor.

Meleklerin ulaşamadığı yerlere, Cibrîl-i Eminlerin bile erişemeyeceği deryalara insan çıkıyor, Hz. Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) çıkıyor. Ve onun yolundaki velilere de bundan nasip vardır.

Efendimiz buradan itibaren yolculuğa Refref denilen, ziyası, parlaklığı güneşin nurundan daha ziyade olan bir binekle devam ediyor. Mevlâ Teâlâ ile aramızda 70 bin perde vardır. 35 bin tanesi nûrânî, 35 bin tanesi zulmânî perde. İki perde arasındaki mesafe 500 senelik yol. Efendimiz: “Bu

nurdan ve zulmetten nice perdeleri katettim.” buyuruyor. Bu durumu Mevlîd-i Şerîf müellifi Süleyman Çelebi hazretleri şöyle ifade ediyor:

Herbirinden geçer iken ileri, Emrolurdu Ya Muhammed gel beru.

Efendimiz Mevlâ Teâlâ’nın emri üzere bütün perdeleri geçti **“Sonra yaklaştı, sarktı iki yay kadar veya daha yakın oldu. Kuluna vahyedeceğini vahyetti.”** (Necm: 8,9,10)

Zaman mekan yok oldu, şekilden şemalden münezzehe, keyfiyetten âri olarak Mevlâ Teâlâ ile görüştü.

Âşikâre gördü Rabbül izzeti, âhirette öyle görür ümmeti...

Rabbim cümlemizi cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin.

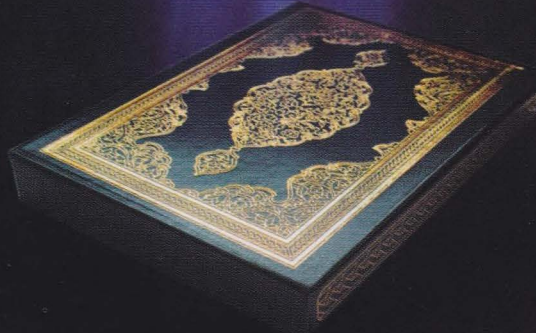
Mi’râc’ın keyfiyeti konusunda çok önemli itikadi bir noktayı da belirterek yazımızı noktalayalım. Ekser ulemanın görüşü ve sahih olan; uyanık olduğu halde, beden ve ruh beraber olarak Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem)’in Mi’râc’ı vaki olmuştur. Bu konuda pek çok ilmi delil vardır, fakat biz herkesin anlayacağı bir akli delil sunarak, Mi’râc’ın uyanık iken ve bedenle olduğunu ispat edelim.

Efendimiz (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) Mi’râc’ın sabahında bu mucizeyi haber verince, müşrikler: “Bir gecede Mescid-i Aksa’ya gidip nasıl gelinsin?” diye bunu yalanladılar, hatta yeni müslüman olmuş bazı kimseler irtidad edip dinden döndüler. Eğer Mi’râc olayı rüya olsaydı, müşriklerin itirazına hedef olmazdı. Çünkü rüyada herkes birçok yerler gezip, acaip hallere şahid olabilir ve kimsede buna itiraz etmez. Dolayısıyla Rasülüllâh’ın Mi’râc’ı uyanık halde ve cismiyle beraber vaki olduğundan, müşriklerin akılları hayrete düşmüş ve itiraza kalkışmışlardır. Ebu Bekir (Radıyallahü anh) ise bu duruma kayıtsız şartsız, akıl yürütmeden “O söylediye doğrudur!” diyerek iman etmiş ve “Siddîk” ünvanını almıştır.

Aslında bunda şaşılacak bir şey yoktur. Çünkü lanetlenmiş ve aşağılanmış olan şeytan doğu ile batıyı bir anda dolaşabiliyor da, Allah’ın sevgilisi Hz. Muhammed Mustafa (Sallallâhü Aleyhi ve Sellem) niye dolaşmasın?

Şimdiden hepinizin Mi’râc Kandilinizi tebrik eder, rûhânî Mi’râc etmemize vesile olmasını Cenâb-ı Hak’dan niyâz ederim.

Fî Emânillah!

ADEM ŞENER

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile...

İçinde bulunduğumuz Temmuz ayının 23'ünde mübarek üç aylardan ikincisi olan Şaban-ı Şerif ayına gireceğiz inşaallah. Şaban-ı Şerif ayı, kendisinde birçok faziletler bulunduran ve Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)'in "Benim ayım" diye tabir ettiği pek kıymetli bir aydır. Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) birçok hadis-i şerifinde bu ayın faziletini ve kıymetini beyan etmektedirler:

İbn-i Abbas (Radiyallahü Anhüma)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: "Receb-i Şerif, Allâh-ü Teâlâ'nın ayıdır. Şaban-ı Şerif, benim ayımdır. Ramazan-ı Şerif ise ümmetimin ayıdır."¹

Enes İbn-i Mâlik (Radiyallahü anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: "Şaban-ı Şerif benim ayımdır. Her kim Şaban-ı Şerif ayına değer verirse, muhakkak ki o kimse benim

emrime önem vermiş olur. Benim emrime önem verip yücelten kimseye ise ben, kıyamet gününde bir kurtarıcı ve iyi bir hazırlık olurum"²

Ebu Hureyre (Radiyallahü anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: "Şaban-ı Şerif benim ayımdır. Ramazan-ı Şerif ise ümmetimin ayıdır. Şaban-ı Şerif ayı, günahları örten bir aydır. Ramazan-ı Şerif ise insanı tertemiz eden bir aydır."³

Enes İbn-i Mâlik (Radiyallahü anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: "Receb-i Şerif ayının diğer aylara üstünlüğü, Kur'an-ı Kerim'in diğer kitaplara üstünlüğü gibidir. Şaban-ı Şerif ayının diğer aylara üstünlüğü, benim diğer peygamberlerden üstünlüğüm gibidir. Ramazan-ı Şerif ayının diğer aylara üstünlüğü ise Allâh-ü Teâlâ'nın yaratıklarına üstünlüğü gibidir."⁴

Ebu Ümame el-Bahili (Radiyallahü anh)'dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır:

2- Beyhaki, Fedailül Evkat:94-95; Suyuti, Dürrül Mensur:4/186

3- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/245; Safuri, Nüzhetül Mecalis: 1/142; Acluni, Keşful Hafa:2/9

4- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/246; el-Hubevi, Dürrütün Nasihin: 244; Safuri, Nüzhetül Mecalis:1/142

1- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/234; Ali el-Müttaki, Kenzul Ummal:35164, 12/310; Acluni, Keşful Hafa:1358, 1/510

“Nefislerinizi Şaban-ı Şerif ayı için temizleyin ve o ayda niyetlerinizi güzel yapın. Çünkü Allâh-ü Teâlâ beni size karşı üstün kıldığı gibi, Şaban-ı Şerif ayını da diğer aylardan üstün kılmıştır.”⁵

Hazreti Aişe (Radiyallâhü anh)’dan rivayet edilen bir hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır: **“Kıyamet günü bütün insanlar aç olarak haşredilecektir. Yalnız peygamberler, aileleri, Receb, Şaban ve Ramazan aylarını oruçla geçiren mü’minler müstesna tutulacaktır. Çünkü bu kimseler o günde açlık ve susuzluk çekmeyeceklerdir.”**⁶

Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’den rivayet edilen bir hadis-i şerifte şöyle buyrulmaktadır: **“Şaban-ı Şerif ayına hürmet ve saygı besleyen, Allâh-ü Teâlâ’dan korkan ve bu ayı O’na ibadet ve taatle geçiren, kötülüklerle karşı nefisine hakim olan kimsenin Allâh-ü Teâlâ günahlarını affeder. Aynı zamanda o kimseyi bütün bir yıl boyunca bela ve hastalıkların her türlüşünden muhafaza eder.”**⁷

Allah dostları buyurmuşlardır ki:

Receb-i Şerif ayı cefayı terk ayıdır; Şaban-ı Şerif ayı amel ve vefa ayıdır; Ramazan-ı Şerif ayı ise sadakat ve sefa ayıdır.

Receb-i Şerif tevbe ayıdır; Şaban-ı Şerif muhabbet ayıdır; Ramazan-ı Şerif ise Hak’a yakınlık bulma ayıdır.

Receb-i Şerif hürmet ayıdır; Şaban-ı Şerif hizmet ayıdır; Ramazan-ı Şerif ise nimet ayıdır.

Receb-i Şerif ibâdet ayıdır; Şaban-ı Şerif zâhidlik ayıdır; Ramazan-ı Şerif ise ziyâdesiyle nimetlere erme ayıdır.

Receb-i Şerif ayında iyilikler kat kat artar; Şaban-ı Şerif ayında kötülükler kalkar; Ramazan-ı Şerif ayında ise ikramlar gelmeye başlar.

Receb-i Şerif önde gidenlerin ayıdır; Şaban-ı Şerif ortadakilerin ayıdır; Ramazan-ı Şerif ise âsilerin ayıdır.

Receb-i Şerif tevbe ayıdır; Şaban-ı Şerif muhabbet ayıdır; Ramazan-ı Şerif ise Hakka yakınlık bulma ayıdır.⁸

Receb-i Şerif ayı Allâh-ü Teâlâ’nın mağfiretine; Şaban-ı Şerif ayı Resulullah (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’in şefaatine; Ramazan-ı Şerif ayı ise sevapların kat kat edilmesine tahsis edilmiştir.

Diğer aylarda yapılan bir iyiliğe on misli sevap verilir. Receb-i Şerif ayında yapılan bir iyiliğe yetmiş misli sevap verilir. Şaban-ı Şerif ayında yapılan bir iyiliğe yedi yüz misli sevap verilir. Ramazan-ı Şerif ayında yapılan bir iyiliğe ise bin misli sevap verilir.⁹

Yine Ebu Bekir el-Verrak (Kuddise sirruhu) şöyle buyurmuştur: “Receb-i Şerif ayı rüzgâr gibi, Şaban-ı Şerif ayı bulut gibi, Ramazan-ı Şerif ayı da yağmur gibidir.”

Zünnun-u Mısri (Kuddise sirruhu) şöyle buyurmuştur: “Receb-i Şerif ayı afetlerin ve kötülüklerin bırakıldığı, Şaban-ı Şerif ayı taatların yapıldığı, Ramazan-ı Şerif ayı da ikramların beklendiği aydır. Afetleri ve kötülükleri bırakmayan, taatlara sarılmayan ve ikramları da beklemeyen kişi, boş işlerle uğraşanlardandır.”¹⁰

Sâlihlerden bir zat şöyle buyurmuştur: “Sene bir ağaç gibi kabul edilirse, Receb-i Şerif ayı o ağacın yaprak açma dönemi, Şaban-ı Şerif ayı meyve verme mevsimi, Ramazan-ı Şerif ayı ise o meyvelerin toplanma mevsimidir. O meyveleri toplayanlar ise mü’minlerdir. İbâdet tohumunu Receb-i Şerif ayında ekmeyen ve Şaban-ı Şerif ayında da o tohumu gözyaşlarıyla sulamayan kişi, Ramazan-ı Şerif ayındaki rahmet hasadına nasıl ulaşabilir ki?”

Receb-i Şerif ayında işlenen ibâdet ve taatler kişinin bedenini, Şaban-ı Şerif ayında işlenenler kalbini, Ramazan-ı Şerif ayında işlenenler de ruhunu mânevî kirlilerden arıtır. Çünkü Receb-i Şerif ayını ibâdetle geçirerek bedenini mânevî kirlilerden arıtan kimse, Şaban-ı Şerif ayında da kalbini arıtmış demektir. Şaban-ı Şerif ayını ibâdet ve taatle geçirerek kalbini mânevî paslardan paklayan kimse, Ramazan-ı Şerif ayında da ruhunu paklamış demektir. Bedenini Receb-i Şerif ayında, kalbini Şaban-ı Şerif ayında mânevî paslardan paklamayan kişi, Ramazan-ı Şerif ayında ruhunu nasıl arıtabilir ki?

Receb-i Şerif ayı kişinin günahlarından tevbe etme ayı, Şaban-ı Şerif ayı kalbi kusurlardan arıtma ayı, Ramazan-ı Şerif ayı da ruhu nurlandırma ve aydınlığa kavuşturma ayıdır. Kadir gecesi ise, Allâh-ü Teâlâ’nın geniş olan rahmetine yaklaşma vesilesidir.¹¹

Allâh-ü Teâlâ her şey içinde dört tanesini seçmiş, bu dört tanenin içinden de bir tanesini özellikle seçmiştir.

1- **Melekler arasında dört tanesini seçti:** Ceb-râil, Mikâil, İsrâfil ve Azrâil (Aleyhimüsselâm). Bunların arasından da Ceb-râil (Aleyhisselâm)ı seçmiştir.

2- **Peygamberler arasından dört tanesini seçti:** Hazreti İbrahim, Hazreti Musa, Hazreti İsa (Aleyhimüsselâm) ve Hazreti Muhammed (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem). Bunların arasından da Hazreti Muhammed (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’i seçti.

3- **Peygamber Efendimiz (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)’in ashâbı arasından dört tanesini seçti:** Hazreti Ebûbekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve

5- Ahmed İbn-i Hicazi, Tuhtetül İhvan:4

6- el-Hubevi, Dürretün Nasihin:58

7- el-Hubevi, Dürretün Nasihin:246

8- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/234-235

9- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/235

10- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/235

11- el-Hubevi, Dürretün Nasihin:245

Hazreti Ali (Radiyallâhü anhüm). Bunların arasından da Hazreti Ebûbekir (Radiyallâhü anh)'ı seçti.

4- Mescidler arasından dört tanesini seçti:

Mescid-i Haram, Mescid-i Aksa, Mescid-i Nebevî, Mescid-i Tûr-i Sina. Bunların arasından da Mescid-i Haram'ı seçti.

5- Günler arasından dört tanesini seçti:

Ramazan-ı Şerif Bayramı günü, Kurban Bayramı günü, Arefe günü ve Âşûrâ günü. Bu günlerin arasından da Arefe Günü'nü seçti.

6- Geceler arasından dört tanesini seçti:

Beraat Gecesi, Kadir Gecesi, Cuma Gecesi ve Bayram Gecesi. Bu geceler arasından da Kadir Gecesi'ni seçti.

7- Yeryüzünde dört yeri seçti:

Mekke-i Mükerreme, Medine-i Münevvere, Beyt-i Makdis (Kudüs), mescid ve camilerin yerleri. Bunların arasından da Mekke-i Mükerreme'yi seçti.

8- Dağlardan dört tanesini seçti:

Uhud Dağı, Tûr-i Sina Dağı, Likam Dağı ve Lübnan Dağı. Bu dağlar arasından da Tûr-i Sina dağına seçti.

9- Nehirler arasından dört tanesini seçti:

Ceyhun Nehri, Seyhun Nehri, Fırat Nehri ve Nil Nehri. Bunların arasından da Fırat Nehri'ni seçti.

10- Aylar arasından dört tanesini seçti:

Receb-i Şerif ayı, Şaban-ı Şerif ayı, Ramazan-ı Şerif ayı ve Muharrem ayı. Bu aylar arasından da Şaban-ı Şerif ayını seçmiştir. Ve de Şaban-ı Şerif ayını Rasulullah (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)'in ayı kılmıştır.

Rasulullah (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) peygamberlerin en faziletlisi olduğu gibi, O'nun ayı da ayların en faziletlisi olmuştur.¹²

Muhammed İbn-i Abdullah Zahid (Kuddise Sırruhü) anlatıyor: "Arkadaşım olan Ebu Hafsı Kebir (Kuddise Sırruhü) vefat etti. Ben onun cenaze namazını kıldım. Sekiz ay kabrini ziyarete gitmedim. Sonra ziyaret etmek istedim. O gece rüyamda onun renginin değişmiş ve yüzünün sararmış olduğunu gördüm. Ona selam verdim ve:

- Seni rengin değişmiş görüyorum. Hâlbuki sen güzel yüzlü biri idin, dedim. Bunun üzerine o:

- Sen beni kabrime koyduktan sonra bir melek geldi ve bana 'Ey kötü Şeyh!' diye nida ettikten sonra bütün günahlarımı ve kötü fiillerimi saydı. Bana sopa ile vurdu ve cesedimi ateşle yaktı. Sonra kabrimde benimle konuştu ve:

-Rabbinden hiç utanmadın mı? dedi. Beni öyle bir sıktı ki, kemiklerim birbirine geçti, mafsallarım ayrıldı. Şaban-ı Şerif ayının hilali doğuncaya kadar bu şekilde azap içinde kaldım. Şaban-ı Şerif hilâli doğunca bir münadi: "Ey melek, ondan azabı kaldır. Çünkü o, hayatında Şaban-ı Şerif ayının bir gecesini ihya etmiş ve günlerinden bir gününü de oruçlu geçirmişti" dedi. Allâh-ü Teâlâ, Şaban-ı Şerif ayının bir

gecesini ihya etmem ve bir gününü de oruçlu geçirmem hürmetine benden azabı kaldırdı ve beni rahmet ve cenneti ile müjdeledi, dedi."¹³

Enes İbn-i Mâlik (Radiyallahü anh) şöyle rivayet etmiştir: "Ashâb-ı Kiram, Şaban-ı Şerif ayının hilâlini gördükleri zaman hemen Kur'an-ı Kerim okumaya kapanırlardı. Müslümanlar, mallarının zekâtlarını bu ayda ayırırlardı ki, bu zekât ile zayıflar ve yoksullar Ramazan-ı Şerif ayına hazırlansınlar. Valiler, hapishanelerde olan suçlulara tatbik edilmesi gereken bir şer'i ceza varsa tatbik ederler, böyle bir cezası olmayanları da salarlardı. Tüccarlar borçlarını öderler, alacaklarını alırlardı. Ve daha sonra Ramazan-ı Şerif'i beklemeye başlardı. Ramazan-ı Şerif ayının hilâlini gördüklerinde de boy abdesti alarak itikâfa girerlerdi."¹⁴

Mü'min için gereken Şaban-ı Şerif ayını gafil geçirmemektir. Bu ay içerisinde günahlarından temizlenmek, geçmiş günlerde işlediği hatalarına tevbe etmek ve onlardan dönmek suretiyle Ramazan-ı Şerif ayına hazırlanmalıdır.

Şaban-ı Şerif ayında yalvarıp yakarmalıdır. Yalvarıp yakarırken de şefaathane sahibi Hazreti Muhammed (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)'i vesile kılmalıdır. Ki bu yalvarıp yakarmalar hürmetine kalbindeki bozukluklar düzeliş Ramazan-ı Şerif ayına temiz bir şekilde girmelidir.

Kalbindeki hastalıklarını da temizlemeye çalışmalı, bir bozukluk varsa bunu ertelemeyen hemen düzeltmeye gayret etmelidir.

Şunu bilmelidir ki, günler üçtür:

1- Dünkü gündür ki bu geçip gitmiştir.

2- Bugünkü gündür ki halen işlenmektedir (devam etmektedir)

3- Yarınki gündür ki, o bir ümitten ibarettir. O güne çıkılır mı, çıkılmaz mı? bilinmez.

Geçen günden ibret almalı, bu günü ganimet bilmeli, yarına ise ümit bağlamamalıdır.

Aylar dahi üç tanedir:

1- Receb-i Şerif ayı ki, bu geçmiştir ve bir daha geri gelmez.

2- Ramazan-ı Şerif ayı ki, onu beklemekteyiz. Ramazan-ı Şerif ayına erişip erişmeyeceğimizi bilemeyiz.

3- Şaban-ı Şerif ayı ki, bu da bu iki ay arasında bir vasıta. Onun için bu ayı ganimet bilmeli ve bu ayda ibadet ve taata önem göstermeliyiz.¹⁵

Rabbim cümlemizi Şaban-ı Şerif ayının kıymetini bilen ve bu ayı hakkıyla eda eden kullarından eylesin...

Rabbim yar ve yardımcımız olsun...

13- el-Hubevi, Dürretün Nasihin: 246

14- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/246

15- Abdülkadir-i Geylani, el-Gunye:1/246-247